28 Şubat 1986
28. Februar 1986
Nummer 77

15 GÜNLÜK GAZETE
Redakt.: Moltkestr. 45
4100 Duisburg 1
Tel: 0203/34 03 97
Tlx: 855705 inmed d

Türkiye Postası

F.ALMANYA: 2,50 DM
FRANSA: 7.- FF
BELÇIKA: 50.- BF
HOLLANDA: 3.- G
INGILTERE: 70 Pence
DANIMARKA: 10.- KRN
ISVEÇ: 8.- KRN
AVUSTURYA: 20 S
ISVIÇRE: 2,5 Sfr

Postvertriebsstück Gebühr bezahlt 1 H 13 19 D

İstanbul askeri cezaevlerinde 13, Diyarbakır Cezaevi'nde 32 ölü

İşkenceleri açıklıyoruz

● *Sağmalcılar'daki 103 siyasi tutuklu İstanbul'daki 5 cezaevindeki işkenceleri kamuoyuna duyurdular.*

● *Mehmet Sönmez, Metris'ten Sağmalcılar'a getirildiği 7 Temmuz 1983 günü korkunç bir "Hoşgeldin dayağı ile karşılandı. Yandaki fotoğraflar 1980 yılından beri tutuklu bulunan 1958 Antalya doğumlu Mehmet Sönmez'e ait. Birinci fotoğraf normal hali, ikinci fotoğraf ise dayaktan sonra cezaevi idaresi tarafından çekilerek "örnek" olsun diye cezaevinin içine asılan fotoğraf. MLSPB davasından yargılanan ve idama mahkum olan Sönmez şu anda Sağmalcılar Cezaevi'nde bulunuyor.*

● *Başbakan Turgut Özal'ın mecliste, "işkence yoktur" dediği saatlerde, Sağmalcılar Askeri Cezaevi'nde askerler, siyasi tutukluları "arama" bahanesiyle çırılçıplak soyuyorlar, parmaklarını önce makatlarına, sonra da ağızlarına sokuyorlardı.*

● Yazısı Sayfa 7'de

6 barış savaşçısı daha serbest

"Ekmek, barış, özgürlük" için...

● **Tüm baskılar polis tertipleri işçileri yıldıramadı. 100 bin işçi hakları için miting alanını doldurdu.**

"Ekmek, barış, özgürlük" mitingi Türkiye'nin dört bir yanından gelen yüzbine yakın işçinin katılımı ile İzmir Cumhuriyet alanında yapıldı. Işçiler El ele—Genel greve, Hükümet istifa sloganlarının atıldığı miting alanında yoğun polis baskısına rağmen işçiler kararlılıklarını bir kez daha gösterdiler.

Miting alanında beş bin emniyet görevlisinin yer aldığı, alandaki işçilerin arasına sivil polislerin Türk-Iş görevlisi gibi yerleştirildiği gözlendi. Amerika'da **"anti terör"** konusunda özel eğitimde olan Emniyet Müdürü Ahmet Karakurt miting için özel olarak Amerika'dan getirildi.

Miting boyunca sivil ve resmi elbiseli polislerin alanda

"Devlet ve Demokrasi" üstüne

serbest bırakıldı

● Yazısı Sayfa 8'de

özel eğitimde olan Emniyet Müdürü Ahmet Karakurt mitingi için özel olarak Amerika'dan getirildi.

Miting boyunca sivil ve resmi elbiseli polislerin alanda özellikle slogan atanları susturmak için çalıştıkları ve 350 kişiyi gözaltına aldıkları bildiriliyor.

● Yazısı Sayfa 8'de

üstüne Server Tanilli ile bir söyleşi

Profesör Server Tanilli'nin **Devlet ve Demokrasi** kitabının 4. baskısının yayınlanması dolayısıyla kendisiyle bir söyleşi yaptık

● Yazısı Sayfa 11'de

Özal'ın İngiltere gezisi fiyasko ile sonuçlandı

Sol Birlik ve İngiliz demokratlarının başarısı

Faşist rejime politik kredi kazandırmak ve silah ticaretini geliştirmek amacıyla düzenlenen Özal'ın Ingiltere gezisi fiyaskoyla sonuçlandı. Sol Birlik İngiltere destekçileri ve Türkiye demokrasi güçlerinin Ingiliz dostları Özal'ı izleyerek, her gittiği yerde protesto gösterileri yaptılar.

Turgut Özal ve Türkiye'den gelen koruma polisleri bu protesto gösterilerinden paniğe kapıldılar. Özal arka yollardan kaçmak zorunda kaldı. Bu sırada çıkan karışıklık basına **"sol örgütler çatıştı, 4 yaralı var"** şeklinde yansıdı.

Oysa Özal'ın gezisi boyunca yapılan protesto gösterilerinde hiç bir olay çıkmadı. BBC ve basın gösterilere geniş yer verdi.

● Yazısı Sayfa 3'de

Mitingin öğrettikleri

İZMİR'DEKİ büyük miting Türkiye'de demokrasi yanlıları ile diktatörlük arasındaki kutuplaşmayı biraz daha belirginleşti. Dikta rejiminin resmi temsilcileri yurdun her köşesinden İzmir'e akın eden işçileri dişlerine kadar silahlanıp eller tetikte karşıladılar. İzmir'e giren yolları kesen polisler, işçileri getiren otobüsleri saatlerce beklettiler, birçoğunu şehre hiç sokmadılar. Miting alanını çeviren binlerce polis yetmiyormuş gibi denizden hücumbotları, havadan da helikopterler Cumhuriyet Alanını ablukaya aldılar. İzmir Emniyet Müdürü Amerika'da görmekte olduğu **"özel eğitimi"** yarıda keserek İzmir'e geldi. İzmir valisi mitingi MİT görevlileri ve uzun menzilli tüfeklerle donatılmış polislerle beraber sahra dürbünüyle izledi. Binlerce sivil polis mitinge Türk-İş görevlisi kılığında sızdırıldı.

BUNLAR, alınan **"önlemlerin"** gazetelere yansıyan bölümü. Sanırsınız ki İzmir'e mitinge gelenler işçiler değil de düşman ordusu. Dikta rejiminin yeminli uşakları gibi Amerikan emperyalizminin İzmir'deki uzantıları da işçilerden korkup telaşlandılar. O gün bütün Amerikan kuruluşlarını kapattılar. Memleketin asıl sahipleri alanlara çıkınca Amerikan subaylarının rahatları kaçtı.

BUGÜN iktidarı ellerinde tutanlarla bunların Amerikalı akıl hocalarının işçileri böylesine korku ve hınçla karşılayışları sebepsiz değil. Onlar kimlerin kanını emerek, kimleri iliklerine kadar sömürerek milyarlarına milyarlar kattıklarını çok iyi biliyorlar.

ÇOK iyi biliyorlar ki, kurdukları faşist diktatörlük için en büyük tehlike işçi sınıfının toplumun bütün muhalefet güçlerini birleştiren bir güç olarak karşılarına dikilmesidir. **ÇOK** iyi biliyorlar ki, işçi sınıfı onların bu uğursuz saltanatına son verecek asıl güçtür.

Türkiye Postası

devamı 2. sayfada

Durum 2:0

Kalemli pasaport ücretlerinin 60 marka düşürüleceğini açıkladı

Gurbetçiler önde

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Mustafa Kalemli F.Almanya'yı ziyareti sırasında pasaport harçlarının 60 marka düşürüleceğini açıkladı. Ancak bakan açıklamasında uygulamada hangi tarihin esas alınacağı, diğer harçlarda bir indirim olup olmayacağı konusunda açıklamada bulunmadı.

Pasaport harçlarının düşürüldüğünün açıklanması üzerine Federal Almanya İşçi Dernekleri Federasyonu FİDEF bir bildiri yayınladı.

Bildiride: harçların belirlenmesinde tutarlı bir gerekçe olmadığı, yurtdışındaki işçilerin devlet eliyle soyulduğu, belirtilerek işçileri pasaport bedelinin daha da düşürülmesi için kampanyayı sürdürmeye, daha önce pasaport alarak fazla para ödemiş olanları da kendilerinden alınan fazla paraları geri istemeye çağırdı. Gazetemiz bu konuda çeşitli kentlerdeki işçilerin görüşlerini aldı.

● Yazısı Sayfa 4'de

Göçmen İşçi Kongresi 1 Martta toplanıyor

Federal Almanya İşçi Dernekleri Federasyonu FİDEF **"Geri dönüş problemleri göçmen işçi kongresi"** düzenledi. Kongre 1 Mart 1986 günü Köln'de yapılıyor.

Kongreye katılacak 400 delege geri dönüşle ilgili problemleri tartışacak, çözüm yolları arayacaklar. Geri dönenlerin durumunu değerlendirecekler.

● Yazısı Sayfa 4'de

Filipinler'de milyonlar demokrasi için direniyorlar

Diktatör Marcos'a karşı hareketin gücünü gören Reagan hükümeti sonunda Marcos'u istifaya davet etti ve ailesiyle birlikte ABD'de yaşayabileceğini belirtti. Marcos ve karısının Filipin halkını soyarak elde ettikleri yüz milyonlarca dolarlık serveti ABD'de sakladıkları biliniyor.

● Yazısı Sayfa 9'da

8 Mart Uluslararası Kadınlar Günü kutlu olsun

Bu sayıda

Baştarafı 1. sayfada

Mitingin öğrettikleri

AMAÇLARININ halkı politikaya karıştırmamak olduğunu ilan edenler elbette örgütlü mücadeleden vazgeçmeyen işçi sınıfını düşman olarak göreceklerdir.

AMERİKA'NIN Vietnam'da, İsrail'in Filistin'de yaptığı gibi Kürt köylerini zorla boşalttırıp onbinlerce Kürt köylüsünü sürgün edenler, şovenizmi devlet politikası olarak ilan edenler elbette enternasyonalizmi savunan işçi sınıfını düşman olarak göreceklerdir.

BUGÜN işçi sınıfının yaptığı her grev, her yığınsal miting ve yürüyüş diktatörlüğü sarsan bir darbe oluyor. Bakın İzmir mitingine: İşçiler yalnız daha yüksek ücret ve sendikal haklar istemekle yetinmiyorlar. **"Hükümet istifa"**, **"Anayasaya hayır"**, **"İşkencecilerden hesap sorulsun"** diye haykırarak bütün demokrasi güçlerinin en acil hedeflerini dile getiriyorlar. İşçi sınıfı demokrasi mücadelesinin öncüsü olduğunu kanıtlıyor.

İZMİR'DE 50 bin işçinin sesi Evren'in, Özal'ın suratlarında şaklayan birer tokat gibi tüm yurtta yankılandı. Diktatörlerin sonu çok uzak değil, gün gelecek, onlar da Duvalier gibi, Marcos gibi kaçacak delik aramaya başlayacaklar.

YARINKİ demokratik Türkiye'nin harcı şimdi miting alanlarında, grevlerde, yürüyüşlerde karılıyor. **"Nasıl bir demokrasi?"** sorusunun cevabı artık eylem alanlarında veriliyor.

DİKTATÖRLERİN yüreğine korku salan işçi sınıfımız elbirliğiyle kuracağımız demokratik Türkiye'de onurlu yerini almalıdır. Hedef işçi sınıfının bütün haklarına kavuştuğu, serbestçe örgütlendiği bir demokrasi olmalıdır.

Türkiye Postası

SORUN CEVAP VERELİM

Av. Dilruba YENEN

Erken emeklilik parası nedir ? Kimler yararlanabilir ?

SORU: Federal Almanya'da sözünü çok duyduğumuz "Erken emeklilik parası" **konusu hakkında bilgi verir misiniz? Bu para nedir, kimler bundan yararlanabilir?..**

Erken emeklilik parası (Vorruhestandsgeld) 58 yaş ile, yasal emeklilik zamanı arasında kalan süre içinde yapılan ödemedir. Diğer bir deyişle, 58 yaşını doldurup da, çalışma hayatına son vermek isteyenlere, yasal yoldan emekli oluncaya kadar yapılan ödemedir. Buradaki **"Yasal yol"** sözünden, 65 yaşını doldurma, belirli oranda işgücü kaybı olanların 60 yaşını doldurması, 63 yaşında olan erkeklerin 35 yıl, 60 yaşında olan kadınların ise son 20 yıl içinde toplam 180 emeklilik aidatı ödemesi yoluyla emekliliklerine yasal yoldan hak kazanmaları anlaşılmalıdır. 58 yaşını dolduranlar diğer koşullar yerine geliyorsa, durumları yukarıda belirtilen kurallara uymasa da erken emekli olmaya hak kazanırlar. Erken emeklilik parası, aylık net kazancın yüzde 70'i kadardır. Bu miktar işyeri anlaşmaları ile yükseltilebilir.

Diğer koşullar nelerdir?

1. Erken emeklilik parasından yararlanarak emekli olmak isteyenlerin, bu hakkın toplu sözleşmelerle geçerli olduğu işkollarının birinde çalışıyor olması gerekir. Bilindiği kadarıyla, inşaat, kimya, lokanta, otel, gıda maddeleri, tekstil ve metal işkollarında konuyla ilgili toplu sözleşmeler vardır.

Erken emeklilik parası toplu sözleşmelerle elde edilen sendikal bir hak olduğundan, sendika üyesi olmayanlar yararlanmada hak iddia edemezler. Patron eğer isterse sendika üyesi olmayanlara verir. Sendika üyesi olanlar için bu haktır.

2. Toplu sözleşme anlaşması olmayan işkolu veya işyerlerinde bu haktan yararlanmak ancak işçi temsilciliği ile işveren arasında konuyla ilgili olarak imzalanan **"İşyeri Anlaşması"** (Betriebsvereinbarung) varsa mümkündür. Böyle durumlarda anlaşma, sadece anlaşmanın yapıldığı işyerinde çalışanlar için geçerlidir.

3. Erken emeklilik parasından yararlanmak yoluyla işten ayrılma, o işkolunda geçerli toplu sözleşmenin öngördüğü biçimde, bu konuya toplu sözleşme açıklık getirmiyorsa, patronun onayı ile mümkündür.

Erken emeklilik parası, yasal yoldan emekli oluncaya kadar hak eden kişiye ücret ödenmesine devam şeklidir. Yoksa, Türkçeye çevrilişteki ifade şekliyle **"Emeklilik maaşı"** değildir. Bunun içinde bu paradan emeklilik kasası ve hastalık kasası aidatları kesilir.

Erken emeklilik parası Türkiyeli işçilere geri dönmeleri halinde Türkiye'de ödenir. Bunun için daha önce belirttiğimiz ön koşulların yerine getirilmesi yeterlidir. Bu paradan Alman makamları vergi kesmezler. Türkiye'de vergiye tabi olup olmadığı konusu ise henüz Türkiye makamlarında açıklığa kavuşturulmadı. Bu haktan yararlanarak Türkiye'ye dönenler, oradaki sosyal sigorta hizmetleri kapsamında sigortalı işlemi görür.

Haktan yararlanmak isteyenlere tavsiyemiz, kendi durumları ve uygulamanın genel detayları hakkında üyesi oldukları sendikalara veya işçi temsilciliklerine başvurarak geniş bilgi almalarıdır.

OKUYUCU POSTASI

"Pasaportlarınızı değiştirmekte gecikmeyin.."

Turan IŞIK

HANNOVER (Hürriyet) - Hannover Başkonsolosu Acar Germen vatandaşlarımızın pasaportlarını değiştirmekte acele etmelerini istedi. Bilhassa Hannover ve civarında oturan vatandaşlarımıza, içinde bulunduğumuz kış aylarındaki konsolosluktaki tenhalıktan yararlanarak pasaportlarını yenilemeleri için çağrıda bulunan Germen, "Yaz izni öncesi büyük yığılmalar oluyor. Bu yığılmaları önlemek için şimdiden müracaat yapılsın. Nasıl olsa pasaportlar değişecek.." dedi.

Maya tuttu

Bizler Hamburg Halkevi gençliği olarak yeni çıkan pasaport soygununa karşı yürütülen imza kampanyası için şehirlerarası en çok imza toplama çabası içindeyiz. Bu doğrultuda bütün koşulları zorluyoruz. İnsanlarımız soygunla karşı karşıya olduklarını bir kez daha vurgu-

Türkiye Postası'na

Ben bir Türkiye Postası abonesiyim. Aldığım davet üzerine 15 şubatta yapılan Türkiye Postası toplantısına katıldım. Orada hiç konuşmadım, konuşamadım. Dinledim.

Türkiye Postası'nın Başyazarı olan Ali Söylemezoğlu, gazete hakkında bilgi verdi. Gazetenin niçin çıktığını, kimler için çıktığını, ne yapmak istediğini anlattı. Doğru konuştu. Sorular soruldu, ilaveler yapıldı, eksiklikler rica edildi, vs...

Ali Söylemezoğlu, sürekli demokrasi için birlikten (ayrı görüşler de olsa) söz etti ve bunları gazetede yansıttıklarını, yansıtmaya çalıştıklarını söyledi. Fakat ben gazetede şunları görüyorum: Gazetede genellikle FIDEF'in çalışmaları yer alıyor. Özellikle şu en son pasaportla ilgili.

Eğer, gazete birlikten yana ise, diğer solcuların çalışmalarından niye haber vermiyor? Bu birinci sorumdur. Bu sorum aynı zamanda bana şunları da düşündürüyor: 1. Acaba, diğer sol örgütler çalışmalarını Türkiye Postası'na gönderiyorlar da, Türkiye Postası mı basmıyor? 2. Yoksa hiç birşey duyulmuyor, sanki kış uykusuna yatarlar gibi...

Şöyle düşünüyorum: Eğer, birlikten söz ediliyorsa, bunun somut maddi güçlerinin olması gerekir. Özellikle biz işçi ve köylülerle ilgili, gençlerle, kadınlarla, çocuklarla...

Eğer, biz aboneler, Türkiye Postası'nda başka solcuların da çalışmalarını okursak, görürsek bu bize güç verir. Başka insanlara da bakın solcular ne kadar hayırlı, yararlı işler yapıyor diye gösteririz. İşte o zaman pratikte çok iş yapan solcular arasındaki birlikler daha önem taşır. Halka güven verir, yani bize...

Benim ricam, Türkiye Postası yazı grubu bu sorularıma cevap verebilir mi? Düşüncelerimde haklı mıyım?

Cevabınız nasıl olursa olsun, korkmayın, aboneliğimi sürdüreceğim.

Çalışmalarınızda allah kolaylıklar versin, güç versin.

Gücünüz halktır, biz işçilerdir.

Münih'ten bir okurumuz

Mektubunuza teşekkür ederiz. Gazetemiz yurtdışındaki işçilerin sorunlarını ele almaktadır. Pasaport harçlarıyla başlatılan soygun bu sorunlara bir yenisini eklediğinden harçlara karşı başlatılan direnişe geniş yer verdik. İşçi haklarını savunmak için, yurdumuzda demokrasi için atılan her adımı (bu adımı atan kim olursa olsun) destekliyoruz. FIDEF dışındaki örgütlerin benzer çalışmalarından yeterince haber veremiyorsak, bunun sebebi bu tür haberleri sağlamada zorluk çekmemizdir. Eğer bu konuda bize yardımcı olabilirseniz seviniriz.

TÜRKİYE POSTASI

Libya üzerine

Ben yıllardır Libya'da çalışmakta olup, dönüş hazırlığına başlayan Türkiyeli bir işçiyim. Değinmek istediğim konu, bulunduğum

Şimdi daha güçlüyüz

Tam oturdum konsolosluk önünde aralıksız sürdürdüğümüz eylemin 15. haftasına ilişkin haberi yazacakken harçların düştüğü haberi geldi. Ertesi gün gazetelerin hepsini inceledim. Yazılanlara hem sevindim, hem sinirlendim.

Neden sevindim? Çünkü 15 haftadır yağmur, soğuk demeden yürüttüğümüz mücadelenin, ekilen tohumların meyvesini alıyorduk. Ve pasaport soygununda 2. raundu da kazanıyorduk.

Neden sinirlendim? En başta gazetelerin utanmazca attıkları başlıklara. Neymiş efendim Kalemli bey Türkiye'den müjde getirmiş. Beyefendiler bizleri sevindirmek için pasaport harçlarında indirim yapmış.

Yok devenin nalı. Madem indirecektiniz de neden baştan düşünmediniz? Ama işin aslı bu de-

adresinize postalanır.
Isteme: Ermis Verlag, Postfach 10 10 16, 4300 Essen 1.
Ödeme: Ermis Verlag, Sparkasse Essen, BLZ 360 501 05 Konto Nr: 712 703.

soygunla karşı karşıya olduklarını bir kez daha vurgulayarak imzalarını severek veriyorlar.

15 Şubat 1986 tarihli Hürriyet gazetesinde Hannover Konsolosluğu tarafından yapılan duyuru biçimindeki çağrıda şöyle deniyor:

"Yaz izni öncesi büyük yığılmalar oluyor. Bu yığılmaları önlemek için şimdiden müracaat edin. Nasıl olsa pasaportlar değişecek."

Bir dost diyordu ki, **"Maya tuttu"**. Bana kalırsa da **"maya tuttu"** ki, böyle duyurulara başvuruluyor. Çünkü halkımız 85 marklık pasaportu almaktan yana değil. Hadi maya tutmadı diyelim. O zaman konsolosluklar da kendi aralarında en çok soygunu hangi şehirdeki konsolosluğun yapacağı çalışmaları içindeler.

İyimser düşünelim. Diyelim ki halkımıza hizmeti bir an önce götürebilme arzusu içindeler. Ama hizmetse neden en kötü şartlar altında çalışan halkımıza 85 mark karşılığı pasaport veriliyor?

K. Emrah/Hamburg

da gönderiyorlar da, Türkiye Postası mı basmıyor? 2. Yoksa çalışmalarını göndermiyorlar mı? 3. Yoksa çalışmaları mı yok? Üçüncü soru ile ilgili: Örneğin Nevroz bayramı zamanlarında KOMKAR ortaya çıkıyor, iyi Nevroz kutluyor, ama Nevroz bitince

Libya'daki pasaport soygunu

Diktatörlüğün yeni tip pasaport adı altında uygulamaya koyduğu yeni tip soygun Avrupa ülkelerinde çalışan işçiler tarafından tepkiyle karşılanırken, Libya'da bulunan işçilerde bu tepki görülmedi. Bunun nedeni, kuşkusuz yeni pasaport verme işlemlerinin uygulamaya konmayışı.

Yeni tip pasaportun uygulamaya konmayışı Türkiyeli işçilerin bir iki yıl çalıştırılıp kesin dönüşe zorlanması ve bir yıllık pasaport uzatma işleminin gerçek harcın çok üstünde olmasındandır. Ancak pasaportu kayıp ya da geçersiz olan yurttaşlar birbuçuk, iki ay bekletildikten sonra pasaport alabilmekteler.

İşveren tarafından acımasızca sömürülen Türk işçileri bir de Türkiye Cumhuriyeti'ni temsil eden konsolosluk tarafından sömürülmekte. **Tripoli Konsolosluğu** Türkiye Cumhuriyeti'ni temsil etmekten uzak adeta işverenlerin derneği haline getirilmiştir.

N. Gedik/Libya

Ben yıllardır Libya'da çalışmakta olup, dönüş hazırlığına başlayan Türkiyeli bir işçiyim. Değinmek istediğim konu, bulunduğum ülkenin kendimce yaptığım tahlilidir.

1969 devriminden sonra, bankalar, büyük işletmeler, ithalat, ihracat devletleştirilmiş, köklü bir toprak reformu getirilmiş, 1980 yılında ekonomiyi sarsmak amacıyla büyük burjuvazi tarafından çekilen kapital, sermaye sahiplerinin, ellerindeki meblağı emtiaya dolayısıyla tekrar kapitale dönüştürmesine imkan vermeyecek kadar ani bir tedbirle para değiştirildi. Binlerce lirası olanla parası olmayanlar **"Bin Libya Dinarı"** mevduat sahibi oldu. İşbirlikçi ve ticaret burjuvazisinden sonra, küçük burjuvazi ve esnaf diyebileceğimiz katmanların çalışma ve sömürü alanları tamamen kısıtlandı.

Ardarda kurulan fabrikalar işletmeye açılmakla sanayi proletaryasını da birlikte üretmeye başladı. Tarımsal alanda uzun vadeli kredi, makine, gübre, tohum ve parasız toprak sağlayarak tarım proletaryasını üretmekte.

Sosyal alanda elektrik, su, hastane, okul, ulaşım olanakları sağlanmakta olup, bunları bütçeden yapılan harcamalarla karşılanmaktadır. Tüm bunlara benzer insan yaşamını olumlu etkileyen daha onlarca şey sayılabilir.

Ülkenin, yüzlerce yıl emperyalizmin egemenliği altında geri bıraktırılmış, sömürülmüş olduğu, 1969 devriminden bu yana emperyalizme karşı mücadelesi ve feodalizmin kalıntılarının tasfiyesi, ezilen halkların yanında yer alması, burjuvaziyle mücadelenin son aşamaya kadar başarı ile sürdürülmesi gözönüne alınıp dürüst bir tahlil yapıldığında ülke yönetimi ve halkının ilerici niteliği belirlenmiş olur.

Libya-Tobruk'tan bir okurumuz

şünmediniz? Ama işin aslı bu değil. Pasaport harçlarını indirmek zorunda kaldılar. Çünkü bu sefer sert bir kayaya çarptılar. Karşılarında bu kez 12. Temsilciler Kurulu'ndan **"İşçilerimizi ilgilendiren hiçbir sorun, ve hiçbir toplumsal ihtiyaç demokratik kitle örgütlerinin çalışma alanı dışında kalamaz"** belgisiyle çıkan güçlü bir FIDEF vardı. Konsolosluk önlerinde, camilerde, mahalle ve fabrikalarda sürdürülen yoğun çalışmalar sonucu pasaport har(a)çları 4 ayda 102 DM.den 60 DM.ye indirildi.

Gücümüzü birleştirdiğimiz için gerçekleşti bütün bunlar. Ama bu yeter mi? Elbette hayır. 5 kişilik bir ailenin pasaport yenileme ve 5 yıllık uzatma harcı hala 740 marktır. O halde, harçların daha da düşürülmesi ve diğer bütün istemlerimizin gerçekleşmesi için asıl şimdi daha yoğun bir çalışmaya girmeliyiz.

Çetin Sözer/Stuttgart

BULMACA

SOLDAN SAGA: 1- Geçtiğimiz yıl cuntanın yurt dışına çıkıp tedavi olmasına izin vermeyerek öldürdüğü ünlü halk müziği ustamız - **(Tersi)** Elçilik veya konsolosluklarda çalışan hademe. 2- Filistin Kurtuluş Örgütü liderinin soyadı - Kütüklerin yerde kalan kısmı. 3- Manda yavrusu - **(Tersi)** Orta Amerika'da bir devlet ve kanal adı. 4- Bir anda oluveren, apansız - Bir hükmü yerine getirme - Kimyada Baryumun simgesi. 5- **(Tersi)** Bir sayı - Telefonda kullanılan hitap sözü - isim. 6- Sinirli - Dünya işlerine önem vermeyen, kalender, gönül eri kişi. 7- Güney Amerika'da XIII-XVI yüzyılları arasında varlığını sürdürmüş olup, sonradan Ispanyollar tarafından ortadan kaldırılan eski bir imparatorluk - Egemenlik. 8-Müzikte duraklama işareti-Müzikte bir nota- Arazi parçası. 9- Mersin'in bir ilçesi - Gelecek zaman, istikbal. 10- Kıbrıs'ta bir kent - Bir Ingiliz uzunluk ölçüsü birimi.

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1- Oruç ayı - Bir renk. 2- Bir gezegen adı - Genişliği. 3- Maden karışımı - Sıcak esen bir rüzgâr. 4- Yapma, yerine getirme - Sovyetler Birliği'nde bir akarsu - Su (Eski dil). 5- Eskiden içki alemlerinde içki dağıtan ve sunan kişilere denir - Sınırları Hindistan ve Pakistan içinden geçen bir nehir. 6- Utmaktan bir emir - Solo olmayan veya birden fazla kişi ile söylenen müzik. 7- Harman yerinde bulunan taneleri toplama işi, 8- Kuzeydoğu Afrika'da bulunan bir ülke - Şaşkınlık belirten bir ünlem. 9- Efsanelere göre eski dönemlerde yaşadıkları varsayılan kadın savaşçılar - Anadolu'da varlığını sürdürmüş eski bir devlet. 10. Yurdumuzun en büyük gölü- Dibe mesafesi fazla olan. 11- Şüphe ifade eden bir sözcük - Müzikte bir nota. 12- Anadolu'nun iç kısımlarında, güneyde Toros dağlarından, kuzeyde Karadeniz'e kadar uzanan bölge.

GEÇEN SAYIDAKİ BULMACANIN ÇÖZÜMÜ

SOLDAN SAGA: 1- Şahinkaya, Ap. 2- Aruz, Ruam, vA. 3. Haşarı, Kavas. 4-Mg, Raks, Zara. 5-EOKA, Anorak. 6- Rn, Domino. 7- Tomruk, Şeb. 8- amaY, Aren, Li. 9- Ni, Alkali, Ar. 10- Lake, Lama.
YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1- Şahmerdan. 2- Aragon, Mil. 3- Huş, Ta. 4- izarA, Oyak. 5. rA, Dm, Le. 6- knK, Orak. 7- Au, Samuray. 8- Yak, Nikel. 9- Amazon, Nil. 10- Varoş. 11- Avara, Elam. 12- Pasak, Bira.

Türkiye Postası: 15 günde bir çıkar **Herausgeber:** Vereinigung für Völkerverständigung und Solidarität e.V. Donaustr. 1, 1000 Berlin 44 **Verantwortlicher Redakteur:** A. Söylemezoğlu **Anschrift der Redaktion:** 4100 Duisburg 1, Moltkestr. 45 Tel: (0203) 340397 **Herstellung:** Infomedia, 4100 Duisburg 1, Moltkestr. 45 **Druck:** Plambeck & Co. Druck und Verlag GmbH, 4040 Neuss, Xantenerstr. 7 **Banka Hesabı:** Vereinigung für Völkerverständigung und Solidarität, Konto-Nr. 219-004090, BLZ 350 500 00 Sparkasse Duisburg-Kaiserberg **Abone Koşulları:** Federal Almanya ve Berlin'de 6 aylık (12 sayı) 30 DM, 1 yıllık (24 sayı) 60 DM. **Temsilciler: Fransa-Paris** Tel: 1-2582690 **İsviçre-Basel** Tel: 061-2211591 **Hollanda-Den** Haag Tel: 070-890- 336 **İngiltere-Londra** Tel: 01-8816514 **Danimarka-Kopenhag** Tel: 01-707506 **Isveç-Stockholm** Tel: 08-367576 **Batı Berlin** Tel: 030-62246092.

Protesto gösterilerinden paniğe kapılan Özal arka yollardan kaçtı

Özal neredeyse Sol Birlik oradaydı

Başbakan Turgut Özal'ın Ingiltere gezisi hem Türkiyeliler tarafından prostesto edildi, hem de Türkiye demokrasi güçlerinin Ingiliz dostlarının kendi başbakanlarını protestosuna dönüştü.

Özal'ın Ingiltere gezisinden önce ülkenin etkili yayın organlarında (Guardian vb.) bu gezinin ne anlama geldiği ve Türkiye'deki gerçek durumu sergileyen yazılar yayınlandı.

Bilindiği gibi Ingiltere'de Türkiye'deki gelişmeleri yakından izleyen ve demokrasi güçleriyle dört ayrı alanda (Sendikal, kadın, barış ve düşünce, bilim ve sanat özgürlüğü alanlarında) dayanışma çalışmaları yürüten komiteler var. **"Dayanışma"** adlı bir dergi yayınlayan bu komiteler geziden önce ortak bir açıklama yaparak Özal'ın gezisiyle Türkiye'deki rejime politik kredi kazandırmak ve silah ticaretini geliştirmek istendiği vurgulandı ve bu davet nedeniyle Başbakan Thatcher da kınandı. Bu anlamda Londra Halkevi de bir açıklama yaptı.

Özal Ingiltere'ye gelişinden dönüşüne dek her gittiği yerde protestolarla karşılaştı. Sol Birlik Ingiltere destekçileri, Ingiliz dostlarının da dayanışmasıyla Özal'ı adım adım izleyerek, gezinin fiyaskoyla sonuçlanmasını sağladılar.

Aralarında Ulaşım ve Genel Hizmetler Sendikası Genel Sekreteri **Bill Morris** ve Türkiyeli sendikacıların da yeraldığı bir sendikacılar delegasyonu, Başbakan Thatcher, Özal'la görüşürken başbakanlık konutuna giderek bir protesto mesajı sundular. Ayrıca barış ve silahsızlanmadan yana kuruluşlar tarafından da protesto mektupları verildi.

Ardından 19 şubatta öğle saatlerinde merkezi Ingiltere'de bulunan Uluslararası Pen Klubü'nden Ingiliz yazarlarından oluşan kalabalık bir heyet Londra'da Türkiye Büyükelçiliği önünde bir gösteri yaptılar. Elçiliğe Türkiye'de aydınlara yapılan baskıları kınayan bir protesto mektubu verdiler. **Sol Birlik** destekçilerinin de katıldığı gösteri sırasında daha önce Türkiye'ye gitmiş olan dünyaca ünlü Ingiliz tiyatro yazarı **Harold Pinter** ile **BBC** bir görüşme yaptı. Aynı gece yayınlanan söyleşide Pinter Türkiye'de aydınların yoğun baskı altında olduğunu çok iyi bildiklerini vurgulayarak, NATO üyesi olarak Ingiltere'nin müttefiki olan Türkiye'de insan haklarının çiğnendiğinin çok açık olduğunu söyledi. Bu nedenle Özal'ın gezisini benimsemediklerini belirtti. Yayında Sol Birlik'in gösterileri de yeraldı. Aynı gün öğleden sonra Uluslararası Ilişkiler Koordine Enstitüsü'nde Özal'ın basın toplantısı sırasında silah tekelleri ile görüşürken yine Sol Birlik destekçileri ortak pankartlar altında bir gösteri yaptılar. Türkiye'den gelen Özal'ın koruma görevlileri bu gösteri nedeniyle paniğe kapıldılar ve Ingiliz polisinden yardım istediler. Toplantıdan bir saat kadar geç ayrılan Özal Sol Birlik destekçileriyle karşılaşmamak için arka yoldan kaçmak zorunda kaldı. Trafiğin karışması ve Özal'ın paniği daha sonra Türkiye basınında **"çatışma çıktı"** şeklinde yeralan tümüyle yalan ve karalamaya dayalı bir habere neden oldu. Çeşitli yayınların bildirdiğinin tersine hiçbir olay çıkmadı.

Yine 19 şubat gecesi DISK'in 19. kuruluş yıldönümü nedeniyle **Ingiltere Sendikalar Konfederasyonu** (TUC) Genel Merkezinde bir toplantı yapıldı. Toplantıya TUC Genel Sekreteri **Norman Wills,** DISK Yürütme Kurulu üyesi **Kemal Daysal** ve DISK Genel Merkez avukatı **Yücel Top** konuşmacı olarak katıldı. Özal'ın gezisinin gündeme geldiği toplantıda daha önce dışişleri bakanlığına bu geziyi protesto eden bir mektup gönderen Norman Wills, konuşmasında önümüzdeki hafta DISK davasına katılmak üzere bir temsilci gönderceklerini açıkladı.

Özal Türkiye'ye dönmeden önce Londra'nın en lüks otellerinden biri olan Dorchester otelinde bir basın toplantısı yaptı. Basın toplantısı sırasında Sol Birlik destekçileri otelin önündeydiler. Özal'ın basın toplantısına katılan gazetecilere, bir gece önce BBC'de yayınlanan söyleşide Özal'ın söylediği yalanları sergileyen Sol Birlik imzalı bir bildiri dağıttılar.

Sol Birlik'in protesto gösterilerine basın ve BBC geniş yer verdi. Bu örnek çalışma sayesinde sessizce geçiştirilmeye ve faşist rejime prestij sağlamaya yönelik gezi fiyaskoyla sonuçlandı. Geziden sonra Guardian gazetesinde yeralan bir yazıda insan haklarının çiğnendiği bir ülkeyle Ingiltere'nin ekonomik ilişkilerini geliştirmesinin mümkün olmadığı vurgulanarak, gezinin fiyasko olduğu yeralıyordu.

Başbakan Turgut Özal ve Ingiltere Başbakanı Margret Thatcher

Tercüman gazetesinin yalanları

Şubat ayı içinde Ingiltere' de mukim **"Işçinin Sesi"** adlı örgütün 3 lideri telefon otomatı soyarken Ingiliz polisi tarafından yakalandı. Bunlardan Adnan Buçak, diğer ikisinin ifadesine dayanılarak serbest bırakıldı. Iki kişi hakkında dava açılmış durumda.

Halka ve olaylara **"Tercüman"** olan gazete de bu haberi **TKP** liderleri hırsızlık yaparken yakalandı şeklinde verdi. Iç sayfalarda satır arasında **"Işçinin Sesi"** diye haber devam ediyordu.

Uzun süredir yayınlarında **"Işçinin Sesi"**nin borazanlığını yapan, Tercüman gazetesi, manşetten, gerçekle ilgisi olmayan yayınlarını sürdürmeye devam ediyor.

SDK şirketi Wallraf'ı tehlikeli buldu

Sevgi Ünlü Wallraff'la birlikte çalıştığı için işten atıldı

● Sevgi Ünlü SDK sigorta şirketinin bilgisayar bölümünde memur olarak çalışmaktaydı. Günter Wallraff'la birlikte bir Türkiyelinin sorununun çözümünde yardımcı olabilmek için Stuttgart Yabancılar Danışma Meclisi'ne gitti. Bir süre sonra hiçbir neden gösterilmeksizin işten çıkarıldı.

Işten atılan Sevgi Ünlü Günter Wallraff'la

Sevgi Unlü adındaki aktif bir yurttaşımız geçtiğimiz aralık ayında Günter Walraff'la birlikte Stuttgart yabancılar dairesine giderek sınırdışı edilmek istenen yurttaşlarımızın sorunlarıyla ilgilendi.

Yıllardır yaşadığı Stuttgart bölgesinde yurttaşlarımızın dil ve resmi dairelerle olan sorunlarında kendilerine yardımcı olan **Sevgi Ünlü** aralık ayı sonlarında ağır baş ağrıları nedeniyle istirahate ayrılmıştı. Bu sırada sınırdışı edilme konusunun acil olarak gündeme gelmesi üzerine, **Günter Wallraff** Stuttgart'a çağrıldı ve Sevgi Ünlü'yle yabancılar dairesine gelmesi ısrarla istendi.

Wallraff ve Ünlü'nün girişimleri başarılı oldu. Eşi cezaevinde olan **Havva** adındaki bir yurttaşımızın sınırdışı edilmesi önlendi, başka bir yurttaşımıza eyalet meclisinden karar çıkıncaya kadar oturma izni alınması sağlandı, iki defa sınırdışı edilmiş bir yurttaşımızın artık eşinin yanında kalabilmesi başarıldı. Ünlü Baden Württemberg eyaletinde sert bir şekilde uygulanan sınırdışı eylemlerinin önlenmesi için oluşturulan bir komitenin kurucularından ve aktif üyelerinden biri.

Sevgi Ünlü'nün bilgisayar bölümünde memur olarak çalıştığı SDK sigorta şirketinin personel şefi **Kohlhammer**'e Ünlü'nün bu çalışmaları, hele Wallraff'la birlikte olması büyük bir tehlike gibi göründü. Posta kutusuna elden atılan çıkış yazısında Sevgi Ünlü şirket için bir **güvenlik rizikosu** olduğu öne sürüldü, kendisine süresiz çıkış ve binaya girme yasağı verildi. Hiç yoktan işten atılan Ünlü, personel şefiyle görüşmek için işyerine gittiğinde polise şikayet etmekle tehdit edildi. Uzun diretmelerinden sonra personel şefiyle ancak telefonla konuşabildi. Şef işten çıkış nedenlerini açıklamayı bile reddetti.

Günter Wallraff'la sorunu olanlara yardım etmenin, hatta bunu hastalık izini sırasında yapılmasının yasal olduğunu iyi bilen Stuttgart Iş Mahkemesi Başkanı işten çıkarma nedenlerinin tamamen yetersiz olduğunu vurguladı. Ünlü'ye sendikası HBV hukuksal destek verirken, Wallraff ise olayı protesto etti ve her türlü yardıma hazır olduğunu açıkladı. HBV sendikasının başvurusu üzerine DGB Stuttgart şubesi mahkemenin tarihi olan 2 nisan günü bir protesto eylemi ve dayanışma gecesi düzenleyecek. **Günter Wallraff**'ın da davet edildiği gecede bu somut haksızlığın yanısıra yabancıların sorunları genel olarak da ele alınacak.

Düsseldorf Yabancılar Danışma Meclisi Çalışma Grubundan Münir Aktolga ile söyleşi

Ali ÖZENÇ

dt. Aynı gün öğleden sonra Uluslar

DİSK ile dayanışma gecesi yapıldı

15 şubat günü Türkiyeli Demokratlarla Dayanışma Girişimi ve Essen GEW (Eğitim ve Bilim Sendikası) tarafından Essen'de DISK ile dayanışma gecesi düzenlendi. DGB Hessen örgütü, IG-Druck und Papier, IG-Metall, HBV, Falken, DFU, DIBAF, FIDEF ve DKP geceyi destekleyen örgütlerdi.

Dayanışma girişiminin kurucularından protestan papaz **Michael Höhn'**ün sunuculuk yaptığı gece, Essen Belediye Başkanı, Belediye ve Şehir Idaresi adına **Bayan Iwers'**in konuşması ile açıldı. DISK ve Türkiye demokrasi güçleri ile dayanışmanın daha da güçlendirilmesinde bir adım olan geceye konuşmacı olarak GEW Kuzey Ren Vestfalya eyalet örgütü başkanı **Alf Hammelrath**, DISK Merkez Yürütme Kurulu üyesi Kemal **Daysal**, Avrupa Parlamentosu üyesi **Jannis Sakellarion** katıldılar.

Sakellarion konuşmasında özetle şöyle dedi: **"Bazı politikacılar ülkelerinin ekonomik çıkarları uğruna Türkiye'de insan haklarının çiğnenmesine, demokratik, sendikal hak ve özgürlüklerin yok edilmesine göz yumuyorlar. Bu tutum demokrasiyi sermayeye peşkeş çekmektir. Avrupalı demokratların görevi insan haklarının, demokrasinin ve özgürlüklerin sadece Avrupa kamuoyu için değil, Türkiye halkları için var olduğu bir gelişmeyi desteklemektir, sendikacılarla, barış güçleriyle, aydınlarla ve tüm demokrasi güçleriyle dayanışma içinde olmaktır."**

A. Hammelrath ise: **"12 Eylül'den sonra 2 kez Türkiye'ye gittim, askeri mahkemeleri, generallerin ülkeyi ne hale getirdiklerini gördüm. Uluslararası sermayenin hüküm sürdüğü bir dünyada çalışanlar da uluslararası alanda dayanışma içinde olmak zorundadır. Sendikaların özgür çalışmadığı ülkeler, halklarının onuru kırılmaya çalışılan ülkelerdir. Insanca yaşam, dostluk ve özgürlük savunulması gerekli değerlerdir. Bugün Türkiye'deki dostlarımız için biraraya geldik. Bu dayanışmayı güçlendirelim. Fakat Güney Afrika ve diğer zulüm altındaki halkları unutmayalım. Onlarla dayanışma bizi Türkiye'deki demokrasi savaşımında daha ileri götürecektir"** dedi.

Federal hükümet yabancılar sorumlusu **Funcke**, Essen belediye meclisi üyesi ve yabancılar danışma meclisi başkanı **W.Meys**, DKP Başkanı **H.Mies** de geceye gönderdikleri mesajlarla DISK ve Türkiye demokrasi güçleriyle dayanışmalarını dile getirdiler.

Türkiye'deki işkence olaylarını konu alan mankenlerle işkencelerin anlatıldığı sergi Türkiyeliler ve Almanlar tarafından ilgi ile izlendi. Bir diğer ilgi toplayan sergi de DGB Gençlik Sekreteri'nin hazırladığı **"Arkadaşıma sataşma"** kampanyasının malzemelerinin yer aldığı sergiydi.

Gecenin kültür bölümüne katılan **Köln Sendikacılar Korosu, Sümeyra, Rolly Brings ve arkadaşları, Mesut Çobancıoğlu ve Frank Baier ikilisi**, Türkiye'den Güney Afrika'ya kadar çeşitli ülkelerin halk müziklerinin yer aldığı zengin bir program sundular.

Düsseldorf Yabancılar Danışma Meclisi Çalışma Grubundan Münir Aktolga ile söyleşi — **Ali ÖZENÇ**

Yaşamın her alanında eşit haklara sahip olmak

Düsseldorf'ta bir süredir Yabancılar Danışma Meclisi kurulması yönünde çalışmalar yürütülüyor. Geçenlerde birde basına açık tartışmalı toplantı düzenlendi. Biz de, Yabancılar Danışma Meclisi Çalışma Grubu'ndan Münir Aktolga ile bugüne kadar yapılan çalışmalar üzerine bir söyleşi yaptık.

A.Özenç: Düsseldorf'ta yürütülen Yabancılar Danışma Meclisi (Y.D.M.) çalışmaları hakkında bize biraz bilgi verebilir misiniz?

M.Aktolga: Çalışmalar aşağı yukarı bir yılı aşkın süredir devam ediyor. Bizde, bu yöndeki istek ve öneriler, insiyatif, tamamen aşağıdan yukarıya doğru oluştu, gelişiyor. Şehir Idaresi'nin, bu yönde şimdiye kadar herhangi bir girişimi olmadığı gibi, tersine çalışmalara karşı hiç de olumlu yaklaşım içinde olmadılar. Ama sanıyorum, yakında bu tavır değişecek. Bu yönde gelişmeler var.

A.Özenç: Konuyu biraz açar mısınız? Y.D.M. olayı sizce nedir?

M.Aktolga: F.Almanya'da, genel olarak da Avrupa ülkelerinde göçmen işçi hareketi son birkaç yıldır yeni bir atılım içinde. Buna, kendi rüştünü ispat etme, kendini kabul ettirme girişimi gözüyle de bakabiliriz. Hep **"Gastarbeiter"** olarak ele alınmış, sürekli diken üstünde tutularak, birtürlü bulunduğu ülkeye yerleşmesine, kendine uzun vadeli bir perspektif çizmesine imkan verilmemiş olan insanlarımız, artık kesin bir yol çizme, karar verme noktasında hissediyorlar kendilerini.

Işte bu **"karar"** ve ileriye yönelik perspektif çizmeye başlama eğilimidir ki, göçmenlik olayının sübjektif yanını, sorunun bugüne kadar hep ertelenen, baskı altında tutulan ve bu yüzden de arap saçına dönen yanını oluşturur. Göçmenlik olayı bilince çıkmaya başladıkça, **"tamam burada kalıyorum"** demeye başladıkça, insan bununla birlikte bulunduğu yere, tutunduğu dala daha sıkı sarılmak, geleceğini bu zemin üzerinde daha güvenli bir şekilde kurmak ister.

Işte bu psikolojik oluşum ve perspektif arayışı süreci içindedir ki, Y.D.M. girişimi, günümüz koşullarında elde edilebilecek bir mevzi, atılabilecek bir adım olarak karşımıza çıkıyor...

Göçmen işçi hareketinin, günümüz koşullarında ortaya çıkardığı perspektif ve stratejiyi şöyle özetleyebiliriz: Yaşamın her alanında eşit haklara sahip olmak... Bu nihai hedefe erişebilmek için ilk adım olarak, en azından komünal düzeyde seçme ve seçilme hakkını elde etmek... Ancak bu elde edilene kadar da, şu an atılabilecek bir adım olacak Yabancılar Danışma Meclisi...

A.Özenç: Yürüttüğünüz çalışmalara kimler, hangi örgütler katılıyor?

M.Aktolga: Çalışmalarımız önce Türkiyeli örgütler arasında başladı. Ilk aşamada, ortak bir tüzük taslağı hazırlandı. Daha sonra ortak metin haline gelen bu taslağı Düsseldorf'ta bulunan diğer göçmen işçi örgütleriyle birlikte tartışmaya başladık. Sonuçta ortaya sadece Türkiyelilerin değil, Yunanlı, Yugoslav, Faslı, Ispanyol... bütün göçmen örgütlerinin ortak ürünü olan bir taslak çıktı.

Çalışmaların üçüncü aşamasını, konuyu kamuoyuna açmak ve hazırlanan ortak metnin kamuoyunda tartışılmasını sağlamak oluşturuyordu. Nitekim bu amaçladır ki, 19 Ocak 1986 günü bir toplantı düzenledik. Basının, Şehir Idaresi' nin, partilerin, derneklerin davet edildiği toplantı sanıyorum amacına ulaştı. SPD, CDU gibi partilerle ilişkilerimiz sürüyor. Yeşiller ise bizi başından beri destekliyorlar.

A.Özenç: Şehir Idaresi'nin Y.D.M'ne ilişkin görüşleri biliniyor. Bu kuruluşların etkinliği ve "ekstremistlerin de" buraya sızmaları konusunda endişeleri var. Siz ne diyorsunuz?

M.Aktolga: Y.D.M lerinin bugün yasal olarak herhangi bir karar verme yetkisi yok. Sadece danışma örgütü. Bu yüzden de etkinliği daha işin başında sınırlanmış bir girişim. Ama, dikkat ederseniz, bu etkinliği kısıtlayanlarla, **"bu girişimlerin hiçbir etkinliği yoktur"** diyerek bizi işten vazgeçirmeye çalışanlar aynı çevreler! **"İşten vazgeçin, yoksa ekstremistler de girer"** diye korkutup, bizi uzak tutmaya çalışanlar hep aynı çevreler!... Eğer etkinliği yoksa niye birtakım yetkileri ona vermiyorsunuz! Eğer endişe gerçekten **"gericilerin"** oraya girmesini engellemekse, o zaman bize yardımcı olsunlar. Kısacası, mesele ne etkinlik, ne de ekstremistler sorunudur. Mesele, göçmen işçi hareketinin herhangi bir insiyatif geliştirmesinden duyulan endişedir...

Solda Münir Aktolga, sağda Ali Özenç

SENDİKACI GÖZÜYLE

Haydi DGB'nin 6 Mart eylemlerine

Ümit KÖSEOGLU

Çalışmayı Teşvik Yasası'nın 116. maddesinin gerici Kohl hükümetince FAC patronlarının istekleri doğrultusunda değiştirilme istemlerine karşı sendikalarca sürdürülen tepkiler yeni boyutlar kazanıyor.

4 ve 5 şubat tarihlerinde **DGB'**nin çağrısı üzerine iş bırakan yarım milyon emekçi, kazanılmış sendikal haklardan bir milim bile fedakârlık etmeyeceklerini bir kez daha gösterdiler. FAC'nin bir ucundan, diğer ucuna kadar yüzbinlerce emekçinin, ücret kaybı pahasına da olsa dördüncü, beşinci kez iş bırakması, bu konudaki kararlılıklarını gösterme açısından önemlidir.

Görünen odur ki, DGB, ona bağlı sendikalar ve onların üyeleri, gösteri eylemlerinin daha başlangıç noktasındadır. Geçtiğimiz dönemdeki bir dizi iş bırakma eylemlerine ek olarak 18 şubatta Düsseldorf'da yapılan ve on bin emekçinin katıldığı mitingden sonra, 6 martta tüm FAC düzeyinde yapılacak iş bırakmalı protesto eylemleri konuya yeni bir kalite kazandıracaktır. Çünkü bu kez FAC'nin her yerinde, aynı anda ve tüm işkollarında iş bırakılacaktır.

17 işkolu sendikası başkanının da katıldığı DGB Genel Yönetim Kurulu 4 şubat günü yaptığı toplantıda tam oyla aldığı kararla, 6 Mart 1986 günü saat 13'de tüm FAC düzeyinde, bütün işkollarında iş bırakma ve yerel, bölgesel mitinglerin yapılmasına karar verdi. Kararın yazılı metni ve sendika başkanlarının imzalı açıklaması tüm sendikal yayınlarda yer almaktadır.

116. maddenin FAC hükümeti ve işverenlerinin istediği biçimde çıkarılmasının engellenmesinin olanağı vardır. Bu olanak, hükümetin, işverenlerin ve gerici çevrelerin tüm engelleme çalışmalarına rağmen vardır. Önemli olan konuya gereken ağırlığı vermek, asılmaktır.

Burada yerli, yabancı emekçilere, sendikalı, sendikasız, çalışan, çalışmayan tüm emekçilere büyük görevler düşmektedir.

Geçen sayımızda sö[illegible]zünü ettiğimiz **"suskun çoğunluğu"** ha[illegible]ekete geçirebiliyor muyuz, sorun budur. Işyerlerinde, mahallelerde ve diğer çevrelerde konunun önemini hâlâ kavrayamadıklarından eylemlere katılmayanları harekete geçirebiliyor, saflara çekebiliyor muyuz, önemli olan budur.

Şurası kesinlikle bilinmelidir ki, 116. maddenin değiştirilmesinin önlenmesini, sadece ve sadece emekçilerin bu konuya vereceği ağırlığın gücü belirleyecektir. Politikacıları görüş değişikliğine çekebilmenin yolu, onların tabiriyle **"sokaktaki baskı"** olacaktır. Bu nedenle de gerici Kohl hükümeti ve işverenlerin gözleri 6 mart günü bizlerin üzerine dikilecektir. Sözün kısası, FAC sendikal ve işçi sınıfı hareketi o gün en önemli sınavlarından birini verecektir.

Bu sınavı başarı ile vermenin olanağı vardır. Bu olanağı değerlendirmek, iş bırakan, sokaklara dökülen 500 bin emekçi sayısını, bir milyona çıkarmak, gerici hükümeti geri adım attırmada, giderek 116. maddeyle ilgili değişiklik tasarısını geri çekmede belirleyici faktör olacaktır.

Unutulmaması gerekir ki, 116. madde bir denemedir. Gerçekleşmesi, bu mayanın tutması halinde işveren destekli hükümetin planladığı ve bir dizi emekçi haklarının kısıtlanmasını öngören yasa değişikliği parlamento çekmecelerinde yasalaştırılmak üzere beklemektedir.

6 martta tüm FAC düzeyinde eylem alanları bizleri bekliyor. Varolan tüm gücümüzle bu eylemlere katılalım. O gün tüm FAC'de çarklar dursun, eylem alanları milyonlarca emekçi ile dolup taşsın.

Kimse geri gönderilmeyecek

Önemli bir kazanım

Nürnberg Aile Birliğini Koruma Grubu, 5 Şubat 1986 çarşamba günü Nürnberg belediye binası önünde yapılan protesto gösterisiyle son aylardaki yoğun çalışmalarına bir halka daha eklediler.

5 şubatta yapılan Belediye Meclisi toplantısında, Aile Birliğini Koruma Grubu'nun yoğun çabaları sonucu, çeşitli fraksiyon ve grupların getirdiği ortak bir önerge sunuldu. Önergenin içeriğini, Belediye Meclisinin Aile Birliğini Koruma Grubu'nun yaptığı çalışmaları desteklemesi, eşler için öngörülen 3 yıllık bekleme süresinin kaldırılması oluşturuyordu.

Nürnberg Belediye Meclisinde temsil edilen fraksiyon ve gruplardan SPD, Yeşiller ve DKP'nin bu yönde getirdikleri önergeler, FDP ve CSU'lu üyeler tarafından karşı ve çekimser oy kullanılmaksızın kabul edildi. Nürnberg Belediye Başkanı Andreas Urschlechter'in de Aile Birliğini Koruma Grubu'nu destekleyici bir konuşma yaptı. Toplantının sonunda belediye binası önünde toplanan yabancı ve Almanlardan oluşan topluluğa yönelik, SPD, DKP, Yeşiller'in ve protestan kilisesinin temsilcilerinin ve Nürnberg Yabancılar Danışma Meclisi Başkanı M.Ali Bencibara konuşma yaptı. Pankartlarla aileleri parçalayan uygulamayı protesto etmeye gelenlere Nürnberg Belediye Meclisinin, Federal Almanya Anayasa Mahkemesinin bu konudaki kararına dek, Nürnberg'den hiçbir ailenin geri gönderilmeyeceği kararı açıklandı. DKP temsilcisi Herbert Stiefvater konuşmasında ayrıca yabancılara yerel seçim hakkı tanınmasını istedi.

Kalemli pasaport ücretlerinin 60 marka düşürüleceğini açıkladı

Yurttaşlarımız: "Daha da düşürülsün"

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Mustafa Kalemli Federal Almanya'ya geçtiğimiz hafta içinde yaptığı gezi sırasında yeni pasaport ücretlerinin 85 marktan 60 marka düşürüleceğini açıkladı. Bu indirimi hükümetin Avrupa'da çalışan işçilerimizin sorunlarına kulak vermesi şeklinde göstermeye çalışan bakan, harçların neden yurttaşlarımızın istediği gibi 15 marka değil de 60 marka indirildiği konusunda bir açıklama yapmadı. Kalemli pasaport ücretlerinin ne zamandan itibaren 60 mark olacağını ve diğer harçların inip inmeyeceğini de belirtmedi. Federal Almanya ve diğer Avrupa ülkelerinde yaşayan yurttaşlarımız dile getirdikleri ilk tepkilerinde bu indirimin yeterli olmadığını pasaport ücretlerinin daha da azaltılması gerektiğini vurguladılar.

Kalemli'nin açıklaması üzerine bir basın bildirisi yayınlayan FIDEF Genel Merkezi özetle şunlara yer verdi: **"Pasaport harçları ve diğer harçlar hangi ölçülere göre düzenleniyor? Yeni pasaportlar için önce 102 DM istendi. Yurttaşlarımız tepki gösterince 85 DM'ye düşürüldü. Yurttaşlarımız bunu da yeterli bulmadılar. Şimdi yeni pasaport 60 DM'ye düşüyor. Demek ki harçların belirlenmesinde tutarlı bir gerekçe yoktur. Yurtdışındaki işçileri "gelir kaynağı" gören bir anlayışla, devlet eliyle açık bir soygun uygulanıyor."** İşsizlik parası ve sosyal yardım alanların sorunlarına ve bedel sorununa da değinen FIDEF, yurttaşlarımızı kampanyayı sürdürmeye ve daha önce pasaport alarak fazla para ödemiş yurttaşlarımızı kendilerinden alınan fazla parayı geri istemeye çağırıyor.

Türkiye Postası'nın gönüllü muhabirleri Avrupa'nın çeşitli kentlerinde işçilerimizle pasaport harçlarının 60 marka düşürülmesi üzerine görüşlerini aldılar.

Bi zahmet açıklar mısınız?

Ali SÖYLEMEZOĞLU

Mustafa Kalemli göğsünü gere gere gazetecilere açıklamış: pasaport harçları 60 marka inecek. Gel de sorma: sizin yüzünüz hiç kızarmaz mı, bakan bey? Bu ne biçim hükümet, bu ne biçim bakan?

Önce 102 dediler. Baktılar olmadı, indirdiler 85'e. Yine olmadı, bu defa 60 diyorlar. Sanırsın pazarda pastırma satıyor. Hani ticaretin bile bir yolu yordamı vardır. Pazar yerinde malının fiyatını böyle keyfi belirleyen pazarcıya itibar edilmez.

Bir hayırsever Kalemli'ye hatırlatsın: söz konusu olan pasaport harcıdır. Şimdi 60 mark iyidir diyorsunuz. Peki neden daha üç ay önce 102,- mark alıyordunuz? Madem ki 60 mark olabiliyormuş, o halde neden yılbaşında 85 marka indirdiniz? Bu harçlar hangi ölçüye göre belirleniyor, zahmet edip açıklar mısınız? Belli ki siz ve hükümetiniz *"emekçiden ne koparırsam kârdır"* ilkesinden başka bir ilke tanımıyorsunuz.

Hükümet pasaport harçlarını 60 marka indirerek işin içinden sıyrılabileceğini sanıyorsa yanıldığını göstermek bizlere düşer. Üstelik bu mesele artık yalnızca pasaport harcı meselesi olmaktan da çıkmıştır.

Pasaport harcı 15 mark olmalıdır. Fakat bu yetmez. Konsolosluklarda alınan ve *"ne koparırsam kârdır"* esasına göre belirlenmiş olan bütün harçlar yeniden belirlenmelidir. Şimdiye kadar pasaport harcını yüksek fiyatla ödemiş olanlara paraları iade edilmelidir. Bu da yetmez. Pasaport harçları gibi keyfi bir kararla 15.000 DM olarak belirlenmiş olan bedel mutlaka düşürülmelidir.

Olur mu, bunu başarabilir miyiz, diye soranlara hatırlatırız.

Zam şampiyonu Özal hükümetini dört ayda yüzde 40'lık bir indirime zorlayan işçiler bunu da başaracaklardır.

Ö.Şakir:
10 guldene düşürülmelidir. Başka ne diyeyim.

Stuttgart'tan metal işçisi Yaşar: (Topladığı imzaları uzatarak) Aslında bu çalışmanın sağcı-solcu demeden daha da genişletilmesi gerekir. Parayı alanlar bizi sağcı-solcu diye ayırıyorlar mı ki? Bu üçüncü defa oldu. Bize sus payı vermek istiyorlar. Madem düşüreceksiniz, niye hepsini bir arada düşürmüyor sunuz? Bence kampanya daha da genişleyerek sürdürülmelidir.

Hollanda'dan F. Caferoğlu:
60 marka düşen harç 10 guldene de düşürülebilir. Bu da bizim gibi dar gelirliler için iyi olur.

Münih'ten H.Bal:
Daha düşmesi lazım. İki çocuğum var, kocamla beraber dört pasaport ediyor. Bu ücret de fazla. Bulunmaz Hint kumaşı mı? Alt tarafı bir defter. Ayrıca resmi evraklardan alınan harçlar da en alt düzeye indirilmelidir.

Leiden'den Huriye hanım:
okumuş ve şöyle diyor:
Sayın Kalemli pasaport harçlarının düşürülmesinde hiçbir derneğin etkisi altında kalmadık, diyor. Peki, neden daha önce düşürmediniz de, tepkiler artınca düşürdünüz. Bence pasaport harçları daha da düşürülmeli. Duydum ki, her cumartesi günü konsolosluk önünde imza topluyorlarmış, ben de gidip bu hafta imza vereceğim.

Weilen'den Ali Karabacak:
Pasaport harçlarının düşürüldüğüne çok sevindim. Yalnız yeterli değil. Daha da düşürülmelidir. O gün konsoloslukta bu amaçla imza verdim, yararının olduğunu gördüm. Şimdi ben de imza formüleri alıp imza toplayacağım. Ayrıca o gün aldığım gazeteyi trende unuttum. Maalesef epey araştırmama rağmen adresini bulamadım. Gazeteye abone olmak istiyorum. (Türkiye Postası'nı kastediyor)

Münih'den F. Ercan:
Yetersiz, daha fazla düşmesi lazım, aynı zamanda pasaport uzatmaları

Hollanda'da Arabulan soyadlı bir yurttaşımız:
200 küsürden bu kadara düşürebilen neden 10 guldene düşürülmesin?

Daimler işçisi Mehmet usta:
Bunlar bizi durmadan oyalıyorlar, yıldırmak istiyorlar. Parça parça düşürüp işçilerin çalışmalarını önlemeye çalışıyorlar. Dün bizim fabrikaya Kalemli gelmiş. İşçilerin hiç bir şeyden haberi yok. Sadece seçil-

FİDEF'in "Geri Dönüş Kongresi" toplanıyor

Geri dönüşler gönüllü olmalıdır

Geri dönüşler gönüllü olmalıdır

Federal Almanya İşçi Dernekleri Federasyonu FIDEF'in düzenlediği "Geri dönüş problemleri göçmen işçi kongresi" 1 Mart 1986 günü saat 11.00 - 19.00 arasında, Köln'de Raderthalgürtel 3 adresindeki Zollstock lisesi salonunda yapılıyor. FIDEF Genel Merkezi' nin yaptığı açıklamaya göre yaklaşık 50 kent ve kasabadan 400 delege kongrede geri dönüşle ilgili konuları tartışacaklar. FIDEF kongreye Türkiye'ye kesin dönüş yapan işçilerin tekrar Federal Almanya'ya geri dönebilmeleri garantisi istemini öneri olarak sunacak. 1983 "Geri Dönüş Yardım Yasası" kapsamında kesin dönüş yapmış olanların durumları değerlendirilecek. Delegelerin özellikle geri dönüşlerle yakından ilgisi olan işçi ve aileleri arasından seçildiği açıklandı. Kongrede ikinci ve üçüncü kuşak gençlerimizin temsilcileri de temsil edilecekler.

Göçmen işçi kongresi öncesinde kongreye katılacak olan Köln'deki **Philips** ampul fabrikasında işçi temsilcisi olan **Selver Kalay**'la görüştük. Kalay 14 senedir Philips fabrikasında çalışıyor. 220 elemanlı fabrikada çalışan 155 işçinin yüzde 80'ini yabancı işçiler, onların da yaklaşık yüzde 60'ını Türkiyeli işçiler oluşturuyor. Türk kadınlarının diğer kadın işçilere oranı ise yüzde 70. Evli ve iki çocuk sahibi olan Selver Kalay sorularımızı şöyle yanıtladı:

Türkiye Postası: İşçi kongresine siz de katılıyorsunuz. Bu toplantıdan ne bekliyorsunuz?

Selver Kalay: Geri dönüş konusu çok önemli bir sorun haline gelmiştir. Bu sorun ister istemez hepimizi ilgilendiriyor. Burada iki şeyi birbirinden ayırmak gerekir. Birincisi gönüllü, ikincisi ise zorla geri dönüş. Federal Almanya'da çalışan yabancı işçilerin hukuksal, sosyal ve politik hakları güvence altına alınmadan verilen geri dönüş kararları gönüllü olamaz. Örnek vermek gerekirse, işsiz kaldığı, sosyal yardım aldığı gerekçesiyle bir işçi sınırdışı edilebiliyorsa, çocuklarının eğitim ve meslek öğrenimi sorunları çözümlenmemişse, yabancı düşmanlığına karşı önlem alınmıyorsa bu geri dönüş gönüllü değildir.

Geri dönüş sorununun adil bir çözüme bağlanması ancak yabancıların, seçme hakkı da içinde olmak üzere, toplumsal eşitliği sağlandığında gönüllü olabilir. Geri dönüş primleri, yapı tasarruf kredilerinin Türkiye'de kullanılması gibi **"teşvikler"** zorla geri dönüşten ayrı görülemez.

Selver KALAY

Ben bu kongreden gönüllü geri dönüş koşullarının nasıl olması, ne gibi önlemler alınması konusunda açıklık getirmesini, konuyla ilgili somut istemler saptamasını bekliyorum.

Türkiye Postası: Kesin dönüş yapanlar genellikle pişman, ülkemizde aradıkları yaşamı bulamıyorlar. Sizce bu durumda ne yapmalı?

Selver Kalay: Yurttaşlarımız ülkemizi maalesef sadece izinden izine gördükleri için gerçek dışı hayallere kapılıyorlar. Kesin dönüş yapıldığında evdeki hesabın çarşıya uymadığı kısa zamanda görülüyor. Birikmiş parasını sahtekarlığın hakim olduğu piyasada elinden kapturan, kendisine düzenli bir iş bulamayan insanlarımız hayal kırıklığına uğruyor. Burada doğmuş ve büyümüş gençlerin durumu yürekler acısı. Başta dayak, horlanma olmak üzere okullarda tanımadıkları yöntemlerle karşı karşı geliyorlar. Kendi ülkelerinde yabancı muamelesi görmeye tahammül edemiyorlar.

Bu ülkede uzun yıllar çalışmış vergi ve primlerini ödemiş olan işçilerin tekrar bu ülkeye geri dönebilmeleri onların hakkıdır. Kesin dönüş yapanlar Türkiye'de düzenlerini kuramaz, oraya uyum sağlayamazlarsa Federal Almanya'ya geri dönebilmelidirler. Bu hak en azından ikinci ve üçüncü kuşaktan gençler için derhal tanınmalıdır.

Son olarak geri dönüşlerin 116. madde ile ilgisi üzerinde durmak istiyorum. Eğer geri dönüşlerin zorla olmaması isteniyorsa, başta grev hakkı olmak üzere kazanılmış işçi hakları savunulmalıdır. Hakların elinden alınmış işçilerin kendilerini savunmaları zorlaşacak ve bize karşı saldırılar ve bununla birlikte yabancı düşmanlığı artacaktır.

Leiden'den Huriye hanım:
Pasaport harçlarının düştüğüne sevindim, ancak daha da düşürülmelidir.

Hollanda'dan Bayram:
15 guldene düşürülmeli. Konsolosluk önünde beklemelere son verilmesi ve diğer harçların düşürülmesi için de bir şeyler yapılması lazım.

Tramvayda konuştuğumuz 50 yaşlarındaki Şevket usta da gazeteden

Münih'den F. Ercan:
Yetersiz, daha fazla düşmesi lazım, aynı zamanda pasaport uzatmaları da. Bir örnek vereyim: Alman polisine süresiz oturma izni için 50 mark verdiğimiz halde, konsolosluklarda 5 yıllık pasaport uzatmaya 100 mark veriyoruz. Biz dört kişilik bir aileyiz, nerden baksanız bizler için yük.

lemeye çalışıyorlar. Dün bizim fabrikaya Kalemli gelmiş. İşçilerin hiç bir şeyden haberi yok. Sadece seçilmiş birkaç işçiyle görüşmüş ve gittikten sonra bizim haberimiz oldu. Şimdi kampanyanın daha da genişlemesi gerekir. FIDEF'e bizim sorunlarımızın çözümü için yaptığı çalışmalardan dolayı teşekkür ederim.

(soldan sağa):
Musa, Feyzi ve Erol arkadaşlar

Pasaport için istenen miktar gerçekten bizim gibi sosyal yardım alanlar için büyük yekün tutuyor. Aldığımız para çok az. Diğer harçlar da düşürülmesi, konsolosluklarda yapılan insanlık dışı muameleler düzeltilmelidir.

Fransa'da kadınlarımız el ürünlerini sergiliyorlar

Strasbourg'da eylem birliği ve bir sergi

Türkiyeli kadınlar ince duyarlıklarıyla yarattıkları ürünlerini Strasbourg Belediyesi salonunda sergiledi. 3 Şubat 1986 tarihinde başlayan sergi bir hafta sürdü

Serginin açılışında hazır bulunan Belediye Başkan Yardımcısı Marc RAYMANN ayrıca bir de konuşma yaptı. Konuşmada komite sözcüsünün Türkiyeli göçmen emekçilerin sorunlarına da eğilen RAYMANN şöyle konuştu: **"Öncelikle söz ettiğiniz sorunlara değineceğim. Ilki, Türkiyelilerin belediyede karşılaştığı sorunlarla ilgili. Bizzat ben Türkiyelilerin her çeşit sorunlarıyla ilgileneceğim. Zaten serginin burada açılmasını ben istedim. Çünkü, Fransızların en fazla gidip geldiği yerlerden birisi belediye binamızdır. Istedim ki, tüm Fransızlar sergiyi görsün ve örgütleriniz aracılığıyla kurduğumuz iyi ilişkilerin yansıması tüm Fransızlarda karşılık bulsun."** Konuşmanın bundan sonraki bölümünde konut sorununa değinildi. Konut sorununun tüm Fransa'da yaşayanların genel sorunu olduğunu belirten RAYMANN konuşmasını şöyle tamamladı. **"Yalnız, bir**

Strasbourg'daki Türkiyeli kadınların elişi sergisi ilgi topladı.

konuda söz veriyorum ki gelecek yıl kuracağımız konut komitesinde sizlerden bir kişiye de yer vereceğiz."

Devrimci İşçi ve FTIB örgütlerinin Strasbourg şubelerince gerçekleştirilen antifaşist ve demokratik mücadele yolunda alınan eylem birliği ve ortak tavır kararı gereği daha önce bir kültür gecesi düzenlenmişti. Yine aynı birliğin bir başka ürünü, **Kadın El İşleri Sergisi.** Sergi düzenleme komitesindeki Devrimci İşçi taraftarları **"Böylesi bir birliktelikle düzenlenen serginin bizim için birçok önemi var. Birincisi özlenen anti-faşist birliğin kurulması yolunda bir adım olması; ikincisi, el emeği, göz nurumuzun hakkınca ve güzel bir şekilde sergilenmesi; üçüncüsü ise ırkçılığa karşı Fransız kamuoyu ile kurmaya başladığımız diyalog. Bu birlikteliğin tüm Avrupa ve Türkiye'de yayılmasını diliyoruz."** diyerek görüşlerini **Türkiye Postası**'na açıkladılar.

Kültürümüzü tanıtma adına 40 bin marklık yolsuzluk

Gazi Eğitim Enstitüsü öğrencileri, birkaç mezun ve TRT sanatçısı Erkan Sürmen ve Işık Başar' dan oluşan 38 kişilik folkor ekibi başkanı Prof. Enver Keskin 40 bin markı zimmetine geçirdi. Bu para 24 Ocak'ta Federal Almanya'ya gelen ve çeşitli gösteriler yapan ekibin yol ve yiyecek paralarıydı.

Olay Enver Keskin'in ekipteki öğrencilere **"Tüm masraflarımızın karşılığını aldık"** diye bir kağıt imzalatmasına rağmen kendilerine hiçbir ödeme yapılmaması karşısında, öğrencilerin şikayeti sonucu ortaya çıktı. Öğrenciler konut fonu ödeneği ve yol masraflarını kendileri karşıladılar. Federal Almanya' daki masrafları da yine kendileri ve yanlarında kaldıkları aileler tarafından karşılandı. Dönüş günü geldiği halde kendilerine paraları ödenmeyen öğrenciler Enver Keskin'i şikayet ettiler. Enver Keskin polis tarafından tutuklandı ve üzerinden 29 bin mark çıktı. Federal Alman polisi bu paraya elkoyarak öğrencilere 320'şer mark yol parası ödedi. Türkiye'ye dönmeleri gecikken öğrenciler böylece gönderildi. Gerçekte almaları gereken para 540 ar marktı. Enver Keskin'in paranın diğer bölümünü Türkiye'ye aktardığı tahmin ediliyor.

Duisburg Üniversitesi Halk Oyunları Kürsüsü, Gazi Eğitim Enstitüsü'nü Federal Almanya'ya davet etmişti. Bu davet sonucu Federal Almanya'ya gelen ekibin tüm masrafları ve yapılması planlanan 4 gösterinin salon masrafları Kuzey Ren Vestfalya eyalet hükümetince ekip başkanı Enver Keskin'e ödenmişti. Ekip Federal Almanya'nın

çeşitli şehirlerinde 13 gösteri yaptı. Fazladan yapılan gösterilerin salon masrafları ise ilgili şehir belediyelerince karşılandı. Böyle olduğu halde izleyicilerden yine de giriş ücreti alındı ve bu paralar da görevi ticaret değil, kültürümüzü tanıtmak olan ekibin başkanı tarafından alındı. Ayrıca Enver Keskin çeşitli seminerlere katılması karşılığı bir miktar para daha aldı. Böylece zimmetine geçirdiği para tutarı 40 bin markı buluyor.

Enver Keskin'in geçtiğimiz senelerde de Fransa ve Ingiltere'ye giden folklor ekiplerine başkanlık ettiği ve o zaman da bu tür yolsuzluklar yaptığı öğrenildi. Namuslu öğretim görevlilerinin görevden uzaklaştırıldığı dönemde bu tür yolsuzluklar yapan birisinin tekrar tekrar yurt dışına gönderilerek yolsuzluklarını sürdürmesinin sağlanması cuntanın eğitime ve kültüre hangi gözle baktığını bir kez daha gözler önüne seriyor.

Hakları için direnen tüm yiğit kadınlara 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü kutlu olsun

Eşitliğin, özgürlüğün yolları

Yüksel SELEK

1791'de Olymp de Gauge'un arkadaşlarıyla hazırladığı, dünyanın ilk **Kadın Hakları Bildirgesi**'nde, **"Madem ki kadına giyotine çıkma hakkı veriliyor, öyleyse kürsüye çıkma hakkı da verilmelidir,"** deyişinden bu yana 196 yıl geçti. Uygarlığın, demokrasinin beşiği diye bilinen Avrupa'da ve ABD'de kadınların hâlâ eşitlik ve demokrasi için mücadele vermek zorunda olmaları kötü bir rastlantı mı? Kuşkusuz hayır. Toplumsal gelişme yasalarında rastlantılara pek yer yok.

Kapitalist sistem içinde yer alan az gelişmiş ve orta gelişmiş ülkeler kadınları ise 20. yüzyılın sonunda akıl almaz boyutlarda sorunlar içinde bulunuyorlar.

Diğer yandan 68 yıl önce insanlık tarihinde yeni bir çağ açan Büyük Ekim Devrimiyle kurulan Sovyet iktidarının, kadının ikinci sınıf konumuna temel olan nesnel koşulları ortadan kaldırmasından bu yana sosyalist toplumlarda kadınların toplumsal eşitlikte aldıkları yol da bir rastlantı sonucu değil elbet. Bunu yeminli sosyalizm düşmanları bile kabul etmek zorunda kalıyorlar. Bir de kadının toplumsal rolüyle ilgili geleneksel değer yargılarının sosyalist toplumda da değişmediğini öne sürerek eleştirenler var. Bunlar bir şeyi unutuyorlar. Binlerce yıllık değer yargıları ne kadınların ne de erkeklerin bilincinden deterjanla yıkanır gibi temizlenmiyor. Bu bir süreç işidir. Bugün sosyalist ülkelerde kadın örgütlerinin varlığı ve çalışmaları bu bilincin sonucudur. Yeni insan biçimlendikçe sosyalist ahlak yaşamın her alanında yerleştikçe sorun giderek ortadan kalkacaktır. Çünkü kadın eşitliği sosyalist ülkelerde bir devlet politikasıdır ve bunun nesnel koşulları da yaratılmıştır.

Dünyamız bugün kadın sorunları konusunda da işçi sınıfı biliminin öngörülerini doğrulayan bir tablo sergilemektedir. Kadını toplumsal üretimden kopararak **"evcil köleliğe"** mahkûm eden, ikinci sınıf insan durumuna getiren gelişme, insan emeğinin ilk sömürü biçimi olan kölecilikle, ilk sınıflı toplumda başlamış, sırasıyla feodal ve kapitalist üretim ilişkilerinin egemen olduğu toplumlarda pekiştirilerek sürdürülmüştür. Kadının ezilmesi, sömürülmesi ve aşağılanmasını tümüyle ortadan kaldırmanın güvencesi ise sömürüye son verilmesidir. İşte bu nedenle kadının kurtuluşu toplumun kurtuluşuna bağlıdır. Bunun için kadınlar sömürünün türevleri olan eşitsizliğe, anti demokratik uygulamalara, savaşlara, yeni sömürgeciliğe karşı savaşıyorlar.

Bugün kapitalist batı ülkelerindeki feminist kadın hareketleri de sorunlarının düzenle ilişkisini görmeye başlamışlardır. Bu nedenle çoğu feminist gruplar diğer ezilen gruplarla birlikte -siyahlar, azınlıklar, gençler, işsizler- düzene karşı mücadele ediyor, barış hareketine katılıyorlar. Ancak çıkarlarının işçi sınıfının çıkarlarıyla bir olduğunu görmelerini engelleyen perde henüz gözlerinden kalkmış değildir. Zaten sistem de buna izin vermeyecek denli yoğun bir propagandayı ustaca yürütüyor.

Batı Avrupa'da yaşayan Türkiyeli kadınlar olarak 8 Mart Dünya Emekçi Kadın Günü'nde görevlerimizi bir kez daha gözden geçirirken, sorunlarımızın çok boyutlu ve derin olduğunu görüyoruz. Kapitalist-empeyalist bir ülkede ayrıma tabi bir azınlığın kadınları olarak-yabancılar yasasındaki kadınlara ilişkin özel ayrımlar da var hesapta- yabancılar politikasına, işçi-emekçi olarak yerli işçi sınıfıyla birlikte tekellerin sömürüsüne ve yerlisi yabancısıyla kadınları etkileyen eşitsizliklere karşı savaşmak durumundayız.

Ortak sorunlarımız için mücadeleye daha geniş kadın yığınlarını çekme görevi önümüzde duruyor. Kadınların katılımı olmadan hiçbir demokrasi mücadelesi başarıya ulaşamaz, sözü boş bir laf değildir. Kısa sürede başarılı sonuçlar alınan pasaport harçlarının düşürülmesi kampanyasında kadın arkadaşlarımızın özverili çalışması buna son olumlu örnektir.

Yabancı düşmanlığına karşı et-

masız talebimizi 8 Mart eylemlerinde yükseltmeliyiz.

Ülkemizde faşist diktatörlüğün yıkılması için yükselen demokratik muhalefetin yurtdışındaki demokrasi güçlerinin uluslararası dayanışmasına her zamandan fazla gereksinimi olacaktır. Demokrasi güçlerinin yurtdışındaki birliğinin güçlendirilmesinde ise biz kadınlara da önemli görevler düşüyor. Bizler öncelikle kadın sorunları etrafında biraraya gelmeyi öğrenmeliyiz, güçlerimizi birleştirmeliyiz.

Türkiyemizde bugün işçi emekçi yığınlar hareketlenmeye başlamıştır. En baskılı dönemlerde bile kadınlarımız öne atılmayı biliyorlar. Diktatörlüğün zindanlarındaki evladları için tutuklanmayı baskıyı

● Çocuklarımıza barış içinde, mutlu güvenli bir gelecek sağlayabilmek için; dünya üzerindeki atom silahlarını yok edelim, uzayın silahlandırılmasını engelleyelim.
Anaların her an evlatlarının idam ya da ölüm haberi ile yüreklerinin yanmaması için: Gerçek bir genel siyasi af, idamlar, işkenceler durdurulsun, işkencecilerden hesap sorulsun.
● Çocuklarımızın yabancı düşmanlarınca öldürülebileceği korkusu yüreğimizi yakıyor. Irkçı saldırıların durdurulması, yabancı düşmanlığının önlenmesi için sesimizi yükseltelim.
● Evde, işte, tarlada, tezgahta ikinci sınıf muameleye karşı, her alanda tam eşitlik.

Tek bir imza bile

"... Tek suçu tüm dünyanın özlemi, barış için savaşmak olan Reha Isvan'a özgürlük kampanyasına katılalım. Başkalarını da katalım. Atacağımız her imza, göndereceğimiz her kart barış ve demokrasi düşmanlarını geriletecek bir adım olacaktır..." diyor 8 Mart 1985 bildirilerimiz. Batı Avrupa'daki Türkiyeli kadınlar yaptığımız veya katıldığımız 8 Mart eylemlerinde **"Reha Isvan ve tüm politik tutuklu kadınlara özgürlük"** için imzalar topluyoruz. Evren'e, Özal'a telgraflar çekiliyor. Metris Cezaevi'ne 8 Mart kutlama kartları gönderiliyor. 1985'in Uluslararası Kadınlar Günü'nde başlayan kampanya Ostern yürüyüşlerinde, 1 Mayıslarda, Nairobi Uluslararası Kadın Forumu'nda devam ediyor. UDKF Başkanı Freda Brown'dan DGB üyesi Inge'ye, Bayan Allende'den rahibe Anne'ye, Amerikalı feminist Bella Abzug'tan Iranlı Afsar'a kadar dili, dini, dünya görüşü farklı ama barış-özgürlük isteyen güçler Reha Isvan'a özgürlük istiyor.

1985'in 8 Martında Türkiyeli kadınlar Türkiye demokrasi güçleriyle dayanışmayı yükseltmek için çabalarımızı bir kat daha artırıyor, "...ala-

Demokratik Alman Cumhuriyeti'nde kadınlar sosyalist toplumun kurulup gelişmesine büyük katkılarda bulunuyorlar. Kadınların yasalar önünde tam eşitliği ile yetinmeyen sosyalist devlet onların bu yasal haklarını gerçekten kullanabilmeleri için özel çaba harcıyor. Çalışma çağındaki (15-60 yaşlar) kadınların yüzde 91'i bir iş sahibi. Bu oran dünya çapında bir rekor oluşturuyor. Kadınlar eskisi gibi niteliksiz işçi olarak değil, meslek sahibi emekçiler olarak sorumlu görevler alıyorlar. Çalışan kadınların yüzde 80'i meslek eğitimine sahip. Ustabaşıların yüzde 10'nunu, yüksek okul öğretmenlerinin yüzde 36'sını kadınlar oluşturuyor. Sosyalist ekonominin yönetiminde görev alanların üçte biri kadın. Aynı oran en yüksek siyasal organ olan Halk Meclisi için de geçerli. Kadın belediye başkanlarının sayısı ise 2192. Kadınların çalışma hayatına bu denli yoğun katılışlarına rağmen çocuklu ailelere ve özellikle annelere sağlanan devlet yardımları sayesinde bir çok sanayi ülkesinin aksine Demokratik Alman Cumhuriyeti'nde doğan çocukların sayısı düzenli bir şekilde artıyor. (Son on yılda bu sayı yüzde 25 arttı).

Yabancı düşmanlığına karşı etkin yasal önlemlerin alınması için, hakkımızda verilecek kararlarda söz sahibi olacağımız gerçek bir seçme seçilme hakkı için, çocuklarımıza eğitimde fırsat eşitliği için, özetle eşit haklarla insanca yaşama hakkı için mücadeleye kadın yığınlarını kazanmak zorundayız.

Barış savaşımının vazgeçilmez gücü olarak yeni görevlerimiz var. Sovyetler Birliği'nin yeni barış önerilerini kamuoyuna maletmek, Ostern Yürüyüşü'ne daha çok sayıda kadının katılmasını sağlamak önemlidir. Unutmayalım, Birleşmiş Milletler 1986'yı **Barış Yılı** ilan etti. Bu yıl dünya barış güçleri için önemli kazanımlar yılı olmalıdır. Kadın sorunlarının çözümünde silahlanma harcamalarının azaltılması, sosyal harcamaların artırıl-

evlatları için tutuklanmayı baskıyı göze alarak örgütlü mücadele etmeyi başaran yiğit anaları unutmayalım. Bugün genel siyasi af kampanyasının tüm kesimlerde tartışılmaya başlamasında anaların bu eylemleri itici bir etken olmuştur. Balıkesir işçi eyleminde sessiz ve vakur yürüyen işçi kadınlar, evleri başlarına yıkılmasın diye direnen Çukurbostanlı kadınlar, pazar yerlerini savunan Kasımpaşalı kadınlar, fabrikalarında mahallelerinde, zindanda direnen yiğit Türkiyeli analar, bacılar... Bu yıl da faşizm altında kutladığınız 8 Mart kutlu olsun. Yurtdışında yaşamak zorunda bırakılan Türkiyeli demokrat bacılarınızdan yürek dolusu selam. Eşitlik, demokrasi, barış, özgürlük ve ekmek kavgamızın utkuya ulaşacağına inanıyoruz.

dayanışmayı yükseltmek için çabalarımızı bir kat daha artırıyor. "**...atacağınız her imza, nasıl ki Barış Derneği Başkanı Mahmut Dikerdem'in tahliye olmasına yardımcı olduysa, Reha Isvan ve arkadaşlarının zindanlardan çıkartılmaları için katkıda bulunacaktır...**" diye sesleniyoruz.

Bir yıl sonra 1986'nın 8 Martını karşılamak için çabalarımızı yoğunlaştırdığımız günlerde Reha Isvan ve 5 arkadaşı serbest bırakılıyor. 6 barış savaşçısı, 6 yurtsever, 6 saygın insan zindanlarda değil artık. İşte atılan her imza, çekilen her telgraf, yükselen her ses bir geri adım daha attırdı faşist diktatörlüğe. Uluslararası dayanışmanın bir sonucunu daha hep birlikte görüyoruz.

Savunmasında "**Insanlar ölmesin diye çalışmak suç sayılacaksa ben suçluyum. Ana barış için 40 yıl zindanda kalacak olsam da haklıyım...**" diyordu Reha Isvan. "**Bana, barış için savaşmasaydım, harcanacak gençler, savaşa kurban vereceğim eşim, çiçek açmadan kavrulacak ağaçlar benden hesap sorarlar gibi gelirdi...**" diyordu Reha Isvan. Biz Türkiyeli kadınlara direnci, onuru, boyuneğmezliği ile örnek olan Reha Isvan gibi, birinci derecedeki sorumluluğumuzun barışı savunmak olduğunun bilincinde, Barış Yılı 1986'da 8 Mart Uluslararası Kadınlar Günü'nü karşılayalım. Yaşam isteğimizi, ana olarak çocuklarımızın yaşam hakkını koruma kararlılığımızı yükselterek 8 Mart 1986'da barış için çabalarımızı artıralım.

1985 8 Martı'nda serbest bırakılması isteminin yükseltildiği Reha Isvan bugün serbest. Dayanışmamız onun serbest bırakılmasında etken oldu. Ancak, Reha Isvan serbest bırakılmasına sevinemedi. Zira 6 Barış Derneği üyesi ile binlerce yurtsever kadın-erkek hâlâ zindanlarda, işkencede. Yüzlercesi idamla karşı karşıya. Analar hâlâ çocuklarını, tel örgüler arkasından ayda yılda bir 5-10 dakika görebiliyorlar. Türkiye'de genel af için savaşan anaların ve bizlerin dayanışmamızın gücü onların da zindanlardan kurtulmasını sağlayacaktır.

İki fotoğraf

Serap TAŞER

Semra Özal o gün Harbiye Orduevi'ne gelmişti. 32 kadın kapıda saatlerce onun Orduevi'nden çıkmasını beklediler. Aralık ayının son günüydü. Semra hanım yılbaşı kutlama telaşı içindeydi. Elmadağ caddesinin kaldırımını kadınlar yürekleri pır pır havanın soğukluğunu duymadan saatlerce adımladılar. Çıktı, çıkacak derken Semra hanım, Semra hanıma eşlik edenler Orduevi'nden çıktı. Önce bir tutukluk mu ne oldu kadınlarda, bir an Semra hanımı kaçıracağız korkusuyla donup kaldılar, arabaya binmeden önce yakalayamadılar.

Mercedesin kapısı açıldı, Semra hanım kadınlardan habersiz arabaya bindi. Araba tam hareket edecekti ki, kadınlar kümesinde bir dağılma oldu, önce kim fırladı belli değil, elleri havada arabanın önüne attılar kadınlar kendilerini.

Bayan Özal o gün yine şıktı. Beyazlar giymişti. Parmakları yüzüklerle donanmıştı. Parmakları yüzüklerle donanmış elinde dilekçeyi bir prenses edasıyla tutuyordu. Kadınların üstünde mantoları, döpiyesleri, başlarında bazılarının telaştan yana kaymış çiçekli başörtüleri vardı. Kiminin yüzü aralığın soğuğundan pembe pembeydi. Kimi sarardı, ağzında bir damla tükürük kalmadı. Kimse yakası beyaz kürklü mantosuyla Semra hanımı süzmedi, arabanın penceresinden yükselen keskin parfüm kokusunu duymadı. Gözler yüzüklü tombul parmaklarda, Semra hanım konuşurken bir aşağı bir yukarı ufak yaylar çizen dilekçede takılı kaldı. Dilekçe o an herşeydi... Çocuklarıyla sığınacakları, sıcak bir tencerenin kaynayacağı bir yuva istemi, hem sokakta kalma korkusu, hem insan gibi bir damın altında yaşama umudu.

Semra hanımın canı sıkıldıysa da belli etmedi. Gazetecileri görünce gülümsemeye çalıştı, kadınları dinler gibi yaptı. "**Tamam**" dedi, "**işinizle ilgileneceğim. Şimdi yoldan çekilin de trafiği daha fazla aksatmayalım.**" Belediye Başkanı Bedrettin Dalan'a Norveç'ten döndüğünde durumu anlatacaktı ve "**yardımcı olmaya**" çalışacaktı, ama yine de kesin çözüm için "**söz vermem**" diyordu.

* * *

Fatih Belediye Başkanı Yetkin Gündüz'ün açıklamasına göre, geçen yıl hazırlanan metre kare bedel listesinde, metre karesine 20 bin TL değer biçildi Çukurbostan'ın. Belediye burayı pazar yeri yapmak istiyor. Çukurbostanlılara ise evlerinden ayrılmaları için metre kareye 8 bin lira ödendi. Belediye başkanı "**şeref sözü**" verdi. "**Hepinizi**" dedi "**Tozkoparan'daki sosyal meskenlere yerleştireceğim.**" Yalnız Çukurbostanlılara mı? Evlerinizi boşaltın dedikleri daha kaç aileye Tozkoparan'da hiç taşınamayacakları yerler gösterildi. Bunlar tam da ANAP iktidarının şerefine uygun sözlerdi.

Evlerinin değerinin altında bedel verildiği yetmiyormuş gibi yıkım günü yaklaştıkça belediye başkanı sözünü unuttu. Kapısına dayanan Çukurbostanlılara "**Parklar halkın emrinde. Buyurun Fatih parkına yerleşin**" dedi, çıktı. Iş kapıdan tersleme ile kalmadı. Belediyeciler gazetelere gidip hallerini anlatmasınlar diye Çukurbostanlıları sürekli tehdit ettiler.

Çukurbostanlı kadınlar gazetecilerle birlikte Semra Özal'ı Orduevi'nden çıkarken yakalayıp, tüm dertlerini döktükleri dilekçeyi onun eline sıkıştırdıktan sonra bir "**belki**" kaldı geride. "**Tamam**" demişti Bayan Özal, "**İşinizle ilgileneceğim.**" Dememiş miydi? Demişti. Belki ilgilenecekti. Bedrettin Dalan'a Norveç'ten döndüğünde durumu anlatacak ve yardımcı olmaya çalışacaktı. Çalışmayacak mıydı? Belki diyecekti ki? "**şu Cukurbostanlılar, Tozkoparan'daki sosyal konutlara taşınsın. Bu kış, kıyamette çoluk, çocuk sefil olmasınlar. Ana değil miydi? Çocukları yok muydu? Yakında anneanne olacak.**"

İşte yeni yıla bu "**belki**"yle girildi. Her evde aynı konu, "**Semra Özal isterse olur**" diyordu çoğu. "**Gazetecilerin önünde söz verdi. Resimlerimiz bile çıktı gazetelerde.**"

* * *

Semra hanıma dilekçenin verilmesinin üzerinden iki haftadan fazla bir zaman sonra dozerlerle yıkım için gelen ekibi karşılarında buldu Çukurbostanlılar, "Evlerimizi yıkmayın!", "Kış ortasında nereye gideriz?", "Devlet bu mu?" feryatları arasında polis ekipleri zorla boşalttılar evleri. Türk bayrakları, ellerinde tapu tahsis belgeleri ile kadın, erkek, yaşlı, çocuk dozerlerin önüne barikat kurdular. Ama belediye başkanının talimatı kesindi: "**Bugün temizleyin!**"

Evet o gün dümdüz ettiler Çukurbostan'ı, evlerin çoğu, 32 gecekondu yıkıldı. Evlerin yıkıntıları lağım suları ile karışıp vıcık vıcık çamura buladı sokakları. İnsanlar gördüklerine şaşıp kaldı, insan, insanın insana yaptığı eziyeti görünce insanlığından utandı.

Polisle çatışma sırasında ağlayanlar, bağıranlar, bayılanlar arasında bir kadın avaz avaz "**söz vermişti**" diyordu. "**Semra Özal sözünü tutmadı. Sorunlarınızla ilgileneceğim demişti. Toplantılarda puro içip astragan kürklerle kocasının yanında hava atmaktan bizim derdimizle uğraşmaya vakit bulamadı herhalde. Gün görmesin inşallah.**"

* * *

Haziran ayı başında gazeteler "**Bal tutan parmağını yalar**" başlığı altında bir arsa yolsuzluğu haberini vermişti. Aralarında çok sayıda bakanın bulunduğu "**beyin takımı**"ndan oluşan 67 kişilik bir kooperatif, gerçek değeri 200 milyonun üstünde olan Izmir belediyesi sınırları içindeki Güzelbahçe koyuna nazır bir belediye arazisini 12 milyon 500 bin liraya kapmıştı. 1981 yılında arazi "**sosyal mesken arazisi**" olarak ayrılmış, 84 yılında da Anakent Belediyesi tarafından "**toplu konut**" sahasına çevrilmişti. Daha sonra arsa bu "**beyin takımı**"nın oluşturduğu kooperatife satılmış ve kooperatif üyeleri Toplu Konut Fonu'ndan 3 milyon 750'şer bin lira almışlardı. Kooperatifin ortakları arasında başta Başbakan Yardımcısı ve Devlet Bakanı Kaya Erdem, Özal'ın kardeşi DPT Müsteşarı Yusuf Bozkurt Özal'ın yanında çok sayıda bakanın, üst düzey müdürlerin, müsteşarların adını sıralıyordu gazeteler. Haberin arkası kesildi. Bal tutanlar parmaklarını yaladılar.

* * *

Semra Özal yıkımın yapıldığı gün "**Hanımlar Kabinesi**"nin çayındaydı. Bal tutan parmaklardan Kaya Erdem'in eşi Sevil Erdem milletvekili eşlerine, bakan eşlerine Merkez Bankası lokalinde çay veriyordu. Semra Özal ballı parmaklarını yalayan bakan eşlerinin, milletvekili eşlerinin ortasına geçti. Sımsıkı korsesinin için de dimdik durmaya çalışarak, gözlüklerinin altında gözlerini iki çizgi gibi yaptı, ayrık dişlerini gösterip gülümsedi. Aklında ne Çukurbostanlı kadınlar, ne dilekçe... Hep birlikte gülümsediler. Hatıra fotoğrafı çekildi.

Umutlarını Semra Özal'a bağlamışlardı

yan Başbakan da kurtarama

a Özal, evleri istimlâk edilecek olan Çukurbostanlılara "Belediye Başkanı Bedrettin Dalan Norveç'ten döndüğünde, durumu kendisine iletip yardımcı olmaya çalışacağım" diyerek söz vermişti

Memleketin her yerinde yeni yeni işkence olayları ortaya çıkarılırken demokrasi güçlerinin bu vahşete karşı kampanyası genişliyor

İnsanlık onuru işkenceyi yenecek

Babası işkencede ölen Sıddıye Güncü'nün dilekçesini açıklıyoruz.

Malatya'da bir baba ile kızına yapılan işkence

21 Aralık 1985 günü, Malatya' nın Pötürge ilçesinin Tepehan nahiyesine bağlı Söğütlü köyünde yaşayan Ramazan Güncü ve kızı Sıddiye Güncü'ye yapılan işkence sonucunda baba Ramazan Güncü ölüyor. Sıddiye Güncü savcılığa başvurduğu bir dilekçe ile işkencecilerin cezalandırılmasını istiyor. Dilekçe şöyle:

Davacı: **Sıddıye Güncü, Söğüt köyü Pötürge.**

Sanık: **Muharrem Adıgüzel, Astsubay Tepehan Karakol Komutanı.**

Suç: **İşkence sonucu adam öldürme.**

Suç Tarihi: **21.12.1985.**

Olay: Bir dükkanın açılması olayı nedeniyle, Tepehan Karakol Komutanı Muharrem Adıgüzel, beni ve babam Ramazan'ı önce Tepehan Karakoluna getirdi. Daha sonra Pötürge Karakoluna götürdü. Pötürge savcılığı babamı ve beni serbest bıraktılar. Köyümüze gittik. Bir süre sonra sanık dört jandarmayla tekrar evimize gelerek bizi Tepehan Karakoluna götürdüler. Beni yemekhanede bırakıp, babamı hemen karşıdaki nezarethaneye aldılar. Sanık elinde sopayla benim babamın bulunduğu nezarethaneye girdi. Kapıyı kapattı. Hemen sonra babamdan sesler gelmeye başladı. **"Vurmayın, öldürmeyin beni"** diye sesler geliyordu. Babamın yanından çıkan sanık bana geldi. Ayaklarımı çıplak hale getirerek ve yukarıya kaldırarak beni sırtüstü yatırarak ayaklarıma sopayla yanaştı. Bana işkence ederlerken jandarmalar üzerime köpek gibi saldırıyorlardı. Ayrıca ellerime vurdu. Bir süre sonra bayıldım. Kendime geldiğimde beni tanımadığım bir eve bıraktılar. 22 Aralık 1985 günü babamın ölüm haberini söylediler, asılmış dediler. Babamın asılması olayının nedeni sanık Muharrem Adıgüzel'dir. Öyle sanıyorum ki, babamın ölümünden sonra karakoldan arabaya koyarak, asılma süsü verilerek köyümüzün yolu üzerindeki Körme köyünün üst tarafında Keçi mevkiinde ağaca asmışlardır. Boynun arkasında iki boyun kemiği kırılmış, beyninde kan varmış, vücudu simsiyah. Intihar edenin boynunun arka kemikleri kırılmaz. Ayakları yerde, şapkası arkada, sırtı ağaca dayalı asılı bulundu. Bu konuda tanıklar var. Öyle inanıyorum ki yer incelendiğinde babamın asıldığı noktaya nasıl götürüldüğü tesbit edilecektir...

Görenlerin anlattığını göre, ayakları yerde bir insanın kendini asması ve intiharı tamamlaması mümkün değildir. O nedenle sanık babamı götürüp asmıştır.

Benim işkence gördüğüme dair Pötürge hastanesinde muayene oldum. Raporumun getirilmesini arzu ediyorum. Şurasını unuttum, sanık Muharrem Adıgüzel bana da işkence verdikten sonra **'sen kadınsın bu kadar yeter, babanın işini bitirdim'** dedi.

Ocağımızı söndüren Tepehan Karakol Komutanı Muharrem Adıgüzel'den şikayetçiyim. Babamın 11 tane nüfusu vardır. Hepsi de yetim kalmıştır. Yüksek adaletinizden hakkımızın aranmasını, gerçeğin ortaya çıkarılarak sanığın cezalandırılmasını arz ederim.

Sıddıye Güncü

Tanıklar: **Bahattin Bozdağ-Körme köyü, Dervin Gerbağ-Arıtoprak köyü, Bayram Koldemir-Söğüt köyü, Akın Akpolat-Söğütlü köyü, Mustafa Göncü.**

Türk Tabipler Birliği, Diyarbakır askeri savcısının cezaevindeki 32 ölüm olayıyla ilgili olarak yaptığı açıklamasına karşı çıktı.

Tıpta "eceliyle ölüm" yoktur

Diyarbakır'da görülmekte olan PKK davası sanıklarından Muzaffer Ayata Diyarbakır cezaevinde 1981-1984 tarihleri arasında işkence ile bu olayların olduğu tarihte bulunan görevlilerin adlarını mahkeme heyetine sunarak, dilekçenin suç duyurusu olarak kabulünü istedi.

Askeri savcı, sanıkların ortak imza ile mahkeme heyetine verdikleri suç duyurusu hakkında mütalaasını bildirdi. Askeri savcı şöyle dedi: **"Sanıkların vermiş oldukları dilekçenin incelenmesi neticesi görüleceği gibi bu 32 kişiden bir kısmı işkenceleri protesto, ölüm orucu, kendini yakma gibi eylemler sonucu yaşamını yitirmiş, bir kısmı da işkence sonucu öldürülmüş denilmektedir. Askeri savcılık kayıtlarının tetkikiyle 32 kişinin ölümüyle ilgili tüm olaylara askeri savcılıkça el konulduğu ve gerekli tahkikatın yapıldığı anlaşılmıştır. Yapılan incelemeler sonucu ölüm olayları ile ilgili olarak koğuşturmaya yer olmadığı kararı verilmiştir."**

Daha sonra askeri savcı bu kişilerin ölüm sebeblerini şöyle açıkladı: 4 kişi kendini yakarak intihar, 4 kişi intihar, 6 kişi açlık grevi, 16 kişi de eceliyle ve normal ölüm.

Diyarbakır cezaevinde 1981-1984 yılları arasındaki ölümlerin üçte birinin **"normal ölüm"** diye açıklanması üzerine Türk Tabibler Birliği Başkan'ı Nusret Fişek yaptığı açıklamada **"Tıp'ta ecel ile ölüm, normal ölüm diye bir şey yoktur"** dedi.

Daha sonra Fişek, **"Her ölümün mutlaka tıbbi bir nedeni bulunmalıdır. Nitekim sağlık kurumları ölüm istatistikleri için Dünya Sağlık örgütünün standart ölüm nedenleri listesini kullanırlar. Bu listedeki sınıflandırmaya göre her ölümün temel nedeni, ara nedeni olmak üzere üç nedeni vardır. Bir ölümün ne şekilde meydana geldiğinin yeterli şekilde anlatılabilmesi için bu tıbbi bilgilerin belirtilmesi zorunludur"** diye açıkladı.

Cezaevindeki ölümlerin özellikle ölüm oranı düşük genç erkek grubunda görüldüğünü belirten Prof. Dr. Nusret Fişek, **"Bu ölümlerin büyük ölçüde açıklanmamış sayılması gerektiğini hekimler olarak kamuoyuna duyuruyoruz"** dedi.

İşkenceler karşısında köşe yazarları ve politikacılar ne diyor ?

11 ŞUBAT 1986

PENCERE

Sükût Her Zaman Altın Değildir... İlhan Selçuk

...Ancak basında yayımlanan başka haberler de var. Birkaç gün önce Diyarbakır Askeri Savcısı 1981-1984 arasında cezaevinde ölenleri açıkladı. Askeri Savcının açıklamasını devletin Anadolu Ajansı kamuoyuna duyurdu. Bu kaynağa göre Diyarbakır Cezaevi'nde 30 ölüm olayının dökümü şöyle: Kendini yakarak öldüren 4, açlık grevinden ölen 6, intihar eden 4 kişi. Öteki ölümler ise ya **"normal"** veya **"eceliyle..."**

Bir sanığın cezaevinde kendisini yakması, intihar etmesi, ölüm orucuna girmesinin nedenleri vardır. Durup dururken hiç kimse kendini yakmaz, intihar etmez, açlık grevine başlamaz. Bu olayların ardındaki gerçekler nelerdir? Yasalar önünde durum nedir? Kuşkusuz bu sorular aydınlatılacaktır, devletin yetkili kişileri konuyu yasal yollardan ele alacaklardır...

Hayır...

Tersine, Diyarbakır Askeri Savcısı bir yasa adamıdır; devlet görevlisidir; konuyu ortaya

Tercüman 2 10 ŞUBAT 1986 PAZARTESİ

Ahmet Kabaklı GÜN IŞIĞINDA

Bölücü sınıfçı ve ayrılıkçıların, Türk devlet ve milleti ile savaşları devam ediyor. İşkence iddialarına, Doğu'nun bazı köylerine yapılan çete baskınları ile TKP radyolarına **"koşut"** bazı gazeteler de katılıyor. Dışardaki hainler, hatta Ermeni çeteleriyle dirsek teması ve propaganda alışverişi içindeler.

Bütün kuklacı devletler, iç ve dış züppeleri, bölücüleri, ASALA'ları ile karanlık solun arkasındadır. 12 Eylül ile yeniden kazandığımız **"Kurtuluş Savaşı"nı hiçbirisi içine sindirememiştir. "Paşa"**ları bu yüzden yıpratmaya kalkıyorlar. Mehmetçik'i **"faşist"** ve emniyet kuvvetlerini **"işkenceci"** diye yeriyorlar...

İşkenceci hekimler meslekten

GÜNÜN YAZISI Oktay EKŞİ

Hukuk, gerçekten üstün ise

Asırlardır demeye dilimiz varmıyor ama belki 5, belki 10 kuşaktan beri sürüp giden bir mücadelenin içinde yaşıyoruz: Bu ülkede bir hukuk devleti olsun mu, olmasın mı mücadelesi...

Iddianın aslı var mı, yok mu bilemiyoruz. Ama adını dahi şu satırları yazdığımız sıralarda hatırlayamadığımız bir sanık, Diyarbakır Cezaevin'deki sanık ve mahkumlardan 32'sinin **soruşturma yapılmasını gerektirecek nedenlerle öldüğünü** bildirerek suç duyurusunda bulundu. Bunun üzerine yapılan resmi bir açıklamada, söz konusu kişilerden bazılarının açlık grevi yaparak öldükleri, bazılarının intihar ettiği, bir kısmının **"şiroz"**, **"verem"** gibi hastalıklar sonucu, kalanların da **"eceliyle"** yahut da **"normal"** sayılacak bir şekilde öldüğü açıklandı.

Türk Tabipler Birliği Başkanı Prof. Dr. **Nusret Fişek**'in kamuoyuna dün bu konuda yaptığı açıklamayı, bilmeyiz, gördünüz mü?.. Sayın **Fişek, "Tıp'ta normal ölüm veya eceliyle ölüm diye bir ölüm izahı yoktur. Her ölümün mutlaka bir tıbbi sebebi vardır"** di-

"Intihar edecek olsa karakolun değil evinin 3. katından atlardı"

9 şubat günü 22 yaşındaki Açık Öğretim Fakültesi öğrencisi, bir çocuk babası **Yaşar Durmaz**'ın Samsun Merkez Jandarma Karakolu'nun 3. katından atlayarak intihar ettiği ailesine bildirildi. Intiharın nedeni ruhi bunalım ve mali sıkıntı diye kayıtlara geçirilerek olay ka-

ettiği ailesine bildirildi. İntiharın nedeni ruhi bunalım ve mali sıkıntı diye kayıtlara geçirilerek olay kapatıldı.

Yaşar Durmaz'ın eşi Buket Durmaz **"eşim öldüğünde üzerinden 36 bin lira çıktı, maddi sıkıntımız yoktu, intihar edecek olsa evinin 3. katından atlardı"** diyerek eşinin işkence sonucu öldürüldüğünü iddia etti, olayın araştırılmasını istedi.

Bunun üzerine yapılan otopsi sonucu Yaşar Durmaz'ın vücudunda 3. kattan atladığında olması gereken deri morarması, kemik kırıklığı ya da çatlağı gibi belirtiler bulunamadı. Olay üzerine basına bir açıklama yapan ve daha önce takipsizlik kararı vermiş olan Samsun Cumhuriyet Savcısı İsmail Erbay **"Düştüğünde vücudunda neden bir kırık meydana gelmediğini bilmiyoruz"** dedi.

Buket Durmaz'ın avukatı Metin Turgut ise şöyle dedi: **"Olay gecesi Yaşar Durmaz polis karakoluna sohbet etmeye gelmiş. Gezerek evine gitmek istediğinde kimseye zararı dokunmasın diye peşine takılan bekçileri atlatıp Jandarma Komutanlığı binasına girmiş. Nöbetçilerin engel olmak istemesine rağmen 3. kata çıkıp intihar etmiş. Bu açıklama inandırıcı olmaktan çok uzaktır. Herhalde karakol kişinin sohbet etmek üzere gideceği en son yerdir. Anlaşılıyor ki, Yaşar Durmaz karakola kendisi gitmemiş, üzerinde kimlik olmaması nedeniyle götürülmüştür. Polis karakolunda veya jandarma binasında görevlilerin cop ve dipcik darbesi ile başına vurulup beyin kanamasına sebebiyet verildiği, ölümünden sonra binanın dibine bırakılarak intihar süsü verildiği anlaşılmaktadır. Meseleleri örtbas etmekle kimse kandırılamaz. Olaya adı karışanların derhal açığa alınması ve soruşturmanın genişletilmesi olayı aydınlığa kavuşturacaktır."**

işkenceden söz etti

Polis komşuları bile gözaltına alıyor

Ankara'nın Keçiören mahallesinde yaşayan emekli işçi Yusuf Yıldırım aranan oğlunun, yerini söylemesi için 1981 yılından beri tam 27 kez gözaltına alındığını açıkladı.

Gözaltına alındığı her seferinde kendisine işkence yapıldığını anlatan, Yusuf Yıldırım şöyle dedi: **"Oğlum Kenan Yıldırım, idamla yargılandığı Kurtuluş davasında 5 yıl ceza yedi. Polis oğlumu bugüne kadar yakalayamamış, onun için iki de bir gelip beni ve öteki çocuklarımı götürerek,** 'siz onun yerini biliyorsunuz, söyleyin' **diye işkence yapıyorlar. Bugüne kadar 27 kez götürüldüm ve akıl almaz işkenceler yaptılar. Yumurtalıklarımı sıktılar, elektrik verdiler... Son olarak 4 gün önce beni evden alan polisler bir otomobilin içinde saçlarımı çekip küfür ettiler. Bana işkence yapan polislerin adlarını bilmiyorum ama görsem hepsini tanırım.**

Bugüne kadar korkudan savcılığa falan başvurmadım. Arkamda bir güç yok ki. Yeniden gözaltına alıp daha fazla işkence yapacaklar diye çekindim..."

Yusuf Yıldırım'ın komşuları da bazen kendilerinin de gözaltına alındığını ve evlerinin arandığını açıklayarak **"amaçları mahalleyi rahatsız etmek ve sindirmek"** dediler.

SHP Genel Sekreter Yardımcısı Muhteşem Yusuf Yücel, Yusuf Yıldırım'a yapılan uygulamalar karşısında **"Başbakan bunları dinlesin. Kapısını ve kulağını işkence görenlere de açsın da, ondan sonra Türkiye'de işkence var mı yok mu söylesin"** dedi. Başbakan Özal **"Türkiye'de işkence yok"** dedikçe, kendilerinin işkence varlığını anlatacaklarını söyleyerek konuyu kendisiyle tartışmaya hazır olduklarını bildiren Yücel **"Hem de kapalı kapılar ardında değil kamuoyu önünde. Açsın kapısını cesareti varsa işkence görenleri götürelim, dinlesin."** dedi.

Hayır...

Tersine, Diyarbakır Askeri Savcısı bir yasa adamıdır; devlet görevlisidir; konuyu ortaya o koymuştur; olayı gerçekliğiyle kamuoyuna duyurmuştur.

Öyleyse basınımızın elini kolunu tutan nedir?

Saygın yazarlarımız var, yazı müdürlerimiz, genel yayın müdürlerimiz, dostlarımız, arkadaşlarımız neden gazetecilik işlevlerini yerine getirmiyorlar?

Ola ki Diyarbakır Cezaevi'nde kendini yakanlarla, intihar edenlerle, ölüm orucu sonunda yaşamlarını yitirenlerle hiçbir noktada yakınlaşamıyoruz, uzlaşmaz ayrılıklar vardır aramızda, fikirleri bize çok ters gelebilir, kimbilir belki de yurdumuzu bölmeye ya da parçalamaya çalışmışlardır; en büyük vatan suçunu işlemişlerdir.

Hiçbir şey değişmez...

Hukuk hukuktur, insanlık da insanlık...

Biliyorum, Diyarbakır Cezaevi'ndeki olay, duyarlı, ürkütücü, belki de kimilerini korkutucu bir alana giriyor. Ne olursa olsun insanlığımızın, Türklüğümüzün, uygarlığımızın gereğini yerine getirmek zorundayız.

Kimi zorunluklardan kaçamayız; bir kez kaçış yoluna girildi mi, kendi kişiliğimize, ulusumuza, tarihimize saygısızlığımız başlamış demektir.

Kars, Ordu ve Samsun'da çeşitli partilerin il başkanları işkenceyi kınadılar

Artık gözlerden saklanamaz hale gelen işkence olayları ile ilgili olarak Kars SHP, ANAP, DYP ve MDP il yöneticileri birer açıklama yaparak işkenceyi kınadılar.

SHP Kars İl Sekreteri Ekrem Alp **"Türkiye'de işkence vardır. İnkar edilemez. İşkence yapanlar mutlaka cezalandırılmalıdır"** derken, ANAP il Başkanı Kerem Güneş de, **"İşkence vahşi ve hayvani bir tatbikattır. İnsanlara ve insanlığa yakışmayan bir davranıştır. Yapanlar ve yaptıranlar cezalandırılmalıdır"** şeklinde konuştu.

DYP İl Başkanı Vural Yıldırımtürk **"İşkence vardır ve karşıyız. Hiçbir surette bu olayları tasvip etmeyiz. Fakat bu hükümet tutarlı davranmıyor"** dedi.

MDP İl Başkanı Gülçehre Askeran, **"Türkiye'de işkence vardır. Ve iktidar bu vebalden kendini kurtaramayacaktır"** şeklinde görüşünü açıkladı.

Ordu DYP İl Başkanı Güner Sehra **"Ülkemizde tabandan tavana kadar işkence vardır. Polisi itham etmek istemem polisin verdiği kararlar var. İşkence konusundaki kanıt da bu kararlardır. Bazılarını memnun etmek için işkence yoktur denilemez"** dedi.

hekimler meslekten atılmalıdır

Türk Tabibler Birliği Genel Başkanı Prof. Dr. Nurettin Fişek, Adalet Bakanı Necat Eldem'e yaptığı yazılı başvuruda Türk Tabibler Birliği Merkez Konseyi'nin, işkence olaylarına dolaylı ya da dolaysız olarak katılmış hekimlerin, hekimlik mesleğinden atılması için her türlü yasal işlem yapmakla yükümlü olduğunu belirterek, cezaveinde bulunan işkenceci Sedat Caner'den işkencelere katılan doktorların adının sorulmasını istedi.

Yazılı başvuruda şu görüşlere yer verildi. **"Sedat Caner'den suça katıldığını iddia ettiği hekimin adının sorulmasını ve şu sorularımızın, bakanlığınızca yanıtlanmasını rica ediyoruz:**

– Hekimlerin işkence uygulamalarında yer almaya zorlandıkları savı doğru mudur?

– Şimdiye kadar haklarında, işkenceye katıldıkları savıyla suç duyurusunda bulunulan ve işkencelere katıldığı savıyla yargılanan hekim var mıdır?

Türk Tabipler Birliği Merkez Konseyi yukardaki istemlerin Adalet Bakanlığınca cevaplandırılmasını istedi. Prof. Dr. Fişek, bakanlıktan gelen cevaba göre, işkencelere katılan hekimlerin tümünün meslekten atılmaları için gerekli işlemleri başlatacaklarını belirtti.

Sayın Fişek, **"Tıp'ta normal ölüm veya eceliyle ölüm diye bir ölüm izahı yoktur. Her ölümün mutlaka bir tıbbi sebebi vardır"** diyor, söz konusu ölümlerin sebeplerinin açıklanmamış gerektiğini savunuyordu.

Biz, hiçbirini tanımadığımız, eylemlerini bilmediğimiz, bilmeye de ihtiyaç duymadığımız bu kişilerin, akla gelebilecek en ağır suçları işlemiş olduklarını, örneğin **vatana ihanet ettiklerini** varsaysak bile, böyle olayların içyüzünün günışığına çıkarılması gerektiğini savunuyoruz.

SHP'Lİ CANVER'DEN

İşkencenin ayıbını sadece yapa ve yaptıranlar değil kavga vermeyen bizler de taşıyoruz.

Benim bildiğim bahçelere çiçek ekilir, ceset gömülmez.

Bakan Akbulut işkencecileri korumasın, sonra çolak, topal olan insanları getiririz önüne.

İçişleri Bakanı işkenceden söz edeni vatan haini ilan ediyor Dışişleri Bakanı ise işkence olaylarının ortaya çıkarılmasını istiyor.

İnsanları öldürüp 'aranıyor' diye afişlere resminin basıldığı ortaya çıkmıştır.

Halk teröristlerle güvenlik güçleri arasında

SHP Milletvekili Canver işkencenin üstüne gidiyor

Bu bilinen plak. Sıkıştıkları zaman bazı mihraklar böyle ilkel iddialar ortaya atıyorlar. Nedense bu plak son yıllarda gene liste başı oldu. Bunca işkence olayı, sakat ve ölen insanlar varken bunu söylemek işkencecileri korumak demektir. Ben şahsen Türkiye'nin bu ortaçağ kafasındaki insanlarca yönetilmesinden utanıyorum. Neymiş efendim işkence iddiaları, kökü dışardaymış, yok kökü dışarda ideolojilermiş. Soranım bunu söyleyen çağdışı kalmışlara. Neyimizin kökü dışarda değil ki? Özal'ın uyguladığı 24 Ocak Kararlarının babası **Friedman**, liberalizmin babası **Adam Smith**, yoksa Özal'ın hemşerileri mi? Savunduğumuz demokrasinin kökü içerde mi? Hatta İslamiyet... Türkler için mi gelmiş? Peygamber Türk müdür? Bu çağda artık tartışmaların üslubunu düzeltmekte, geliştirip kalitelileştirmekte büyük yarar var. Bir hükümet düşünün ki, İçişleri Bakanı çıkıp işkenceyi ortaya atanlara vatan haini diyor. Aynı hükümetin Dışişleri Bakanlığı ise, **"Türkiye'de işkence savlarının ortaya atılıp tartışılmasından son derece memnun oluruz. Böylece insan hakları konusunda halkın ne kadar duyarlı olduğunu, işkencelerin açıkça yapıldığının yazılmasının Türkiye'de demokrasi olduğunu ortaya koyduğunu"** söylüyor. Sanırız birisi Ay'dan birisi Merih'ten gelmiş...

Türkiye'de sistemli biçimde işkence yapıldığını kaydeden Canver, **"Türkiye'de işkence yapılması değil, artık yapılmamış olması istisna haline gelmiştir"** dedi.

SHP milletvekili Taşdemir cezaevlerindeki ölüm olaylarını TBMM'ye getirdi

SHP Ağrı Milletvekili İbrahim Taşdemir, Diyarbakır Askeri Savcısı'nın açıklaması üzerine TBMM'ne soru önergesi verdi.

Önerge özetle şöyle: **"Diyarbakır Cezaevi'nde bulunan hücreler intihara müsait midir? Ayrıca herhangi bir intihar olayının olmaması için ya da olanlardan sonra alınan önlemler nelerdir?**

Yakma olayları nasıl meydana gelmiştir. Kitap okuma, yiyecek bulundurma, radyo vesaire haber imkanlarından yeterli ölçüde mahrum bulunan tutuklu ve hükümlüler, kendilerini yakabilecek yakıcı maddeyi nasıl temin etmişlerdir.

Meydana gelen ölümlerin bir kısmının intihar ve yakma sonucu bir kısmının ise normal ölüm olarak nitelenen bu ölümler nedeniyle herhangi bir otopsi işlemi yapılmış cenazeler ailelerine teslim edilmiş midir?"

Ali Sarıbal dayakla öldürüldü. Diyarbakır'da, savcılığın 30 ölüm olayıyla ilgili olarak yaptığı açıklamada adı **"eceliyle"** ölenler arasında geçen Ali Sarıbal'ın cezaevinde dayak sonucu öldüğü ortaya çıktı. Ali Sarıbal'ın ölümüyle ilgili olarak 7 cezaevi görevlisinin 4 Ocak 1984 tarihinde 2'şer yıl hapis cezasına çarptırıldıkları öğrenildi. Diyarbakır cezaevinde ölenlerin listesi:

1- **Selahattin Kunduz,** (ölüm tarihi 17/6/1981 - intihar), 2- **Abdurrahman Çeçen,** (ölüm tarihi 27/4/1981-eceliyle ölüm), 3- **Mehmet Ali Eraslan,** (ölüm tarihi 9/6/1982-eceliyle ölüm), 4- **Önder Demirok,** (ölüm tarihi 8/3/1982-eceliyle ölüm), 5- **Mazlum Doğan,** (ölüm tarihi, 15/4/1981-intihar), 6- **Mehmet Akpınar,** (ölüm tarihi 25/1/1983-normal ölüm), 7- **Aziz Özbay,** (ölüm tarihi 23/8/1982-siroz sebebiyle ölüm), 9- **Ferhat Kurtay,** (ölüm tarihi 25/7/1983-yakarak intihar), 10- **Necmi Öner,** (ölüm tarihi 25/7/1983-yakarak intihar), 11- **Mahmut Zengin,** (ölüm tarihi 25/7/1983-yakarak intihar), 12 **Kemal Pir** (ölüm tarihi 4/101982-açlık grevi sonucu ölüm), 13- **Ali Çiçek,** (ölüm tarihi 4/111982-açlık grevi sonucu ölüm), 14- **Akif Yılmaz,** (ölüm tarihi 4/11/1982-açlık grevi sonucu ölüm), 15- **Mehmet Hayri Durmuş,** (ölüm tarihi 11/11 1982-açlık grevi sonucu ölüm), 16- **Bedii Tan,** (bu ölüm olayıyla ilgili soruşturma sürüyor), 17- **Ali Erek,** (ölüm tarihi 20/4/1981-eceliyle ölüm), 18- **Aziz Büyükertaş,** (ölüm tarihi 22/12/1982-eceliyle ölüm), 19- **Medet Özbadem,** (ölüm tarihi 20/5/1983-verem sonucu ölüm), 20- **İsmet Kara,** (ölüm tarihi 6/3/1984-intihar), 22- **Remzi Aytürk,** (ölüm tarihi 1/2/1984-intihar), 23- **Necmettin Büyükkaya,** (ölüm tarihi 18/7/1984-akciğer anfizemi sonucu ölüm), 24- **Cemal Arat,** (ölüm tarihi 15/5/1984-açlık grevi sonucu ölüm), 25- **Cemal Kılıç,** (ölüm tarihi 23/2/1982-eceliyle Askeri Hast. ölüm), 26- **Ali Sarıbal,** (ölüm tarihi 1982-eceliyle ölüm), 27- **Ramazan Yayan,** (ölüm tarihi 1983-normal ölüm), 28- **Hüseyin Yüce,** (ölüm tarihi 1984-eceliyle ölüm), 29- **Orhan Keskin,** (ölüm tarihi 4/5/1984-açlık grevi sonucu ölüm), 30- **İbrahim Halil Baturalp,** (ölüm tarihi 27/4/1984-eceliyle ölüm).

Sağmalcılar'daki 103 siyasi tutuklu gördükleri işkenceleri açıkladılar

İstanbul cezaevlerinde 13 ölü!

✔ *İRFAN ÇELİK:* 1981 yılında, Davutpaşa Cezaevi'ndeki maddi ve manevi işkencelere dayanamadı ve kendini asarak intihar etti.

✔ *MUSTAFA TUNÇ:* Yakalandığı hastalık tedavi edilmediği için 1981 yılında, Sultanahmet Cezaevi'nde öldü.

✔ *İSMET BAŞ:* Geçirdiği mide kanamasına zamanında tıbbi müdahale yapılmadığı için 1982 yılında Metris Cezaevi'nde öldü.

✔ *HAKKI HOCAOGLU:* Gördüğü işkenceler ve cezaevi koşulları yüzünden geçirdiği psikolojik bunalım sonucunda, Metris Cezaevi'nde kaldığı D-17 koğuşunda kendini asarak yaşamına son verdi.

✔ *HAKAN MERMEROLUK* ve *ŞERİF YAZAR:* 1981 yılının Aralık ayında tutuklu olduğu Alemdağ Cezaevi'nde yönetimin düzenlediği saldırıda atılan gaz bombası yüzünden boğularak öldüler.

✔ *MUSTAFA TEPELİ:* Yakalandığı siroz hastalığı tedavi edilmediği için Sultanahmet Cezaevi'nde öldü.

✔ *HÜSEYİN AYDIN:* Yakalandığı kansere zamanında tıbbi müdahale yapılmadığı için 1985 yılında Sağmalcılar Cazevi'nde öldü.

✔ *ABDULLAH MERAL, HAYDAR BAŞBAG, HASAN TELLİ, MEHMET FATİH ÖKTÜLMÜŞ:* Cezaevlerindeki işkenceleri ve insanlık dışı uygulamaları protesto için başlatılan açlık grevinde öldüler.

Sağmalcılar Cezaevi'nde yatmakta olan 103 siyasi tutuklunun kaleme alıp basına ulaştırmayı başardıkları rapor 36 sayfa tutuyor. 12 Eylül'den bu yana Istanbul'daki hemen bütün cezaevlerinde ya bizzat kalmış, ya da oralardan Sağmalcılara nakledilen tutuklulardan gerekli bilgileri toplayan bu 103 siyasi tutuklu, kaleme aldıkları raporda, bu cezaevlerindeki işkenceci subayların adlarını, uygulanan işkence biçimlerini, kendi başına bir işkence olan cezaevlerindeki günlük yaşamı, bu ağır koşullar altında ihtihara itilerek, ya da tedavi edilmeyerek öldürülen bu işkenceleri protesto etmek üzere yürütülen açlık grevlerinde yaşamlarını yitiren, ve Alemdağ Cezaevi'nde tutuklulara karşı kullanılan gaz bombasından boğularak ölen tutukluların adlarını açıklıyorlar.

Cezaevindeki günlük yaşamın her dakikasının işkence olduğu bütün ayrıntılarıyla sergilenen bu raporda, bu günlük işkencenin dışındaki **"özel"** işkencelerin başlıcaları şöyle sıralanıyor:

Operasyon

Saç-sakal kesme, sayım yapma, arama yapma gerekçeleriyle koğuşlara düzenlenen saldırılar. Bu operasyonlar özel yetiştirilmiş erlerden oluşan timler tarafından yürütülüyor. Operasyon başlamadan önce tutuklulara karşı tahrik edici bir de nutuk dinleyen askerlerin gözleri öylesine körleştiriliyor ki, bazen

"Ismini hatırlayamadığım bir tutuklu arkadaşımızın 'eksik soruşturma' **bahanesiyle Ankara siyasi şubeye götürülmek istenmesi üzerine, bu arkadaşın,** 'şubede işkence yapılıyor, tutukluların gözetim altına alınması yasal değildir, gitmiyorum', **demesi üzerine saldırı başladı. Binbaşı Hüseyin Babacan onlarca askeri koğuşların üzerine** "Allah, Allah" **diye bağırtarak saldırttı. Yaygın bir kaba dayaktan sonra direnişi kıramayan binbaşı geri çekilerek gitti. Bir zaman sonra gene geldiler. 1., 2., ve 3. koğuşlara boğucu gaz bombası attılar. Bir zaman sonra koğuş kapılarını açtılar. Işte ne olduysa o zaman oldu. Ne nefes alabiliyorduk ne de gözlerimizi açabiliyorduk. Gözlerimizi kazara açıp, nefes aldığımızda korkunç bir yanma hissediyordum. Birçok arkadaşın bayılıp düştüğünü gördüm. Askerler bizleri coplayarak çıkarırken hiç acı duymuyor, sadece nefes almak, alev alev yanan gözlerimi açmak istiyordum. Koridora çıktığımızda nispeten nefes alabiliyorduk. Burada tekrar vurmaya başladılar. Koğuşta kalan arkadaşları çıkartmayı ise unutmuşlardı. Bir çoğumuzu hastaneye kaldırdılar. Fakat hastane kabul etmeyince geri gönderdiler. Cezaevinde tedavi olmaya başladık. Fakat dört arkadaşın durumu ağırdı, bir türlü kendilerine gelemiyorlardı. Devamlı hastaneye götürülüyor, ama ne Çamlıca'ne de Haydarpaşa hasta-**

Hesap sorulmayacak mı?

Ahmet KARDAM

Türkiye bir süredir açığa çıkan işkence olaylarıyla çalkalanıyor. Şimdi bunlara bir yenisi daha eklendi. Istanbul Sağmalcılar 2. Askeri Tutukevi'ndeki 103 siyasi tutuklu, yazımını 2 Kasım 1985 tarihinde tamamladıkları 36 sayfalık bir "işkence raporu"*nu cezaevinden dışarıya çıkartmayı ve basına ulaştırmayı başardılar. Bize de ulaştırılan bu açıklamanın bundan öncekilerden bir farkı var: 103 tutuklu, tutuklanmadan önce poliste gördükleri işkenceleri değil, tutuklandıktan ve cezaevine konduktan sonra, cezaevlerinde yapılan akılalmaz işkenceleri açıklıyorlar; Istanbul cezaevlerinde bugüne kadar en az 13 ölüme yol açmış işkenceleri...*

Gözaltındayken polis işkence yapıyor. Nedeni, sanığı "itirafa" *zorlamak. Peki ama, poliste zaten yeterince işkence görmüş, önceden hazırlanmış ifadelere gözleri kapalı zorla imza attırılmış, hatta bu yüzden idama kadar varan cezalara çarptırılmış bir insana niye işkence yapılsın? Niye sürsün bu işkence? Bundan bir süre önce, oğlu idama mahkum bir yaşlı babayla yaptığımız görüşmede kendisine bu soruyu yönelttiğimizde bize aynen şöyle demişti:*

—100 kişiyi, 200 kişiyi, 500 kişiyi bir çırpıda nasıl idam etsinler? Işte böyle işkenceyle, eziyetle yavaş yavaş öldürecekler. Ölmese bile, yarın tahliye olsa bile, bitmiş, tükenmiş, kendisine saygısı kalmamış, beyni dumura uğramış, hasta, işe yaramaz bir insan haline getirecekler. Cezaevlerindeki işkencelerin amacı budur.

Amaç budur ama boştur, boşunadır. 12 Eylül'den bu yana cezaevlerinde aralıksız süren her türlü maddi ve psikolojik işkencenin yıkamadığı, yok edemediği bu onurlu ve yiğit insanlar, "kanlarıyla yazdıkları" *ve ölümü göze alarak cezaevinin dışına ulaştırmayı başardıkları* "işkence raporu"*nun sonunu bakın nasıl noktalıyorlar:*

"Son beşbuçuk yıl içerisinde Sultanahmet, *Metris, Alemdağ, Kabakoz ve Sağ*malcılar'da gördüğümüz maddi ve psikolojik işkenceleri, cezaları, onur kırıcı yasakları anlattık... Bütün baskılara, işkence ve eziyetlere rağmen onurumuzu ayaklar altına aldırmadığımızı, siyasi kişiliğimize leke sürdürmediğimizi, her koşulda insanlık erdemlerine sahip çıktığımızı ve halen sürmekte olan işkence, yasak ve cezalara direndiğimizi anlattık... Şimdi anlatma, konuşma sırası sizlerde. Bu işlenmiş ve halen işlenmekte olan insanlık suçuna seyirci kalarak ona ortak olmayınız!"

Bu sözlere ne eklenebilir ki! Işkence suçuna ortak olmamak, karşı çıkmak ve hesap sorulmasını istemek demektir. Kendi elleriyle, planlı olarak tırmandırdıkları terörü "durdurmak" *bahanesiyle iktidara el koyanlardan, her taşının altında işkence, zulüm ve cinayet yatan bugünkü rejimi kuranlardan hiç hesap sorulmayacak mı?*

kadan kelepçeli 4-5 saat bekletildikten sonra, tek tek indirilmeye başlandık. Giden her arkadaşın ardından bir-iki dakika geçtikten sonra bağırtılar, çağırtılar duyuyorduk. Bir zaman geçtikten sonra abimin ismi okundu, ardından bağırtılar, "giyiniyorum... işkenceciler..." **gibi belli belirsiz sözler işittim ki, ismim okundu. Arabadan koluma giren iri kıyım iki komando arasında götürülüyordum. Sanki genişçe bir odaya sokuldum. Sokulur sokulmaz askerler üzerime çullandı. Bir yandan soyuyor, vuruyor, diğer yandan giydiriyorlardı. Ben giymek istemediğimi haykırıyor, bağırıyordum. Her yerim cop darbeleri altında sızım sızım sızlıyordu. Buna rağmen üzerime giydirilmeye çalışılan tek tip elbiseyi çıkarıyor, daha doğrusu çıkarmaya çalışıyordum.**

Bir süre bu böyle devam etti. Karga tulumba arka bir bölmeye götürülüp bir sandalye üzerine oturtuldum. Yumruk, tokat darbeleri altında saçlarımı kesmeye çalışıyorlar, ben acıdan kıvranırken, makina saçlarımı çekerek kesiyordu. Yarı baygın durumdaydım. Sandalyeden ha düştüm ha düşecektim ki, askerler tuttular. Bu ara birkaç asker, tahta harflerle ismimi yazıp bir tahtaya yerleştirerek boynuma astılar. Bu sırada bir flaş patladı. Dayak olayının bizzat başında bulunan Yüzbaşı Savaş, "Götürün bunu!" **diye emir verdi.**

gelenler konusunda topladıkları bilgileri raporlarında şöyle özetliyorlar:

Bayan tutuklular da, çırılçıplak soyulmasalar bile, sebepsiz yere saatlerce kar üstünde bekletilirler, dövülürler. Bayan tutuklu arkadaşlarımızın arama işlemine subaylar, askerler de katılırlar. Bayan arkadaşlarımızı erkek tutuklu gibi aramak isterler. Insanca aranmasını isteyen bayan tutuklu arkadaşlarımız çırılçıplak soyunmayı reddedince kadın polis ve kadın gardiyan hemen iki adım ötede bekleyen askerleri çağırır ve soyunmalarını söylerler. Bu aşağılık uygulamaya karşı direnen arkadaşlarımız askerlerin adice sarkıntılıklarına da hedef olurlar. Örneğin 1981 yılının sonlarına doğru bayan tutuklulardan Erdibe Doğan **kadın polis** Aykut'a **küfür ettiği iddiasıyla o dönemin iç güvenlik komutanı** Ömer Kavlak **tarafından iki kadın polisle birlikte çırılçıplak soyularak gardiyan odasında falakaya yatırılmış ve üzerine soğuk su dökülmüştür. Benzer gerekçelerle benzer işkencelerden geçirilen bayan tutuklu sayısı hiç de az değildir.** Nazlı Yirik, Ayşe Hülya Özzümrüt, Ayten Can, Kezban Kaya **bu bayan tutuklulardan ancak bazılarıdır.**

Sağmalcılar'da toplu dayak

"İşkencenin olmadığı demokratik Türkiye'den bir başka manza-

yaramaz bir insan haline getirecekler. Ce- kuranlardan hiç hesap sorulmayacak mı?

nutuk dinleyen askerlerin gözleri öylesine körleştiriliyor ki, bazen komutanın operasyonu bitiren düdüğünü dahi duymayacak kadar sağır, vurduğu insanın bayıldığını görmeyecek kadar körleşiyorlar.

Falaka

Tutuklu yere yatırılır, ayakları G-3 piyade tüfeğinin kayışıyla bağlanır, tüfeğin kabza ve namlusundan tutularak ayaklar havaya kaldırılır, tabanlara ve kalçalara vurularak falaka çekilir.

Kıç falakası

Tutuklu önce çırılçıplak soyulur. Yüzü koyun döndürülür. El ve ayaklarından havaya kaldırılır ve özellikle kaba etlerine vurulur.

Hücre işkencesi

Hücreye atılan tutuklu burada aç ve susuz bırakılır. Yataksız, ranzasız soğuk betonda yatmak zorunda kalan tutuklunun uyumaması için ikişer saat arayla kapı altından su dökülür. Bu işkence günlerce, bazen haftalarca sürer.

Hoşgeldin dayağı

Bir cezaevinden diğerine aktarılan tutuklulara uygulanır. Bir araç içinde toplu olarak getirilen tutuklular, tek tek, ad okunarak indirilir ve ağır bir dayaktan geçirilerek koğuşlarına kadar sürükleye sürükleye götürülürler.

Bunların dışında özellikle duruşmalara götürülüp getirilmelerde, kar üstünde uzun saatler çıplak bekletildikten sonra copla dövmek, arama bahanesiyle tutuklunun çırılçıplak soyulup makatına cop ya da parmak sokmak, bayan tutukluların askerler tarafından soyulması gibi uygulamalar da sıradan işkenceler arasında yer almaktadır.

103 tutuklu tarafından hazırlanan 36 sayfalık "cezaevi işkence raporu" **bu işkence türlerini çok çeşitli örnekleriyle, yer, kişi adları ve tarihler vererek uzun uzun anlatıyor. Bunlardan bazılarını aktarıyoruz:**

Alemdağ Cezaevi'nde katliam

1981 yılının aralık ayında Alemdağ Cezaevi'nde tutuklulardan Hakan Mermeroluk ile Şerif Yazar'ın boğularak ölmelerine yol açan katliam, olayı bizzat yaşamış olan siyasi tutuklu **Kadir Gül** şöyle anlatıyor:

hastaneye götürülüyor, ama ne Çamlıca ne de Haydarpaşa hastanesi kabul etmiyordu. Yine bu hastane sevkleri sırasında Hakan Mermeroluk arabanın içinde beklerken öldü. Diğer arkadaşın da hastanede öldüğünü duydum. Bu olaydan bir arkadaşın daha öldüğünü söylüyorlar ama ben iki kişi diye biliyordum. Boğucu gazın etkisiyle ben de bronşite yakalandım."

12 Eylül sonrası cezaevleri tarihine Alemdağ katliamı olarak geçen bu olay bu kadarla da kalmamıştır. Bombanın atıldığı gün ziyaret için toplanan aileler cezaevinden yükselen koku ve dumanları görünce paniğe kapıldılar. Oğullarını görmek isteyen analar, babalar, eşlerini görmek isteyen kadınlar olup bitenleri öğrenmek isteyince, görevli assubay askerlere **"süngü tak"** emri vermiş, ailelerin üzerine saldırtmıştır. Bu saldırı sonucunda **Özcan Baysal** adlı tutuklunun annesi yaralanmış, diğer aileler tartaklanarak, itilip kakılarak cezaevi önünden uzaklaştırılmışlardır. Kanaması durmayan **Özcan Baysal**'ın annesinin başına dikiş atılmıştır. Avukat **Rıza Dizdar** ve **Nebi Barlas bu olaya ilişkin olarak dava açmışlarsa da, hiçbir sonuç çıkmamıştır.**

Metris'te operasyon ve hücre cezası

Metris Cezaevi'nde, 1982 yılının mayıs ayındaki **"operasyon"**u ve hücre cezasını tutuklulardan **Mehmet Sönmez** şöyle anlatıyor:

"Yaklaşık bir haftadır sabah ve akşam sayımlardaki dayaklar sürüyordu. Sayım için biraz erken hazırlanıyor, kalın giyiniyorduk. Bacaklarımızı ayak bileğimizden diz kapağına kadar sarıyorduk Çünkü dayaklarda hep postallarla kaval kemiğimize vuruyorlardı. Sırf bu nedenle birçok arkadaşımızın bacaklarında derin yaralar açıldı. Sayımı askerler yapıyordu. Subay ve assubaylar ise koridorda duruyorlardı. Önce marş söylenerek geliyor, kapı önünde durup fısıldaşarak iş bölümü yapıyorlardı. Kapı açılır açılmaz içeri giriyor, her asker önceden seçtiği tutukluyu dövmek için sudan gerekçeler öne sürüyordu: "Önünü ilikle! Komutanım de! Hazırolda dur!" Copları tersten tutuyorlardı. Koğuş dayağı yaklaşık on dakika sürüyordu. O gün beni sürükleyerek dışarı çıkardılar. Onbeş asker üzerime çullandı. Kalın giyinmiştim ama yararı olmuyordu. Tersten tuttukları lastik coplar sırtıma, belime, kürek sapı gibi iniyordu. Birden kendimi havada buldum. Ters döndüm, bacaklarım, kollarım açılmış, gerilmişti. Pantolonumu sıyırdılar. O an bütün vücudumu yakan acıya boğuldum. Çıplak kaba etlerime coplar inip kalkıyordu. Yere hiç indirilmeden koğuşumuzun üstündeki hücrelere çıkardılar. Hücre önünde de vurmaya başladılar. Çekerek hücreye koydular. Hücrede bırakın ranzayı, yatak, battaniye, birşey yoktu. Düz beton zemin üzerinde günlerce dolaştım. Yatamıyor, oturamıyordum. Dört saatte bir kapı altından su döküyorlardı."

Metris Cezaevi'ndeki operasyonlardan birisini ve aldığı hücre cezasını böyle anlatan Mehmet Sönmez, 7 Temmuz 1983 günü Metris'ten Sağmalcılar Askeri Cezaevi'ne naklediliyor. Sağmalcılar'daki karşılama merasimi ise, gene kendi ağzından, şöyle oluyor:

"7 Temmuz 1983 sabahı bir grup arkadaşla sevkimiz okundu. Eşyalarımı topladım. Bir süre sonra özenle derleyip topladığım bütün eşyaları un ufak eden ince bir arama ve bürokratik işlemden sonra bizi Sağmalcılar 2. Özel Askeri Cezaevi'ne götürecek arabaya bindik. Yaklaşık 20-25 kişiydik. Aynı arabada abim İsmail Hakkı Sönmez **de vardı. Hava çok sıcaktı, sırsıklam terlemiş, ellerimiz arkasında bulunan Yüzbaşı Savaş,** "Götürün bunu" **diye emir verdi. Şimdi** "şebeke" **olarak adlandırılan bölüme getirtilip bekletilmeye başlandım. Çok kısa bir zaman geçtikten sonra, elinde bir tomar anahtar olan uzatmalı bir çavuş, anahtarları yanında duran onbaşıya vererek üzerime yürümeye başladı. Ve** "Vay sen filancayı öldürmüşsün, gösteririm ben sana" **diyerek vurmaya başladı. Ağzıma, burnuma, gözüme, her yerime isabet alıyordum. Yere düştüm, boyuna tekme yiyordum. Kimselere vurdurtmuyor, yalnız kendisi vuruyordu. Bu ara abimi yerde sürüklenip götürülürken gördüm. Beni bu uzatmalı çavuş, şebekeden G-bloğa kadar döverek götürdü."**

Kar üstünde bekletme ve cop sokma

Siyasi tutuklulardan Cengiz Arabacıoğlu, 19 Ocak 1983 günü Metris Cezaevi'nde başından geçenleri şöyle anlatıyor:

"Dört gün önce koğuşumuza yapılan baskından sonra mahkeme için 8:30-9:00 sıralarında alınmam gerekirken, sabah saat 5'te alındım. Hava henüz aydınlanmamış, dışarıda sulu bir kar yağıyordu. Metris alt katında genellikle işkence için kullanılan odaya götürüldüm. Bu odada beşer kişiden iki tim halinde bulunan askerler güvenlik araması bahanesiyle (bahane diyorum, çünkü üzerimde zaten bir don, bir fanila vardı) cop, yumruk ve tekmelerle saldırdılar. Amaç, üzerimde bulunan donu indirmek, fanilayı çıkartmaktı. Yani anadan doğma vaziyette tutarak aşağılama, küçük düşürmekti. Bununla da kalmayarak makadıma cop sokarak arama yapmaktı. Yaptılar da... Bütün çırpınmalarıma, feryatlarıma rağmen... Gözüm, burnum, ağzım postallar altında eziliyor, sırtım tekmeleniyordu.

Bir don ve bir ayakkabıyla A-blok havalandırmasına atıldım. Benim haricimde önceden aynı işlemlerden geçmiş arkadaşlar havalandırmanın kuytu, rüzgarsız bir köşesine büzülmüş bekliyorlardı. Üç buçuk saat bekletildikten sonra mahkemeye çıkartıldım.

Bayan tutuklulara sarkıntılık

Elimize ulaşan 103 imzalı **"işkence raporu"**nu kaleme alanlar arasında hiç bayan tutuklu yok ama, bayan tutukluların başlarına

"İşkencenin olmadığı demokratik Türkiye'den bir başka manzara... Günlerden 4 Eylül 1985. 103 tutuklunun hazırlandıkları **"işkence raporu"**nda o gün olanlar şöyle anlatılıyor:

"4 Eylül 1985 günü saat 15:30 sıralarında cezaevinin sağ bölümünde, B-blokta bulunan Yadigar Adıgüzel **kalp krizi geçirmiş, saatlerce ısrarla doktor çağırılmasına rağmen doktor gönderilmemiştir. Büyük bir sessizlik içinde bekleyen idare doktor çağırılışından birbuçuk saat sonra yaklaşık 150 askeri bloklara dağıtmıştır. Biz doktor beklerken cevap olarak arama yapacağız denmiş, baştan başlayarak bütün koğuşlar dayaktan geçirilmeye başlandı. Operasyonları bizzat cezaevi müdürü Binbaşı Musta**fa Nacak **yönetti. Yaklaşık 300 tutuklu aynı anda toplu dayaktan geçirildi."**

Özal'ın "işkence yoktur" dediği gün

Günlerden 26 Eylül 1985. O gün Sağmalcılar Cezaevi'nde olanlar konusunda **"işkence raporu"**nda şunlar yazılı:

"26 Eylül 1985 günü gazetelerde ilginç bir haberle karşılaştık. Haber, Meclis Genel Kurulu'nda tartışılan işkenceyle ilgiliydi. "İşkence var mı, yok mu?" **tartışması sırasında HP milletvekili,** "Biz insanların edep yerlerine birşeyler sokulmasını istemiyoruz" **derken, Başbakan Özal kendisini** "işkence yoktur!" **diye yanıtlıyordu. Oysa Başbakan'ın bu sözleri söylediği gün ve saatte tutuklular çırılçıplak soyularak makatlarına parmak sokuluyordu; hem de adalet bakanının bu konudaki talimatı okunarak... Sağmalcılar Cezaevi'nden 26 Eylül 1985 günü alınarak duruşmaya götürülen arkadaşlarımızdan** Nuri Eryüksel, Mehmet Ünal, Sadettin Güven, Harun Kartal, Sadık Varer, Cumali Varer, Özgen Kalkan, Bora Bayoğlu, Alişan Yalçın, Cengiz Babal, İbrahim Bingöl, Emin Beğen **hem dövülmüşler, hem de edep yerlerine parmak sokularak aramaya tabi tutulmuşlardır. Bu kararla da yetinmeyen işkenceciler edep yerlerinden çıkardıkları parmaklarını arkadaşlarımızın ağızlarına sokarak** 'aramalarını' **sürdürmüşlerdir. Biz bu olayları garipsemiyoruz. Cumhurbaşkanı'nın,** 'Bunları asmayıp da besleyecek miyiz' **diyebildiği bir ülkede işkence, eziyet yapmayıp da besleyecek değiller ya bizleri!"**

Cezaevinde günlük yaşam

Bir şans eseri ne falaka, ne kıç falakası, ne kar üstünde bekletme, ne cop sokma işkencelerine uğramamış olsanız bile, İstanbul'daki cezaevlerinde yaşam koşullarınız acaba nasıl olurdu? Bu sorunun yanıtını 103 siyasi tutuklunun hazırladıkları "Rapor"**dan pasajlar aktararak vermeye çalışalım.**

Özel olarak hücre tipinde yaptırılan Sağmalcılar Askeri Tutukevi koğuş ve hücreleri hiç güneş almazlar. Bu yetmiyormuş gibi, koğuş ve hücre ayrımı gözetilmeden mevcut olanlar da iki defa küçültülmüştür. İki blok arasındaki havalandırma boşluklarının üzerine demir kafes gerilmiştir. Otuz metre kare büyüklüğündeki koğuşlarda, her biri insan yüzü büyüklüğünde sadece 5 pencere vardır. Bunların da yalnızca 4'ü yarım açılır durumdadır. Hücrelerde ise yalnızca 4 pencere vardır ve yalnızca 2'si yarım açılır durumdadır. Tutuklu bir insan, yüzü büyüklüğündeki bu camlara kafasını dayadığında gözyüzünü çıplak olarak göremez. Çünkü havalandırmaya çekilen demir kafes gökyüzünün görünmesini engeller. Sağmalcılar'da tutuklunun gökyüzü karelere bölünmüştür.

* * *

Ancak 12 kişilik olarak yapılan koğuşlara 18, 20, 24 ve bazı özel hallerde (tecrit) 30-40 tutuklu konmaktadır. İki veya üç kişi aynı yatağı paylaşmak zorundadır. Kışın kırılmış pencere camları onarılmadığından tutuklular hastalanmaktadır.

* * *

Tutuklulara eziyet çektirmenin bir başka uygulaması da en küçük bahanelerle, bazen de gerekçe gösterilmeksizin koğuş camlarından kalın, yangın söndürme hortumlarıyla koğuşun ıslatılmasıdır. Ana koridorda bulunan dev vanalara bağlı hortumlarla ıslatılan koğuşlarda yatak, yastık pamukları, giyim eşyaları, yiyecekler kullanılmayacak denli ıslanmakta, pamukları haftalarca kurutmak mümkün olmamaktadır.

* * *

Tutuklular, **"havalandırma yasakları"** yüzünden, yaklaşık iki yıldır koğuş ve hücrelerin dışına adımlarını dahi atamamaktadırlar. Bu şartlarda yaşayan ve birçok işkenceden geçmiş vücutlar hemen yıkılıyor hastalıklar yaygınlaşıyor. Nitekim tutuklularda tüberküloz, akciğer su toplaması, nefes darlığı, kalp, mide, böbrek, romatizma ve kireçlenme hastalıkları giderek artmaktadır.

* * *

Koğuş operasyonlarında yaralanan, mahkemeye, hastaneye, ziyarete gidiş ve dönüşlerde saldırıya uğrayıp tedaviye ihtiyaç duyan arkadaşlarımızın tedavileri yapılmıyor ya da çok geç müdahale ediliyor. Sağmalcılar ve Metris askeri tutukevlerinde viziteye çıkan hasta arkadaşlarımız çoğu kez bir su bardağı büyüklüğündeki kapı mazgalından muayene olurlar. Birçok ciddi rahatsızlık bu küçük delikten bakılarak teşhis edilir. Bu yüzden birçok arkadaşımız yakalandıkları hastalıklar yüzünden yaşamlarını yitirirler.

* * *

Cezaevinin ne göz, ne de diş doktoru vardır. Dişlerinden ve gözlerinden rahatsız olan arkadaşlarımız ancak bir yılda bir tedavi görme olanağına sahiptirler. O da, söz gelimi, dolgu yaptırması gereken arkadaşlarımızın dişleri sökülerek tedavi yoluna gidilmektedir. Çünkü diş doktoru gelse de dolgu yaptırmak yasaktır.

* * *

Halen iki yıldır avukatını göremeyen arkadaşlarımız hiç de azınlıkta değildir. Görüşme olanağına kavuşmuş olan arkadaşlarımız ise, telefonla toplam 20 dakika görüşebilmektedirler ve telefonları da dinlenmektedir. 1983 yılının yazında koğuşlara düzenlenen operasyonlarda yüzlerce kitap gasp edilmiştir. Savunma yapmak, okuyup düşünmek, yazmak için temel aracımız kitaplara el konulmuştur. Alınan kitaplar ne ailelerimize teslim edilmiş, ne de sonradan iade edilmiştir. Bu operasyonlar sonradan kağıda, kaleme yönelmiş, koğuşlar bir bir basılarak didik didik kağıt-kalem araması yapılmıştır. Metris Askeri Tutukevi'nde 1983 yılından bu yana kitabın, kalemin, kağıdın varlığından dahi söz edilemez hale gelmiştir.

Köylülüğün hali perişan Holdingler tarlaya girdi

Taban fiyatlarının sürekli düşük tutulması, yüksek faizle alınan krediler, dışsatımcı holdinglerin ürünü ucuza kapatmaları ve tefecilik yöntemleriyle köylüye aşırı yüksek faizle verdikleri avanslar; gübre, traktör, tarımsal ilaç, akaryakıt gibi girdilerin fiyatlarındaki yüksek artışlar, orta ve küçük boy tarım üreticilerini yıkıma sürükledi. Köylüler, bir yandan süresi gelen banka borçlarını ödeyememeleri nedeniyle, icra yoluyla iflasa sürüklenip topraklarından olurken; öte yandan da, Türkiye'nin dört bir yanında, zor duruma düşen orta ve küçük boy üreticiler, tarlalarını ve traktörlerini satmaya başladılar.

Öte yandan, Türkiye'nin önde gelen büyük holdinglerinin, güç durumda bulunan küçük ve orta boy tarım üreticilerinin topraklarını, çok düşük fiyatla satınalmaya başladıkları ve özellikle, yapımı süren ve GAP olarak anılan Güneydoğu Anadolu Projesi'nin sulayacağı bölgede, bu kuruluşların çok büyük miktarlarda toprak ele geçirdikleri belirtildi. Türkiye Ziraatçılar Derneği Başkanı Ibrahim Yetkin, konuyla ilgili bir açıklama yaparak, köylülerin topraklarının holdingler tarafından ucuza kapatıldığını belirtti ve yalnızca, Sabancı Holding'in Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde satınaldığı toprak miktarının 2 milyon dönüme ulaştığını söyledi.

Sanayi sektöründeki imparatorluğunun yanısıra, daha önceden de Türkiye'nin önde gelen büyük toprak sahiplerinden birisi olan Sabancı Holding'in, 1980 sonrasında toprak varlığını 10 katından fazla artırdığı belirtildi. Bilindiği gibi, 1980 öncesinde, Sabancı Holding' in Çırnık, Mısırlı, Şakirpaşa ve Madama adlarında dört büyük çiftliği bulunuyor ve bu tarım topraklarını toplamı, 220 bin dönümlük alanı kapsıyordu.

Büyük holdinglerin köylülerin topraklarını ele geçirmeye başlamalarına, daha çok F-16 ve Türkiye'de kurulması kararlaştırılan silah sanayii çevresinde, yabancı sermayeli kuruluşlarla yerli holdingler ortaklığında tarım ve tarıma dayalı sanayilere yapılması öngörülen yatırım planlarının neden olduğu belirtildi. Bilindiği gibi, F-16 bombardıman uçaklarının yapımı ve silah endüstrisinin kurulması projeleri çerçevesinde, önemli bir bölümünü bölge ülkelerine satmak amacıyla, başını ABD'nin çektiği silah tekelleri ve çokuluslu tekeller ile yerli holdingler ortaklığında kurulacak şirketlerin, tarım sektörüne ve tarıma dayalı sanayilere yatırım yapmaları kararlaştırılmış ve bu konuda, belli adımlar atılmıştı.

Görülmemiş yıkım

Ege, Iç Anadolu, Güney, Güneydoğu ve Doğu Anadolu Bölgeleri'ndeki köylü örgütlerinin yaptıkları açıklamalara göre, zor duruma düşen köylüler borçlarını ödeyebilmek için önce traktör, tarımsal araç ve gereçlerini, sonra da tarlalarını satmaya başladılar; ya da, tarım üreticileri borçlarını ödeyemedikleri için, bunların tarımsal araçları ve toprakları icra kanalıyla satılmaya başlandı.

Tarım kesimiyle ilgili örgütler ve üreticiler, köylülerin hiçbir zaman bugünkü kadar kötü bir duruma düşmediklerini belirtirken; küçük ve orta köylülüğün yıkımı, Türkiye basınında **"hacizli köylüler"**, **"tütün mahkemelik"**, **"tarlanın morali bozuk"**, **"pancarcı ekmem diyor"**, **"icra köylünün efendisi"** ve benzeri başlıklarla dile getirildi.

Anavatan sermaye !..

Özlem ÖZGÜR

Türkiye basınında, artan fuhuş haberlerinden geçilmiyor. Devlet yetkilileri bile, yalnızca legal fuhuş oranının, son beş yılda on kattan fazla arttığını söylemek zorunda kalıyorlar. Dini, dili, milleti ve kültürü ne olursa olsun, kim durup dururken hayat kadını olmak ister ki?

Türkiye basını, hemen hergün işsizlikten, geçim sıkıntısından çıldıran; ya da intihar eden insanların haberleriyle dolup taşıyor. Insanoğlu, durup dururken çıldırır mı, kim kendi eliyle canına kıymak ister?

Bütün resmi veriler, 1980'den bu yana, emeği ile geçinenlerin gerçek gelirlerinin, yarıdan daha fazla geriletildiğini gösteriyor. Esnaf ve zanaatkar, zorunlu kepenk indiriyor; Türkiye

Türk-Iş'in Izmir Cumhuriyet Alanı'nda düzenlediği mitinge yurdun dört yanından 1500'den fazla otobüsle gelen işçiler, tüm engellere rağmen alanı doldurdular

"Ekmek, barış, özgürlük" için...

İzmir mitinginde işçiler, beş yıldan beri süren baskı ve zorbalığa boyun eğmediklerini, gaspedilen haklarını mücadele ile geri almadaki kararlılıklarını gösterdiler.

Türk-Iş'in düzenlediği **"Ekmek, barış, özgürlük"** mitingi 22 şubat günü Cumhuriyet alanını dolduran yüzbinin üzerinde işçinin katılımı ile Izmir'de yapıldı.

"Işçiler el ele genel greve", **"Hükümet istifa"** sloganlarının atıldığı miting alanında işçiler, beş yıldan beri süren baskı ve zorbalığa karşı boyun eğmediklerini, kaybedilen haklarını mücadele ile geri almadaki kararlılıklarını bir kez daha gösterdiler.

Sabahın erken saatlerinden itibaren büyük güvenlik önlemlerinin alındığı miting alanına akın akın işçiler dolmaya başladı. Alarma geçirilen emniyet kuvvetleri bir gece önceden başladıkları aramaları ve operasyonları sürdürdüler. Şehrin giriş ve çıkışı şehirler arası yollar güvenlik güçlerince kesildi. Çeşitli illerden gelen 1500'ü aşkın otobüse park yeri bulunamadı. Güvenlik kuvvetlerinin **"kaç araba gelecek?"** sorusunu Türk-Iş 3 Bölge Temsilcisi Orhan Demir Sorguç **"Ben de şaşırdım, her taraftan geliyorlar"** diye yanıtlamak zorunda kaldı.

Miting alanında 5 bin emniyet görevlisinin yerleştirildiği, yaklaşık binden fazla sivil polisin de Türk-Iş görevlisi gibi miting alanında yer aldığı gözlendi. Çevre binaların çatıları 5 bin metre menzilli dürbünlü tüfeklerle donatıldı.

Amerika'da **"anti terör"** konusunda eğitim görmekte olan Emniyet Müdürü Ahmet Karakurt miting için özel olarak Amerika' dan getirtilerek alanda görevlendirildi. Miting süresince Ahmet Karakurt, Vali Vecdi Gönül ve MIT görevlileri Cumhuriyet alanını meydana hakim bir binadan sahra dürbünü ile izlediler.

Miting için Türkiye'nin dört bir yanından konvoylar halinde gelen işçiler, Izmir'in girişinde saatlerce bekletildiler. Emniyet Genel Mü-çiyiz güçlüyüz–En büyük Türk-Iş, başka büyük yok–Herkese iş herkese aş–Sendikalar demokrasinin vazgeçilmez direkleridir–Sefaletin olduğu yerde refah tehlikededir–Hayali rakam değil doyacak ücret istiyoruz–Toplu sözleşme düzenine müdahale istemiyoruz–Tarım işçisine yasal güvence sloganları atıldı. Bu sloganlardan bazılarının alandaki pankartlarda da yer aldığı görüldü.

34 yıllık bir süre içinde 5 miting yapan Türk-Iş'in Izmir'deki 6. mitingi normal süresinden iki saat önce bitirildi.

Miting alanındaki polisler kumanya dağıtımı sırasında ortaya çıktı. Polis şeflerinin çatlak sesleri toplayın komutu üzerine, miting süresince göz hapsinde tuttukları şahıslar polisler tarafından polis arabalarına bindirilerek götürüldü.

mesi sorulan Güven Gürkan **"Bu büyük kitle söylenecek her şeyi söylemiştir"** diye cevap verdi!

Miting alanında MDP, DYP ve SHP temsilcilerinin de yer aldığı görüldü.

Amerikalılar korktu

Amerika'nın Türkiye'deki kuruluşu TUSLOG Izmir mitingi nedeniyle bir bildiri yayınlayarak Amerikalıların miting alanına girmemesini istedi. Ve tüm Amerikan kuruluşlarının saat 12 ile 18 arası kapalı olacağını duyurdu.

"Mitingle ilgili uyarı" başlıklı bildiride Amerikalılara hizmet veren otel, banka dışında tüm kuruluşların faaliyetlerinin durdurulacağı bildirildi. Bildiride şöyle deniliyor; **Miting süresince Izmir'de bulunan Amerikan toplumuna mensup herkesin Atatürk Meydanı ve Montrö Meydanı arasında doğacak yoğun trafikten uzak durmaları tavsiye edilir...**

...Amerikan toplumuna hizmet veren toplumun yararlandığı tüm kuruluşlar öğlen saat 12'den akşam 18'e kadar kapalı olacaktır.

lerin gerçek gelirlerinin, yarıdan daha fazla geriletildiğini gösteriyor. Esnaf ve zanaatkar, zorunlu kepenk indiriyor; Türkiye köylüsünden, şimdiye kadar hiç duyulmamış değişik sesler geliyor, feryatlar yükseliyor. Yığınların durumu bu olunca, ekonominin neresi iyi olabilir ki?

Ama, Özal'a sorarsanız, ekonomideki gidişat da, vatandaşın durumu da fevkalade iyidir! Özal, haksız mıdır?

Bakın, Türkiye'de neler oluyor. SHP İçel milletvekili Fikri Sağlar, TBMM'ne bir soru önergesi verdi. Konu şu: KİT'lerin önemli bir bölümünün ürettiği malların dışsatımının, bu kuruluşlar tarafından yapılması, Özal hükümetince yasaklanmış. Bu malların dışsatımı, iki büyük holding eliyle yapılmaktaymış. Hem de, KİT'lerin ürettiği malların fiyatı, maliyetinin yarısına kadar düşürülerek, bu iki holdinge devredilmekteymiş.

Bu iki kuruluşun adları Enka Holding ile İzdaş Holding'tir. Enka'ın ne olduğunu sağır sultan bile duydu. İzdaş'ın patronu ise, Özal'ın yakını ANAP İzmir İl Başkanı Atilla Yurtçu'dur. Atilla Yurtçu'nun ortaklarından birisinin adı da, Ekrem Pakdemirli'dir. Pakdemirli, Özal hükümeti adına hazineyi ve Türkiye'nin dış ticaretini yöneten kişidir.

Ne yapmış Pakdemirli? Bu yöntemle, bir yıl gibi kısa bir sürede, İzdaş'ın dışsatım miktarının iki kat artmasını sağlamış; hükümet **"ortağı"** bu iki holdinge devletin malı ucuza kapattırılarak hazineden milyarlar aktarılmakta kalınmamış; ayrıca, bunlara bir de **"bravo"** çekilip, devlet kasasından milyarlarca liralık teşvik verilmiş.

Vatandaşın durumu, kötü müdür? İşleri iyi giden başka vatandaşlar da var. Geçtiğimiz günlerde, Koç Holding ile American Express'in Başkanı Robert Smith bir konuşma yaparak, 1985 yılında 7 milyar lira kâr ettiklerini açıkladı. Bu banka, Türkiye'ye 1981 yılında gelmiş. Getirdiği toplam sermaye miktarı, topu topu 110 milyon liracıktır.

Bu 110 milyon liracıkla, 1981'den itibaren, her yıl milyarlar kazanılmaya başlanır ve 1984'de, bankanın sermayesi 5 milyar 149 milyon liraya yükseltilir. 100 milyon lira sermaye ile, yılda 7 milyar lira kâr elde edebilen bir başka ülke bulunabilir mi? Özal, haklı değil midir? Vatandaşın durumu, kötü müdür?

Özal, bundan birkaç hafta önce, İsviçre'nin Davos kentinde, çokuluslu tekellerin temsilcileriyle bir toplantıya katılır. Burada yaptığı konuşmada, çokuluslu tekellere çağrıda bulunarak, **"Türkiye'de emek çok ucuz, sizleri bekliyoruz"** der. Basın haberi verirken, **"Özal Davos'ta Türkiye'yi pazarlamaya çalıştı"** deyimini kullanır.

Bir köşe yazarı da, hayretler içinde, **"Bir başbakan kendi ülkesini pazarlar mı?"** diye sormaktan kendini alıkoyamaz. Oysa ortada neden yadırganacak bir durum olsun ki? Kırk defa söyledik, Özal Türkiye Başbakanı değil, emperyalizmin sömürge valisidir diye. Hem, Özal bu görevini gizlemiyor ki...

O, Davos'tan ayağının tozuyla döner dönmez, İstanbul'da Yabancı Sermaye Koordinasyon Derneği'nin (YASED) düzenlediği toplantıya katılır ve burada bir konuşma yapar. Özal burada yaptığı konuşmada, **"yabancı sermaye"** deyiminin yanlış olduğunu söyler, **"Çünkü kelime itibariyle biraz tuhaf anlaşılıyor"** der ve bu sözler, toplantıdaki çokuluslu tekellerin temsilcileri tarafından hararetle alkışlanır.

Biz düşündük, taşındık, sanırız uygun bir deyim bulduk, Özal'a tavsiye ederiz. Yabancı sermaye yerine, **"ANAVATAN sermaye"** denilsin. Anavatan'ın altına da bir parantez açılıp, en başta ABD olmak üzere emperyalist merkezlerin adı yazılsın. Ama, parantezi kapamadan, bir artı işareti koyup işbirlikçi oligarşi deyimini yazdıktan sonra, eşittir deyip karşısına **"vatandaş"** kelimesini koyarak parantez kapatılırsa, herşey yerli yerine oturmuş olur! Böylece **"vatandaşın durumunun iyi olduğu"** hükmü, daha bir açıklık kazanır.

Üretken sektör yatırımları en düşük düzeyde

Devlet Planlama Teşkilatı'nın (DPT) gerçekleşme rakamlarına göre, 1978-1985 dönemini kapsayan yedi yıllık sürede, genel olarak toplam yatırım harcamalarının ulusal gelir içindeki payı sürekli azalırken, özel sektör yatırımlarında daha büyük oranlı gerilemeler oldu. DPT'nin 1986 yılı programında yeralan verilere göre, özel sektör yatırımlarının ulusal gelir içindeki payı, 1978 yılında yüzde 11 iken; bu rakam, 1985 yılında yüzde 7,4'e düştü ve böylece, ilgili dönemde, özel sektör yatırımları yüzde 33 oranında gerileme gösterdi.

DPT'nin ilgili yayınında, 1978 yılında toplam yatırım harcamalarının yüzde 50,7'i özel sektör ve geri kalanının kamu sektörü tarafından gerçekleştirildiği belirtildi; 1985 yılında ise, özel sektörün toplam yatırımlar içindeki payının yüzde 38,7'ye kadar gerilediği kaydedildi.

Toplam yatırım harcamalarının gerilemesinden, olumsuz yönde en çok etkilenen kesim sanayi sektörü oldu ve bu sektörün, toplam yatırımlar içindeki payı, 1979 yılında yüzde 23 iken; bu rakam, 1985 yılında yüzde 19'a geriledi. Özal hükümetinin hazırladığı 1986 yılı programına göre ise, sanayi sektörünün toplam yatırımlar içindeki payı, bu yıl daha da gerileyecek ve yüzde 15,7 olarak gerçekleşecek.

Ekonomi uzmanlarına göre, 24 Ocak Kararları'na ve Özal hükümetinin uygulamalarına paralel olarak, sermaye üretken alanlardan çekilmeye ve kolay kazanılan asalak faaliyetlere yönelmeye başladı ve böylece, yatırımlarda sürekli gerilemeler ortaya çıktı. Bu arada, Türkiye'nin önde gelen büyük sermaye gruplarının yeni bir asalak alana yöneldikleri ve bunların, bütün lüks otellerin kumarhanelerini ele geçirdikleri belirtildi.

Yapılan açıklamada, Türkiye'nin lüks otellerindeki oyun makinalı kumarhane işletmelerinin sayısının 17'ye ve bu **"kuruluş"**ların yıllık iş hacminin 217 milyar liraya ulaştığı belirtildi. Bu kumarhaneleri işleten sermaye grupları arasında, Yaşar Holding, Asil Nadir Grubu, Net Holding, Yılmaz Holding ve benzeri isimler bulunuyor.

yanından konvoylar halinde gelen işçiler, İzmir'in girişinde saatlerce bekletildiler. Emniyet Genel Müdürlüğünün emriyle miting baştan sona videoya alındı. Bu arada polis helikopterlerinden de film çekildi.

Mitingte Türk-İş yetkilileri ve Genel Başkan Şevket Yılmaz bir konuşma yaptı. Konuşması sırasında, Yılmaz zaman zaman protesto edildi.

İşçiler el ele genel greve–Hükümet istifa–Parlamento göreve–İşkenceye son–İşkencecilerden hesap sorulsun–Anayasaya hayır–İş- sürecince göz hapsinde tuttukları şahıslar polisler tarafından polis arabalarına bindirilerek götürüldü.

Miting sırasında ve sonrasında güvenlik kuvvetlerince gözaltına alınan işçiler götürülürken, **"bizim suçumuz mitinge katılmak mı"** diye bağırdılar. Götürülen bir genç de annesine **"Anne bırakma beni, işkenceye götürüyorlar"** diye bağırdı. SHP Genel Başkanı Aydın Güven Gürkan'ın açıklamasına göre, miting sırasında 350 kişi gözaltına alındı.

Miting sonrasında değerlendir-

kuruluşlar öğlen saat 12'den akşam 18'e kadar kapalı olacaktır. Bu kuruluşlara çamaşırhane, kuru temizleyici, Amerikan kitapçısı da dahildir. Aynı şekilde Amerikan postahanesi de kapalı olacaktır.

Bayraklı'ya sürekli seferler yapan Amerikan askeri otobüsleri geçici olarak seferlerini durduracaktır"

TUSLOG yetkilisi bu kararın alınmasına gerekçe gösterilemiyeceğini belirterek, gazetecilerin sorularını **"yorum yok"** diye yanıtladı.

Barış Derneği Davası'nda 6 tahliye daha

Askeri Yargıtay Daireler Kurulu'nun eksik soruşturma nedeniyle mahkeme kararını bozmasından sonra üçüncü kez başlayan Barış Derneği Davası'nda 6 tutuklu tahliye edildi. Oy çokluğu ile tahliye edilenler: **Reha İsvan, Metin Özek, Cemal Tahsin Usluoğlu, Harun Aykut Göker, Gencer Şaylan, Haluk Tosun.** Halen tutukluluğu devam edenler ise: **Ali Taygun, Orhan Taylan, Ergun Elgin, Hüseyin Baş, Ali Sirmen, Erdal Atabek.**

17 şubat günü yapılan duruşmada sanık avukatları müvekkillerinin cezalarını dolduracak kadar tutuklu kaldıklarını, belirterek tahliye talebinde bulundular. Askeri Savcı da sanıkların tutuklu olarak geçirdikleri süre ve infaz yasasında yapılması düşünülen değişiklik gözönüne alınarak tutuklu ve gıyabi tutuklu sanıkların tahliyesini istedi. Ancak sadece 6 kişinin tahliyesine, diğerleri hakkındaki tutuklama kararının kaldırılması isteminin gelecek oturumda düşünülmesine karar verdi.

Çok sayıda izleyicinin bulunduğu duruşmada daha önce tahliye edilmiş bulunan Barış Derneği Başkanı Mahmut Dikerdem **"Bu dava bir ceza davası değil, Türk ve dünya kamuoyunda barışın yargılanması, özgür düşüncenin suçlanması, insan haklarının ihlali davası olarak algılanmıştır."** dedi. Yargıcın bu sözlere cevabı **"Hiçbir şey olmamıştır. Burada karşı karşıyayız. Evrensellik filan yok, lütfen büyütmeyin. Türkiye'de cereyan eden duruşmaların evrenselliği filan olmaz."** oldu. Bu sözleriyle yargıç mahkemenin bu kararındaki uluslararası dayanışmanın etkilerini gözlerden gizlemeye çalışıyordu.

Reha İsvan ise **"Yazılı yasaları uygulayacak, somut ve yansız belgelere dayalı yargılamada bana suç iliştirilemeyecektir. Zaten özgürlük bilinçle ilgilidir, mekanlarla sınırlı değildir. Atıfet değil adalet istiyorum. Tutukluluk konusunda dilediğiniz gibi karar verebilirsiniz."** dedi.

Sadece 6 kişinin tahliye olduğu karar mahkeme salonunda izleyiciler ve tahliye olanlar tarafından hüzünle karşılandı. Tahliye olanlar geride 6 arkadaşlarını bıraktıkları için karara sevinemediklerini belirttiler.

Amerikan patentli bir diktatörün daha sonu geldi

Sahtekar Marcos kendisini galip etti ama...

Filipinler'de 7 şubat günü yapılan seçimlere büyük hileler karıştığı, seçimleri izleyen bağımsız gözlemciler ve tarafsız kurullar tarafından dünya kamuoyuna duyurulmuş olmakla birlikte, Filipinler'in 20 yıllık Devlet Başkanı **Marcos,** üçte ikisini kendi partisinin meydana getirdiği Ulusal Meclis'in yaptığı sayım sonucunda 15 şubat günü kendisini galip ilan etti. Yapılan resmi açıklamaya göre rakibinin 10 milyon 134 bin oyuna karşı **Marcos** 10 milyon 807 bin oy almıştı.

Marcos, 26 şubatta yapılacak resmi törenle altı yıllık bir süre için yeniden iktidar koltuğuna oturmaya hazırlanırken, seçim sonuçlarını kabul etmeyen ve **Marcos**'un rakibi **Corazon Aquino**'yu desteklemiş olan muhalefet güçleri de **Marcos** aleyhtarı bir kampanya başlattılar. 16 şubatta başkent Manila'da yapılan ve bir milyonun üzerinde Filipinlinin katıldığı mitingde konuşan **Aquino, "Şimdi şiddete başvurmanın zamanı değildir, ancak her türlü barışcıl eyleme başvurarak** Marcos'**a karşı protestoları sürdüreceğiz"** dedi.

Aquino'nun destekçileri, **Marcos iktidarı terkedinceye dek gösterileri sürdüreceklerini ilân ederlerken, geçtiğimiz günlerde Reagan**'ın **"işleri düzeltmek üzere Filipinler'e gönderdiği diplomat Philip Habib**'e de **Aquino bu konudaki kararlılıklarını iletti. Sorunun, sahtekar bir devlet adamının düşürülmesi değil, Filipinler'de demokrasinin geleceği olduğunu belirten Aquino, Habib**'e Filipinler'de kendisinin **"itidalin (ılımlıların) sesi"**ni temsil ettiğini, destekcilerinin bir kısmının ise **Marcos**'a karşı çok daha şiddetli tavır alınmasından yana olduklarını da söyledi.

Bu arada, **Aquino**'nun **Marcos**'a karşı açtığı kampanyayı destekleyen, ancak daha sert önlemler alınmasından yana olan ilerici, demokrat güçlerin, 17 Şubat'tan itibaren Manila'da **Marcos**'u devirmek, Filipinler'deki ABD üslerini kapatmak ve ABD müdahalesine son vermek talepleriyle yığın ey-

Filipinler'de yapılan seçimler Unido'nun lideri Laurel ve bayan Aquino işbirliği yaparak katılmışlardı

2,5 milyon üyesi olduğu söylenen **"Yeni Yurtsever Birlik"** (Bayan) ve illegal konumdaki Filipinler Komünist Partisi'nin yığın eylemlerinin örgütlenmesinde önemli rol oynadığı bildiriliyor.

Reagan yönetiminin planları

Filipinler'deki kanlı seçimler yalnızca insanların özgürce seçme ve seçilme hakkının nasıl ayaklar altına alınabileceğinin aşırı bir örneği olarak değil, ABD yönetiminin eski sömürgesine karşı, müdahaleci tavrını açıkça sergilemesi açısından da ilgi çekici oldu.

Bilindiği gibi Filipinler, 1898'de Ispanyolların 20 milyon dolar karşılığında ABD'ye sattıkları, 1898 ile 1946 arasında ABD'nin sömürgesi olmuş, 72 önemli ve binlerce küçük adadan oluşan bir ülke. Şu anda nüfusu 50 milyonun üzerinde. Çok geniş ormanlara, zengin maden yataklarına sahip olan Filipinler'de, 1946'da bağımsızlık ilan edilmekle birlikte, ABD bu ülkedeki hegemonyasına son vermedi. 1947'de Filipinler'deki 23 askeri üs için imzaladığı, 1991 yılına dek sürecek anlaşmalarla, bu ülkedeki askeri konumunu garanti altına aldı. Filipinler, bu nedenle ABD açısından Pasifik Okyanusu'nda niz üssü ve **"Clark Field"** hava üssü gibi büyük tesislerin sağladığı olanaklarla tüm Pasifik, Hint Okyanusu ve Doğu Asya'yı denetim altında tutuyor.

ABD yönetimi için yaşamsal önem taşıyan bu üslerin korunması ise, Filipinler'de ABD yanlısı, üslere ilişkin anlaşmaların devamını onaylayacak bir iktidarın yönetimde olmasını gerektiriyor. Öte yandan bu yönetimin, ülke içinde de bazı ekonomik-sosyal reformlar yaparak istikran koruması, antiemperyalist, Amerikan aleyhtarı hareketlerin ve komünistlerin güçlenmesine yolaçmaması, yani ülke içinde de toplumsal dengeyi korunması gerekiyor. Reagan yönetimi, ABD üslerini 1991'den sonra da koruyacağını söyleyen **Marcos**'a 180 milyon dolar askeri yardım ve 35 milyon dolar ekonomik yardım sözü vermişti. Ancak, 1983'de muhalifi **Aquino**'nun katlinin ardından **Marcos**'a karşı ülke içinde büyüyen muhalefet karşısında ABD'nin de ona karşı daha ihtiyatlı davrandığı bir gerçek...

Seçim kampanyası sırasında ve sonrasındaki gelişmeler ise ABD'yi çelişkiler içinde bıraktı; yeni alternatifler düşünmeye ve **Aquino** ile dirsek temasını geliştirmeye yöneltti. Gerçi ABD üslerine **"evet"** diyen, ABD yanlısı bir politika sürdüren, büyük toprak sahiplerinin, ticaret ve sanayi burjuvazisinin temsilcisi **Marcos,** ABD'nin çıkarlarına uygun bir devlet başkanı. Ancak **"hanedanının"** yolsuzlukları, kirli işleri, baskıcı yöntemleri ayyuka çıkmış, kan ve hile karıştırdığı seçimlerle halkın gözünde yasallığını yitirmiş bir **Marcos** yönetimi, uzun vadede ABD çıkarlarını büsbütün zedelemez mi?

Marcos'un rakibi **Corazon Aquino**'ya gelince o, başlangıçta 1983 ağustosunda sürgünden dönüşünde bir suikaste kurban giden muhalefet lideri **B.Aquino**'nun karısı olmaktan öte bir özellik taşımıyordu. Ancak, başlıca muhalefet partisi UNIDO'nun lideri **Laurel** de adaylıktan çekilip, başbakan adayı olarak **Aquino** ile ortak platformda kampanya yürütünce işin rengi değişti. Gerçi, **Aquino** ve **Laurel**, halkın karşısına onların beklentilerine, taleplerine yanıt getiren tutarlı, net bir programla çıkamadılar. Ancak, çürümüş ve baskıcı **Marcos** yönetimine karşı halkın dürüst, güvenilir, demokrat bir yönetim umudunu temsil edebildiler. Ve bu nedenle de çeşitli politik kesimlerin ve özellikle de kilisenin desteğini arkalarında buldular.

Son dakika

Filipinler'de Marcos'a karşı halk hareketinin gücü diktatörün yakın çevresinde de çözülmelere yol açtı. Savunma bakanı ile genel kurmay ikinci başkanı kendilerine bağlı küçük bir birlikle savunma bakanlığı binasında mevzilenerek Marcos'u tanımadıklarını, seçimi kazanan Aquino'nun cumhurbaşkanı ol- Manila sokaklarına çıkan bir milyona yakın Filipinli caddelere oturarak tankları durdurdular. Daha sonra Marcos'kun elindeki radyo-televizyon istasyonunu ele geçiren muhalefet buradan yayına başladı.

Gazetemiz baskıya verilirken ABD hükümetinin de artık Marcos'a verdiği desteği geri çektiği

İran-Irak Savaşı şiddetlendi

Iran-Irak savaşı, şubat ayının ikinci haftasında, Iran'ın yeni bir saldırıya geçmesiyle tekrar şiddetlendi. Iran'ın ilk kez cephenin en güneyinde, Şattülarap'ın karşı kıyısına geçtiği bildiriliyor. Altı yıldır süren savaş bir kez daha Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nde ele alınırken, her iki tarafın da kimyasal silahlar kullandığı yönündeki iddialar üzerinde de duruluyor.

Körfez Savaşı'nın yeniden tırmanışı ve Iran'ın Irak'ı Körfez Bölgesi'nden sürerek, Kuveyt'e dek ilerlemesi savaşın sınırlarının genişlemesi, ABD müdahalesi tehlikesinin artması, yani bölgedeki ateş çemberinin daha da büyümesi anlamına geliyor.

Savaşın en önemli tehlikelerinden biri olarak bölgede yolaçacağı zincirleme tepkiler üzerinde duruluyor. Israil Dışişleri Bakanı **Şamir**'in geçen yıl söylediği şu sözler bu çerçevede anlam taşıyor: **"Biz dostlarımızın (Amerikalıların), bu iki ülkenin birbirini yoketmesine izin vermelerini istiyoruz. Biz olayları izliyoruz. Eğer ilerde, müdahalemizi gerektiren bir durumun ortaya çıktığını görürsek, gereğini yerine getiririz."**

Bilindiği gibi siyonistlerin hayallerindeki büyük Israil, Nil'den Fırat'a kadardır. Iran-Irak savaşı bu denli kritik bir bölgede sürüp gitmektedir. NATO Komutanı **Rogers**'e göre ise eğer yeni bir dünya savaşı çıkacaksa, bu mutlaka Ortadoğu'da, Basra Körfezi-Hint Okyanusu çizgisinde gerçekleşecektir.

Savaş kime yarıyor?

Bu nedenle 1980'den bu yana devam eden savaşın tekrar şiddetlenmesi bölgedeki tüm ilerici, yurtsever güçleri ve dünya barışseverlerini kaygılandırıyor, çünkü savaşın şimdiye dek yolaçtığı gelişmeler onun emperyalizmin, siyonizmin, ve bölgedeki gerici güçlerin dışında kimsenin, hele savaşın iki ülkenin halklarının hiç işine yaramadığını gösterdi.

1980'den bu yana resmi raporların verdiği bilgilere göre savaşta bir milyon kişi öldü. Onbinlercesi askere gitmemek için ülkesini terketti. Iki ülkenin doğrudan ekonomik kaybı ise 10 milyarlarca doları buluyor. 1984 verilerine göre Irak bütçe gelirlerinin yüzde 60'ını, Iran ise yüzde 43'ünü savaşa ayırıyor. Ayrıca her iki ülke halkı da sürekli olarak ve zorla savaş fonuna katkıda bulunmaya çağrılıyor.

Ve sonuçta savaş, herhangibir askeri pakta bağlı olmayan bu iki ülkenin gücünü azalttığı gibi, bölgedeki Arap ülkeleri arasındaki ilişkileri de olumsuz yönde etkiliyor. Savaşan Iran ve Irak olmasına karşın, savaşın sonuçlarını, kimi Iran'dan, kimi Irak'tan yana çıkan tüm bölge ülkeleri şu veya bu oranda yaşıyorlar. Bir yönüyle savaş, FKÖ içindeki bölünmeleri, Lübnan'da çeşitli dinsel gruplar arasındaki çatışmaları da etkiliyor, Israil'e karşı verilecek mücadeleyi, her iki ülkenin, ve genel olarak bölgenin antiemperyalist potansiyelini zayıflatıyor.

Iran ile Irak arasındaki çatışma yıllar öncesine dayanan bir sınır anlaşmazlığı sonucu patlak vermişti. Ancak, Sünniler ile Şiiler arasındaki tarihsel çelişkileri gözönünde tutan emperyalist ülkeler ve özellikle ABD, Körfez Savaşı'ndan yararlanarak, Iran'da Şah rejimine son vermiş olan **Humeyni**'yi devirmeyi umdular. Bu gerçekleşmemekle birlikte ABD yönetimi, **"yaşamsal çıkar alanı"** ilan ettiği bu

İran'da emekçiler savaş için fedakarlık istemiyor...

Iran'da, son aylarda birbirini izleyen yığınsal grev ve protesto eylemlerinin yapıldığı açıklandı. "Ekseriyet" **gazetesinin bildirdiğine göre, özellikle endüstri işkollarında gerçekleştirilen grev ve eylemlerde işçiler, ücretlerin kısıtsız ödenmesini, Körfez Savaşı için alınan zorunlu bağışların kaldırılmasını istiyor. Büyük endüstri işletmelerindeki grevlerde işçilerin, bu istemlerin yanısıra, çalışma koşullarının iyileştirilmesini ve iş kazalarının önlenmesi için yeni önlemlerin alınmasını da istedikleri bildiriliyor.**

Arc-Işletmeleri, **"Tehnikal"** şirketi, Çitsasi-e Tahran ve Canku işletmelerinde, ayrıca Sirab'daki kömür ocaklarında ve Kiyashar'daki Şilat şirketinin işyerlerinde birbirinden ayrı ve kendiliğinden başlayan protesto eylemlerinde Humeyni rejimine karşı birbirine benzer belgilerin haykırılması dikkati çekiyor. Bu eylemlerde ayrıca, işçi ve memurların bağımsız sendikal çalışmalarına konan

mek, Filipinler'deki ABD üslerini kapatmak ve ABD müdahalesine son vermek talepleriyle yığın eylemleri başlatacakları açıklandı. Geçtiğimiz yıl içinde kurulan, yüzlerce demokratik örgütü içeren ve

askeri konumunu garanti altına aldı. Filipinler, bu nedenle ABD açısından Pasifik Okyanusu'nda stratejik öneme sahip. ABD, Filipinler'de bulundurduğu 7. Filo'nun üssü olan **"Subic Körfezi"** de-

u tanımadıklarını, seçimi kazanan Aquino'nun cumhurbaşkanı olması gerektiğini ilan ettiler. Marcos kendine bağlı tank birliklerini isyancılara karşı harekete geçirince

ABD hükümetinin de artık Marcos'a verdiği desteği geri çektiği ve Filipinler'de yılladır hüküm süren diktatörü istifaya davet ettiği açıklandı. Böylece Marcos'un tutunacak bir dalı kalmadı. Marcos devrildikten sonra Filipin halkı özlediği demokrasi ve ulusal bağımsızlığa kavuşacak mı, yoksa ABD emperyalizmi son anda giriştiği manevralarla eski düzeni yeni bir kılıf içinde devam ettirmeyi başarabilecek mi, henüz belli değil.

Ancak gelişme ne yönde olursa olsun Filipinler'de olup bitenler ABD emperyalizminin iç yüzünü bir kere daha gözler önüne serdi.

başlayan protesto eylemlerinde Humeyni rejimine karşı birbirine benzer belgilerin haykırılması dikkati çekiyor. Bu eylemlerde ayrıca, işçi ve memurların bağımsız sendikal çalışmalarına konan yasağın kaldırılması isteminin de dile getirildiğini bildiren **"Ekseriyet"** gazetesi, Tahran'daki **"Pars-Metal"** işletmesinde direnişe geçen işçilerin, fabrikanın özel muhafız bölümünde ilerici, aktif işçilerin işkenceye tabi tutulduğu hücre ve odaları ortaya çıkarttıklarını haber veriyor. Gazetenin haberine göre, bu fabrikanın kantininde, koridorlarda, tavulatlerinde ve kimi tezgahlarda işçilerin konuşmalarını dinleyip banda alan mikrofon ve teypler de işçiler tarafından ortaya çıkarıldı. Işçilerin kararlı direnişi üzerine, özel muhafız bölümü şefinin işine son verildi. **"Ekseriyet"** gazetesi haberinde ayrıca, Halkın Fedaileri (Çoğunluk) örgütünün birçok kadrosunun, son dönemde Humeyni rejiminin cezaevlerinde katledildiğini, bunların çoğunun ortalama üç buçuk yıl zındanda tutulduktan sonra, mahkeme önüne bile çıkartılmadan imha edildiklerini bildirdi.

meyi umdular. Bu gerçekleşmemekle birlikte ABD yönetimi, **"yaşamsal çıkar alanı"** ilan ettiği bu bölgedeki askeri emelleri gereği savaşı körüklemeyi sürdürdü. **"Savaşın tehlikeleri ve şiddetlenebileceği"** gerekçesine sığınarak, Oman ve Bahreyn'deki üslerini geliştirdi, Suudi Arabistan'a **AWACS** istihbarat sistemlerini yerleştirdi, 6. ve 7. Filolarını kontrol gerekçesiyle sürekli olarak Körfez Bölgesi'ne göndermeye başladı. Hatta, Etyopya'dan Pakistan'a dek Çevik Güçlerin faaliyetlerini denetim altına almak üzere Merkez Komutanlığı CENTCOM'u da bu dönemde oluşturdu.

27 yılda Latin Amerika'nın örnek ülkesi olan ada: Küba

Yeni dünyanın öncüleri

Bu ay başında Havana'da Küba Komünist Partisi'nin 3. Kongresi toplandı. Kongre Küba halkının son beş yılda elde ettiği başarıları değerlendirdi. 2000 yılına kadar uzanan yeni planların ana doğrultusunu belirledi. Amerikan emperyalizminin burnunun dibinde, onun hiç durmadan saldırılarına meydan okuyarak sosyalizmi kurmakta olan Küba emekçileri, Karayip denizindeki bu güzel adayı daha şimdiden bütün Latin Amerika'nın örnek ülkesi haline getirdiler.

Küba Devlet Başkanı Fidel Castro son beş yılı **"Devrimden sonraki en başarılı ve verimli beş yıl"** olarak nitelendirdi. Küba bugün bırakın az gelişmiş ülkeleri, birçok gelişmiş kapitalist ülkede bile erişilemeyen hedeflere ulaşmış bulunuyor. Örneğin 1958 yılında çalışma çağındaki nüfusun yüzde 28'i işsizken, bugün artık işsizlik tarihe karışmış.

Sağlık alanında Küba dünya çapında örnek ülkeler arasına girdi. Eskiden çok yaygın olan (ve bugün de diğer Latin Amerika ülkelerinde milyonlarca kurban alan) sıtma, çocuk felci gibi hastalıkların kökü kazındı, cüzzam ve veremin ise kökü kazınmak üzere. Devrimden önce bütün Küba'da 6000 doktor varmış. Devrimden sonra bunların yarısı emperyalizmin propagandasına kanıp ülkeyi terketmiş. Buna rağmen 1985'te doktor sayısı 23 bine ulaşmış. Şimdi artık 433 kişiye bir doktor düşüyor. Eskiden doktora gitmek, hastaneye yatmak, ilaç almak ancak zenginlerin harcıyken bugün bütün Kübalılar parasız sağlık hizmetlerinden yararlanıyorlar. Bu sayede ortalama yaş 73,5'e yükselmiş

Küba halkı cehaletle mücadelede de parlak başarılar elde etmiş. Reagan'ın bütün dünya için **"örnek ülke"** ilan ettiği ABD'de resmi açıklamalara göre okuma yazma bilmeyenlerin sayısı 26 milyonu geçerken, Küba'da yıllardır okuma yazma bilmeyen kalmamış. Devrimden önce ancak üç yüksek okul varken şimdi 42 yüksek okulda 280 bin genç okuyor.

ABD'nin 26 yıldır sürdürdüğü ekonomik ambargoya rağmen Küba sosyalist ülkeler topluluğunun bir üyesi olarak ve özellikle Sovyetler Birliği ile Demokratik Alman Cumhuriyeti'nin kardeşçe dayanışması ile ekonomisini hızla geliştiriyor. Diğer Latin Amerika ülkeleri yığınsal, yoksulluk, işsizlik, enflasyon, dış borç yükü gibi ağır ekonomik problemler altında ezilirken sosyalist Küba düzenli ve sürekli bir ekonomik gelişmenin başarıldığı tek Latin Amerika ülkesi. Bir yandan geleneksel ürünü olan şeker üretimini artırırken, öte yandan narenciye ürünleri (özellikle portakal), deniz ürünleri, maden üretimi (özellikle nikel) hızla artıyor. Küba artık kendi ihtiyacı olan traktörleri ve diğer ağır tarım araçlarını kendi üretmeye başlıyor. Önümüzdeki yıllarda yeni yeni sanayi dallarının kurulması planlanıyor.

Bu başarıları bugün Küba'nın düşmanları bile kabul etmek zorunda kalıyorlar. Nitekim Amerikan Newsweek dergisi Küba Komünist Partisi'nin 3. Kongresi ile ilgili haberine şöyle bir başlık atmış, **"Castro: Hiç de kağıttan olmayan bir kaplan."**

Bugün Küba'da siyah, beyaz, bütün insanlar eşit haklarla ülkenin idaresine katılıyorlar, elbirliğiyle çalışıp emeklerinin ürünlerini kardeşçe paylaşıyorlar. Sosyalist Küba başta ABD olmak üzere birçok kapitalist ülkenin çözemediği ırkçılık sorununu çözmüş ve kapitalizmle birlikte bu toplumsal yarayı da yok etmiş.

Sefaletin özgürlüğü

Erol DENİZ

Bir kısım basının ve televizyonların **"Kurtuldu, özgürlüğe kavuştu"** diye hakkında yaygara kopardığı Sovyet vatandaşı Schranski Israil'e yerleşti. Reagan ve Kohl'ün ortak açıklamasında **"Düşünce mahkumu"** olarak isimlendirilen, boyalı basın organlarınca **"Insan hakları savunucusu"** olduğundan Sovyetler Birliği'nde hapse mahkum edildiği iddia edilen Schranski gerçekte kimdir, ne yapmıştır, neden hapse mahkum edilmiştir ve nasıl bir özgürlüğü seçmiştir?

Schranski yüksek Sovyet Mahkemelerince ABD lehine casusluktan vatan haini olarak yargılanmış ve CIA ile ilişkisi saptanarak 1978'de 13 yıl hapse mahkum edilmiştir. Schranski kendi tabiriyle **"Haklarını savunduğu insanların ve ülkenin"** aleyhine ajanlık suçundan mahkum olmuştur. Yoksa **"Insan haklarını savunduğundan rejimi eleştirdiğinden"** değil.

"Düşünce mahkumu" Schranski hakkında ABD basın ajansı AP'nin yazdıkları ilginçtir: Bayan Schranski'nin propaganda için çıktığı dünya turunun masrafları Israil ve belirli örgütlerce karşılanıyordu. Dostları, işgal altında tutulan Batı Lübnan'daki Yahudi arazilerinin genişletilmesini savunanlar arasındaydı.

Bunları yazan Sovyet TASS ajansı değil, ABD haber ajansıdır. Schranski'nin **"Kurtularak"** yerleştiği ülke ise, sosyalist ülkelerdeki insanların haklarının savunuculuğunu yaparken, kendi topraklarında özgürlük isteyen Filistinlilere amansızca saldırıp devlet terörü uygulayan Israil'dir.

Kendi sefaletlerini gizlemek için, sosyalist sisteme karşı dünya kamuoyunda propaganda aracı olarak kullanmada Schranski ve benzerleri aranan kişilerdir. O, bu iş için kullanılan ilk araç değildir, sonuncusu da olmayacaktır. Kapitalist dünya ve FAC bunun örnekleriyle doludur.

DDR sınır bekçisini öldürerek FAC'ye kaçan ve kendisine Bavyera eyaleti **"Seidel Ödülü"** verilen Hübner isimli DDR vatandaşı bu araçlardan biridir.

FAC'ye gelişi büyük tantanalara yolaçan **"Rejim eleştiricisi"** olarak tanıtılan, bir süre sosyalist sisteme karşı kullanıldıktan sonra hiç bir yerden yüz bulamayınca ruhi dengesizliği ve hayal kırıklığına uğramanın sonucu Bagwan tarikatına katılan DDR kaçkını Bahro da **"Özgürlük kurbanlarından"** biridir.

Solzenitsin'i tanırsınız. Hani şu Sovyetler'den **"Kurtulan"** keçi sakallı yazar. Sovyetler'de hapisteyken kanser ameliyatı yapılıp hayatı kurtarılan bu kişi, ülkesine karşı **"Borcunu"** Isviçre'ye yerleştikten sonra ülke ülke dolaştırılıp, sosyalist sisteme karşı propaganda aracı olarak ödedi. **"Görevi"** bittikten sonra da kenara itiliverdi. Solzenitsin kitaplarından elde ettiği gelirin vergisini vermeyince, Isviçre polisi kendisi hakkında tutuklama emri çıkardı. Amerika'ya kaçan **"Vergi kaçakçısı"** Solzenitsin'in Isviçre'ye girmesi yasaklanmıştır. **Türkiye'deki** barış savaşçıları, sendikacılar ve onbinlerce demokrat için parmaklarını bile oynatmayan çevreler, dünyanın içinde bulunduğu sorunlardan kurtulması için 3. bir Dünya Savaşı'nın **"Şart olduğunu"** savunan **"Insan haklarının yılmaz savunucusu"** Sacharov için gırtlakları yırtılırcasına yaygara yapıyorlar.

"Araç"ları saymaya devam edelim mi? Sosyalist ülkelerden kaçarak **"Özgürlüğü seçtiği"** çarşaf, çarşaf haber şeklinde verilen veya kendi isteği ile **"Batı"**ya gelip yerleşen insanları duyarsınız. FAC'nin her şehrinde yaz, kış sokaklarda yatan, sefalet içinde alkolik olan **"Penner"**ler, (Berduş) umduğunu bulamamanın ruhsal bunalımı içinde uçuruma itilen **"Özgürlük kurbanları"** değil de nedir? Bu tür insanların çoğunluğunun sosyalist ülkelerden gelenlerden olması kesinlikle rastlantı değildir.

Evet kapitalist dünya insanları özgürdür. Hem de, nasıl bir özgürlükse, sapına kadar özgürdür. Örneğin ABD'de karınlarına günde bir kez olsun sıcak çorba bile girmeyen 35 milyon aç insan, okuma yazma bilmeyen 25 milyon vatandaş, şu anda **"Aç kalma, kara cahil kalma"** özgürlüklerini kullanıyorlar.

FAC'de 4 milyon işsiz, sosyal yardımla geçinmek zorunda bırakılan 2,5 milyon insan **"Işsiz kalma, sosyal yardımla sürünme"** özgürlüğüyle özgürler.

Yine FAC'de örgütlü olarak esrara, eroine, kokaine, iğne ve hap gibi uyuşturucu maddelere alıştırılan, suç işlemeye itilen genç kuşak, vücudunu satan 13-15 yaşlarındaki kızlar **"Namusunu satma, gençliğini körletme ve ölme"** özgürlüklerini kullanıyorlar. Meslek eğitimi yeri bulamayan yüzbinlerce genç **"Uçuruma itilmenin"** özgürlüğü içindeler. Hırsızlıklar, cinayetler, vurgunlar, soygunlar hepsi, evet hepsi özgürlük adına yapılıyor.

Büyük ve küçük tüm Schranski'lere ve benzerlerine son sözümüz şu: Sizler, kapitalist ülkelerdeki sefaleti ve bu sistemin kokuşmuşluğunu, sosyalist ülkelerdeki yaşam güvencesine ve sosyalist kazanımlara tercih ettiniz. Eğer aradığınız **"Özgürlük"** buysa, bize **"Kepazeliği seçtiniz"** demekten başka bir şey kalmıyor.

CGT Konfederasyonu Sekreteri Alphonse Veroneze'nin gazetemize açıklaması

Avrupa ve "esneklik"

Batı Avrupa'da hangi ülkeye göz atarsak atalım, bazı alanlardaki bazı farklılıklara rağmen, emekçiler için yürütülen politika aynıdır: kemerleri sıkma, işsizlik ve sanayiyi kurutma politikası.

Her ülke bunu kendine göre uyguluyor. AET (Avrupa Ekonomik Topluluğu) bu politikayı destekliyor ve aktif katkıda bulunuyor.

Avrupa Sendikalar Konfederasyonu ekonomik ve sosyal durumun gittikçe ağırlaşmakta olduğunu belirtiyor ve bunun emekçilerin yaşamındaki olumsuz etkileri konusunda uyanlarda bulunuyor. Onun saptamaları bizimkilerden pek farklı değil.

"Esneklik", yani emekçilerin kazanımlarına saldırı her yerde gündemdedir.

Ücretlerden kısıntı, sosyal yardımların azaltılması, emekçilerin iş güvenliğini sağlayan yasaların iptali, yüksek işsizlik oranını olağan birşey gibi kabullenme, geçici çalıştırılan işçi sayısının gittikçe artırılması... AET Komisyonu'nun tavsiyeleri bunlar. Ve bütün Avrupa ülkelerinde uygulanmakta.

Bu önlemler, ayrıca, sendikalara karşı genel bir saldırı ile birlikte yürütülüyor. En açık örneği Ingiltere'de madencilerin tarihsel grevi sırasında görüldü.

Patronlar ve hükümetler, heryerde, emekçilerin kuşaklar boyunca savaşımla kazandığı haklara saldırıyor.

Işte sermayenin Avrupası budur.

ULUSAL ÇÖKÜNTÜ POLİTİKASI

Biz her zaman belirttik. İçinde bulunduğumuz kriz, **"Genel bir kriz"** değildir. Kapitalist toplumun krizidir.

Yani hepimizin bir şanssızlığı, ya da hatası sonucu ortaya çıkmamıştır. Artık eskimiş bir sistemin Fransız toplumunun gelişmesine uyamamasının sonucudur.

Israrlı bir kâr hırsı, halkın büyük çoğunluğunun ve ülkenin gerçek ihtiyaçlarını hiçe sayarak en kısa zamanda en çok kazanç elde etme yönelimleri... Krizi yaratan ve gittikçe derinleştiren budur.

Bir kriz içinde, sermaye güçleri, kendi egemenlikleri ve kârlarını elde tutabilmek için, iki yola başvuruyorlar:

Birincisi: Ülke sanayisinin kurutulması. Ağır ve hafif sanayi, donatım ya da tüketim sanayisi, **"geleneksel"** sanayi kesimleri ya da kilit kesimler, hiçbiri saldırıdan kurtulamıyor.

Birçok işkolları tümüyle ortadan kaldırılmak yolundadır. Çok sayıda fabrikalar kapatılıyor. Iç pazar gözden çıkanlarak, daha kazançlı olarak nitelendirdikleri uluslararası pazarda daha geniş yer almak gerekçesiyle yapılıyor bunlar. Özel işyerlerinde olduğu gibi kamu işletmelerinde de aynı durum var.

EMEKÇİLER İÇİN BİR SİSTEM OLARAK İSTİKRARSIZLIK

Genel ve kulağa hoş gelen **"esneklik"** deyimi altında yürürlüğe konmak istenen, emekçilerin sendikal eylemlerle kazanmış oldukları tüm garanti ve güvenliklerinin ortadan kaldırılmasıdır.

Geçici olarak çalıştırma zaten yaygın bir biçimde uygulanıyor. Yıllık olarak ise alınanların üçte ikisini, süresi önceden belirlenmiş kontratlarla ya da geçici işçi kiralayan aracı şirketler eliyle işe alınanlar oluşturuyor. Bu, özel sektörde CNPF (Patronlar Sendikası) tarafından böyle uygulandığı gibi, her türlü yazılı kurallar hiçe sayılarak kamu sektöründe de uygulanıyor.

"Topluluk yararına çalışma" adı altında gençler, asgari ücretin yarısından da çok altında bir ücretle çalışmak zorunda bırakılıyorlar. Bu ise, hem iş olanakları, hem de asgari ücret üzerinde bir baskı oluşturuyor.

Şu anda tutulan yol ise, yukarda belittiğimiz emek dünyasının bir kesiminin yalıtlanması olayının da ötesinde, emekçiler için **"sistem olarak istikrarsızlık"** uygulamaya yöneliktir. CNPF (Patronlar Sendikası)nın istediği insanları işine geldiği zaman ve mümkün olan en ucuz fiyatla çalıştırabilmektir.

Dünyadaki ilk sendikal eylemler işlerin böylesine yürütüldüğü zamanlarda başlamıştı. Kuşaklar boyu devam eden sendikal eylemlerin baş hedefi bu denli utanmazcasına sürdürülen sömürüyü önlemekti. Bu savaşlarla bugün bildiğimiz garantiler, toplu ve bireysel haklar elde edildi.

Patronlar Sendikası işte tüm bunları yok etmek istiyor. Direnme olanaklarını zorlaştırmak, hatta imkansız kılmak amacında. Iyice

lığın geriletilmesidir. Yani içinde olduğumuz yüzyıla göre bir bakıma 50 yıllık bir gerileme.

EMEKÇİLER BOYUN EGMİYOR

Son yıllarda çeşitli işkollarında önemli büyük savaşımlar verildi. Bazılarında önemli başarılar elde edildi. Zaman kazanıldı. Saldırılar geriletildi.

Aynı dönemde savaşımda yeni gelişmeler görüldü. Bu yönde özellikle 24 Ekim Ulusal Savaşım Günü'nün kazandığı etkinlik üzerinde durmak gereklidir. Koşullar çok farklı olduğu halde, 24 Nisan 1980'deki hareketten çok daha geniş boyutlara ulaştı. Ayrıca hareket, dinamizmi, gençliği, teknisyen ve kadroların geniş düzeyde katılması bakımından da önem kazandı.

Boyun eğme eğilimi geriliyor. Direnme ruhu yükseliyor. Bu önemli ve güven verici bir durumdur. Gerektiği gibi değerlendirilmelidir.

GERÇEK BİR MODERNLEŞME İÇİN

Başka hiçbir sendika, Fransa'da yaşamın tüm yönleriyle, ve özellikle yeni tekniklerin uygulanmasıyla, modernleştirilmesi, ve bunun etkin, insancıl, toplumsal, yani kısacası yaşamı ileri götürücü bir nitelik kazanması yolunda CGT'den daha fazla, hatta, onun kadar çaba gösterdiğini ileri süremez.

Işte buradan yola çıkarak biz, **"sahte"** modernleşmeye karşı olduğumuzu belirtiyoruz. Onarılması gittikçe güçleşen kayıplara, ciddi yaralara yol açan, donanımları kurutan, kazanılmış bilgilerin yok olmasına neden olan modernleşmeye karşıyız.

Modernleşme yeni iş alanlarının yaratılması ile yanyana yürür. Meslek eğitimi, vasıflılığın yükseltilmesi, iyi ücretli, yeni etkinlikler ortaya çıkaran, donatımın ve teknolojinin daha iyi kullanılmasını sağlıyan, insanın acılarını hafifleten, çalışma koşullarını iyileştiren iş alanları demektir modernleştirme.

Biz etkili, kontrollü, işveren ve işçi temsilcilerinin üzerinde görüştüğü bir modernleştirme için savaşıyoruz. Bu, teknik sorunları, ekonomik ve sosyal sonuçları ile birlikte ele almayı gerektiriyor.

Tek tek her bir durumda, şu temel soruları sormak gerekiyor: Hangi modernleştirme? Hangi amaçla, hangi parayla? Bunun iş alanında, emekçilerin vasıflılığı konusunda sonuçları ne olacaktır? Ne kadar zamanda? Kimin için ve ne için yapılacaktır?

Şimdi, sendikacılığa karşı yöneltilen saldırının büyüklüğünü, ulusal ve uluslararası düzeyde vardığı boyutları dikkate alarak, bu saldırıya karşı neler yapılması gerektiğini düşündüğümüzde hemen aklımıza bir soru geliyor:

Fransa düzeyinde, hatta uluslararası düzey-

Merhaba çocuklar

Sevgili çocuklar merhaba. Köşenize isim bulduğunuz mektuplarınız gelmeye başladı. Çizdiğiniz resimler de çok güzel. Tabi biz bu sayıda hepinizi yayınlayamadık. Çünkü yerimiz az. Ama bu hızla yazmaya devam ederseniz belki de tüm sayfayı işgal edebiliriz ne dersiniz? Sayfanız için önerilerinizi resim, karikatür, bulmaca ve fıkralarınızı kendi fotoğrafınızla birlikte bekliyoruz. Hepinize sevgiler.

Türkiye Postası

ŞURA BOZ
(8 yaşında) İsviçre

Ben Şura. Hepinize sevgiler. Annemin ve babamın gazetesi şimdi benim de olacak. Şubat'ın 17'sinde 8 yaşıma girdim. Birinci sınıfa gidiyorum. Köşemizin adı "Gurbet Çocukları" olsun. Fotoğrafımı sonra göndereceğim. Hepinizi öperim.

EVRİM SONRACI
(8 yaşında) Hannover

Ben işçi çocuğuyum. Yaşım 8, doğum yerim Federal Almanya Cumhuriyeti'nde Hannover şehri. Ben bir barış savaşçısıyım. Nazım Hikmet amcam gibi. Ben isterim ki, savaş olmasın. Çocuklar yaşasın ve büyüsün. Babam diyor ki, Türkiye Postası'nda çocuklar için bir köşe ayrılacak, o köşenin ismini çocuklar koyacak. Isim koymayı ben çok severim. Bir kuşum vardı. Ismini ben koydum: Barış. Bebeğim var onun da adı Barış. Köşemizin adı "Çocuklar Barış Istiyor" olsun. Hem 1986 yılına da barış adını taktılar. 1986 yılını çok seviyorum. Barış diyen her dili de.

AHMET CANİKLİ (11 yaşında) Bochum-FAC

KÜÇÜK BARIŞÇILAR KÖŞESİ

Sevgili Türkiye Postası, Çocuklar Köşesi yayıncıları, sizlerin yaptığınız bu küçük köşe için ve biz çocukları da düşündüğünüz için size çok teşekkür ederim.

Sizler, biz çocuklara bir görev vermiştiniz, bu görev köşemize isim bulmaktı. Ben bunu düşünerek bu küçük çocuk köşesine bir isim buldum, bilmem olur mu? Bu isim KÜÇÜK BARIŞÇILAR KÖŞESİ'dir. Ayrıca sizlere de köşe için bir resim gönderdim.

Bu yaptığım resimde şunları düşünerek yaptım.

Bu resimde iki roket vardır, bunlar kuşları görünce korkudan şekerler çıkarıyorlar.

Bunun anlamı "Barış yıkılmaz" demek. Bunu basmanızı istiyorum.

SAVAŞ COŞKUN
(11 yaşında) Danimarka

Merhaba,

Ben köşemizin adını "Kırlangıç" koydum. Çünkü kırlangıç çok güzel cıvıldar ve baharda ortaya çıkar, hiç yerinde duramaz, hep uçar. Ayrıca bu kuşlar beraber yaşar, çok insancıldır.

Ben de bunun için köşemizin adının "Kırlangıç" olmasını istiyorum. Sevgilerimle.

İLKAY TÜRKMEN

lıyor bunlar. Özel işyerlerinde olduğu gibi kamu işletmelerinde de aynı durum var.

Ülkenin ve ülkede yaşayanların geleceği için hiçbir düşünce ve kaygıları yok.

Ikinci amaçları: Kriz dönemlerinde kârlarını daha yüksek tutmak için tarihsel olarak her zaman başvurdukları yola başvurmak, emekçilerin yaşam düzeylerini sürekli düşürmek. Bu, az önce belirttiğim ekonomik mantığın dolaysız toplumsal sonucudur.

Bugün, patronların işgücünü en ucuz fiyatla satın almak için sürdürdükleri sürekli savaştan daha farklı bir durumla karşı karşıyayız: Yıllar boyunca verilen savaşımlar sonucu elde edilen sendikal kazanımların tümünün ortadan kaldırılması amaçlanmaktadır.

Patronlar Sendikası işte tüm bunları yok etmek istiyor. Direnme olanaklarını zorlaştırmak, hatta imkansız kılmak amacında. Iyice örgütlenmiş, tüm duruma hakim, donatımlı, kendi iradesini zorla ya da hileyle kabul ettirme gücüne sahip patronlar karşısında tek başına kalmış işçiler gerekli onun için.

Işi ve kazanılmış hakları garanti altında olmadıkça, toplu savunma olanakları bulunmadıkça, kimse, durumundan, ücretinden, çalışma koşullarından, özgürlüğünden, onurunu koruyabileceğinden emin olamaz.

Kapitalist bir sistem de olsa, bugün, Fransız toplumunda emekçilerin toplumsal düzeyinin -özellikle sendikal savaşım sayesinde- ulaştığı yer, uygarlığın gelişmesinin de bir ifadesidir. Bugün söz konusu olan bu uygar-

düğümüzde hemen aklımıza bir soru geliyor:

Fransa düzeyinde, hatta uluslararası düzeyde, tüm farklılıklara, ve hatta, görüş ayrılıklarına rağmen tüm sendikal güçleri bir araya getirmek olanakları yok mudur?

Parça parça yenilgiye uğramak tehlikesi yerine, ayrılıkları öne çıkarmaksızın, güçleri bir araya toplayarak harekete geçmek daha yararlı olmayacak mı?

CGT, bu yönde, isteyen herkesle birlikte savaşmaya kararlıdır.

Biz baş eğmeyeceğiz. Savaşımı sürdüreceğiz. Amacımız kazanmaktır ve kazanacağız.

Savaştan kaçanlar, ve teslim bayrağını çekenler için gelecek yoktur.

Geleceğin yolu birlikten ve savaşımdan geçiyor. Herkes bu konu üzerinde düşünmelidir.

Uluslararası düzeyde de geçerlidir bu. CGT Batı Avrupalı, daha da öte tüm sanayileşmiş kapitalist ülkelerin sendikacılarına sesleniyor. Gerçeğin gözünün içine bakmamız gerekmiyor mu artık?

Sendikacılığın bugüne kadar karşılaşmadığı düzeydeki bu büyük tehlikenin kaynağını görmek zorunda değil miyiz?

Bütün ülkelerin emekçilerinin kuşaklar boyu savaşımla kazandıklarının görüş ayrılıkları adına yok olmasını göze alacak mıyız?

Biz, savaşanlar, ve her durumda, her şeye rağmen bunu sürdürecek olanlar adına konuşuyoruz.

Emekçilerin güçlerinin nelere yetebileceğini gösterecek, sonuç belirleyici nitelikte bir kavgaya güvenle atılabilmek için ortak bir hareket oluşabilir.

Biz bunun olanaklı olduğuna inanıyoruz. Buna katkıda bulunmak için her şeyi yapacağız.

Sendikacılık yaşamalıdır. Ve yaşayacaktır.

"Çalışma saatlerini yeniden düzenleme yasası"na karşı CGT grev ve gösteri yürüyüşleri düzenledi

viyorum. Barış diyen her dilde.

zin adının "Kırlangıç" olmasını istiyorum. Sevgilerimle.

UTKU ÖZGÜR ÇAĞLAR (11 yaşında) Düsseldorf-FAC

Türkiye Postası'na,

Gazetenizde bize de bir yer vermeniz beni çok sevindirdi. Büyüklerimizin gazetesi, şimdi bizim de gazetemiz oldu.

Fakat burada doğup büyüyen biz çocukların, bizim köşemize nasıl Türkçe yazıp gönderebileceğimizi ben şimdiden düşünmeye başladım. Siz, biz çocuklarla biraraya gelip, bu sorunu nasıl çözeceğimizi konuşsak herhalde iyi olur.

Benim, köşemizin adı için birkaç önerim var: Bizim Dünyamız, Birbirimizi Tanıyalım, Biz Çocuklar, Biz Çocuklar Elele, Çocuk Postası, Çocukların Sesi.

İLKAY TÜRKMEN
(11 yaşında)
Bergkamen-FAC

Sevgili abiler ve ablalar,

Benim ismim Ilkay Türkmen, ve Türkiye Postası'nın küçük sayfasını okudum ve hemen katılmak istedim.

Babama sordum; orda ben ne yapacağım? Babam bana dedi ki, önce güzel bir mektup yaz.

Ben kendimi tanıtmak istiyorum ve ileri zamanlarda daha çok resimler filan, fıkralar göndereceğim. Ben Bergkamen'da oturuyorum ve folklor grubundayım. Folklor grubunu annem yönetiyor.

Küçük bir kardeşim var: ismi Gülser T. ve 3. sınıfa gidiyor benden 2 yaş daha küçük. Ben 5. sınıfa gidiyorum.

Çocuklar sayfası için bir isim düşündüm. Isim şöyle: Barış Güvercinleri.

ÖZGÜR BERİVAN
(9 yaşında)
Yunanistan-Atina

Ben Atina'de bir politik göçmenim. Adım Özgür-Berivan, 9 yaşındayım. Köşemizin adını "Tomurcuklar" koyalım. Bizim de bir yayınımız olsun isterdim. Buna çok sevindim. Ben burada Yunan okuluna gidiyorum. Türkçe okuma yazmayı çok az biliyorum. Oradaki arkadaşlar bana Türkçe kitap gönderirlerse çok sevinirim.

GÜLDÜŞÜN

İslâmın şartı

Dağbaşında bir çobana sorarlar:

–Islamın şartı kaçtır?

Çoban hemen cevap verir:

–Birkaç gündür köye inemedim, bu arada Özal zam yapmadıysa beştir.

Özal sigara iç!

Son günlerde pıtırak otu gibi biten **"sigarayı bırak"** kampanyacılarına Özal da katıldı. Bir gazetecinin sorusuna, **"sigarayı bırakmasaydım, bugünkü sorumluluğu yüklenecek gücü kendimde bulamazdım"** demiş Özal hazretleri.

Insanın aklına, **"keşke bırakmasaydın da başımıza gelmeseydin"** diyesi geliyor. Ve bir kampanya da bizden: **"Özal, sigara iç!.."**

Prof. Tanilli'nin 4. basımı yapılan "Devlet ve Demokrasi" kitabı üzerine bir söyleşi

"Devlet ve Demokrasi" üstüne

•Türkiye halkının yetiştirdiği ender hukukçulardan biri olan Anayasa Profesörü Server Tanilli öğretim üyeliğinin yanısıra, kaleme aldığı çeşitli bilimsel eserlerle de barış, özgürlük, demokrasi mücadelesine büyük katkılarda bulunmaktadır.

Gazetemiz bu değerli bilim adamının diğer eserlerini de sayfalarında tanıtacaktır.

•

Türkiye Postası: Sayın Tanilli, "Devlet ve Demokrasi"nin 4. basımı da yayınlanmış bulunuyor. Ellerden düşmeyen bu ünlü eserinizi, araya yeni bir Anayasa girdiği halde, ilk yazıldığı biçimiyle yayınlamanız dikkatimizi çekti. Böyle bir davranışa neden gerek duydunuz?

Server Tanilli: "1982 Anayasası" diye ortaya çıkanlan metni, gerçek anlamıyla bir **"Anayasa"** olarak kabul etmiyorum da ondan. Önce hazırlanış ve kabul ediliş biçimi bakımından: Bu metni, düzmece bir meclis hazırlamış ve bir korku ve şantaj ortamında halkın oyuna başvurulmuştur. Bir yurttaşın çıkıp **"Ben bu Anayasaya hayır diyorum!"** diyemediği, ya da demesi halinde ceza göreceği, başına olmadık belaların açılacağı bir ortam, bir Anayasa halk oylaması için, özgür bir irade ve karar ortamı değildir. Bu metin, halkça **"kabul edilmiş"** değildir; ona kabul **"ettirilmiş"**tir.

Işin aslı bu!

Içeriğe gelince... Bir Anayasa, çağımızda, başta **"düşünce özgürlüğü"** olmak üzere, insanın tüm haklarının siyasal iktidara karşı güvence altına alındığı metinlerin adıdır. **"1982 Anayasası"** ise, iktidardakileri güvence altına alan, daha açık deyimiyle tekelci sermayenin, onun ideoloji ve insanlarının, işçi sınıfı ve emekçi halk üzerindeki diktatoryasını perçinleyen bir belgedir. Bu yapılırken, bizim çağdaş demokratikleşme sürecimizin bütün kazanımlarına da sırt çevrilmiştir. Her haliyle geri, gerici ve çağdışı bir belgedir bu; mut-

Bilmiyorum, bu sözlerimle, davranışımın anlamını açıklayabildim mi?

Türkiye Postası: Türkiye'de bir süredir, demokrasi üstüne yoğun tartışmalar oluyor; hatta yeni bir Anayasa için istekler var. Bu tartışmaları nasıl buluyorsunuz? Eksik gördüğünüz bir yan var mı?

Server Tanilli: Önce, faşizmin bütün kurumlarının ayakta olmasına karşın, bu tür tartışmaların ortaya çıkıp, belli bir yoğunluğa ulaşması, demokrasi güçlerinin ne denli ağır bastığını gösterir. Iktidardaki faşizm müsaade ettiği için oluyor değil bunlar; bir yerde, **"ona rağmen"** oluyor.

Böylesi bir gelişmeden elbette hoşnutum.

Ancak, tartışmaların içeriği bakımından başta dikkatimi çeken şu: Demokrasi bir yerde, egemen sınıf, onun kanatları için isteniyor. Oysa çok yazılmış ve söylenmiştir ve ben de **"Devlet ve Demokrasi"**de bunu bütün açıklığıyla belirtmişimdir: Batı demokrasisinin, ondaki **"çoğulculuk"**un özü, temel ilkesi, burjuvazinin partilerinin karşısında, işçi sınıfının partisinin, açıkçası **"Komünist Parti"**nin de yurtdaşlık hakkına sahip olmasıdır. Kapitalist, yani sınıflı bir toplumun gereğidir bu. Kapitalist bir toplumda, eğer bir rejim, işçi sınıfının ideolojisine ve partisine siyaset arenasında söz hakkı tanımıyorsa, o rejimde isterse 500 tane parti olsun, demokrasi vardır diyemezsiniz.

Komünist Parti, demokrasinin **"onsuz olmaz"** koşuludur.

Gerçek bu olduğu halde, Tür-

ken ilkeler nelerdir sizce?

Server Tanilli: Türkiye'nin çağdaş tarihi, **"bağımsız, demokratik ve laik"** bir devlet ve toplum yaratmanın, bu yoldaki mücadelelerin tarihidir. Bu sürecin bilincinde olunmalıdır; buna karşı çıkmak, gerilere götürüyor, acılar çekiliyor.

Yeni bir Anayasaya gidilecektir. Eldeki metinde değişiklikler yapılarak onu islah etmek olanaksızdır. Bu metin, eski deyimiyle **"gayri kabili islah"**tır; onun yeri, olduğu gibi çöp sepetidir.

Yeni bir Anayasada, başta rejim **"demilitarize"** edilmelidir; yani **"sivilleştirilmeli"**dir. **"Cumhurbaşkanlığı"** simgesel hale getirilmeli ve **"bütün yetkiler meclise"** devredilmelidir. Başta **"Üniversite"** olmak üzere, özerk olması gereken kuruluşları buna kavuşturmalıdır. Kurum ve ilke olarak, **"planlı kalkınma"**nın devletçi ilkeleri kabul edilip, güvence altına alınmalıdır. Gerçi Türkiye kapitalist yoldan kalkınacak değildir, hiç bir zaman inanmadım buna; ama, kapitalist yoldan, ileriye doğru kazanacağı

ve işçi sınıfının ideolojisine ve partisine özgürlük!

Aklıma ilk gelenleri sıraladım.

Türkiye Postası: Sayın Tanilli, "Yüzyılların Gerçeği ve Mirası"**nın pek beklenen** "Orta Çağ" **cildi çıktı mı? Çıkmadıysa, ne zaman okuyacağız onu? Başka neler üzerine çalışıyorsunuz şu sıralar?**

Server Tanilli: Yayınlayıcının bana verdiği söze göre en geç bu şubat ayının sonlarında çıkmış olacak. Başka çalıştığım konuları -isterseniz- söylemeyeyim; okuyucularımıza sürpriz yapamam sonra.

SERVER TANİLLİ

devlet ve demokrasi

ANAYASA HUKUKUNA GİRİŞ

Gençler, bu filmi gördünüz mü ?

Tee im Harem des Archimedes

Güven PAMİR

"Z", "Kayıp" gibi filmlerin yapımcısı, Yunan asıllı ünlü Fransız politik film yapımcısı **Kosta Gavras,** bu kez 1985 yılında Cannes Film Şenliği'nde **"Genç Fransız sinemacıları ödülü"**nü alan bir filmi sinamaseverlere, özellikle gençlere sunuyor.

120 dakikaya yakın film, Paris'te yaşayan göçmen Cezayirli işçileri, gençlerini ve göçmen işçilerin yaşamlarıyla ortakları olan Fransız işçilerin yaşamlarından kesitler veriyor...

Fransa'daki Cezayirli göçmen işçiler, Federal Almanya'daki Türkiyeli göçmen işçiler gibi. Kimi ayrılıkları olmasına karşın, filmi izleyen kişi, filmde batılı ülkelerin metropollerinde yaşayan göçmen işçileri, özellikle Türkiyeli işçileri gözünün önünden geçirmeden edemiyor.

Filmin kahramanları iki genç, 18-19 yaşlarında, biri Fransız, diğeri Cezayirli. Her ikisi de okuldan ayrılmışlar, işsizler. Ailelerinden ve toplumdan gereken ilgiyi göremezler. Kendi başlarına, kendi dünyalarına bırakılmışlar, sanki bir masal dünyası gibi...

Göçmen işçilerin yaşadıkları gettolar... Küçük küçük odalı bakımsız evler...

Filmin Cezayirli yönetmeni ve senaryo yazarı, filmi tek yönlü işlemiş olmasına karşın, diğer yön, izleyici tarafından yakalanıyor ve filmin çarpıcılığı ortaya çıkıyor.

Işsiz, yerli ve yabancı gençler, devlet ve toplum kurumlarından yeterli yardımı ve desteği görmeyen gençler, seks, alkol, uyuşturucu madde, fuhuş, neo-nazi gruplar (Fransa'daki faşist ve ırkçı akımların ne denli tehlikeli oldukları düşünüldüğünde ve bunun karşısında **"Rasizm Stop"** hareketi de düşünülürse) dağılan aileler, çocuklarını komşulara bırakıp işe giden kadınlar, kurtuluşu intiharda bulan işsiz çocuklu insanlar, kısaca toplumsal ve sosyal yaşımın bozukluğu, tam bir çürüme...

Yönetmen, Fransız toplumunun ve Cezayirli göçmen işçilerin bu yönüne ayna tutuyor. Ne ki, bu görüntü tüm Batılı kapitalist ülkelerde sıkça görünen bir tablo.

Filmde çok kısa olarak geçiştirilmek istenmesine karşın, yer yer **"grev, fabrika önü eylem, bildiri dağıtma"** gibi sahnelere de rastlanıyor. Ne ki, bilindiği gibi, Batı demek, sadece bunlar demek değil. Aynı FAC'de olduğu gibi, Fransa'da da güçlü bir işçi hareketi, hem sendikal hem partisi olarak, bunun içinde yer alan ilerici göçmen işçiler ve kurtuluşlarını işçi sınıfının yoluna adayan, dinamik, örgütlü, uyanık, toplumsal yaşamın ve sistemin tüm çürümesine karşın kendisini sağlıklı tutan gençler... Bunlar da Batı metropollerinde görünen manzaralar... Yönetmen, bunu düşünmeyi ve çıkarmayı herhalde izleyiciye bırakmak istemiş...

Filmi, Batının neresinde olursa olsun izlemekte yarar var, özellikle Türkiyeli ilerici-devrimci gençliğin izlemesinde...

Hatta, ilerici gençlik gruplarıyla birlikte **"lumpen gençlik"**in de götürülmesinde yarar var.Çünkü. filmdeki ögeler, olumsuzdan-olumluya çevrilmesinde olanaklar gösteriyor. Gençlik, filmdeki gibi mi olmalıdır, yoksa bugün ilerici gençliğin uğrunda mücadele ettiği ülküler, davranışlar gibi mi olmalıdır, sorusunu film sonrası bir değerlendirmede işlemek çok kolaylaşacaktır.

KISA...KISA...KISA

Aydın Karahasan'ın resim sergisi

Uzun yıllardır Federal Almanya'da yaşayan değerli ressam Aydın Karahasan'ın suluboya ve yağlı boya eserlerinden oluşan resim sergisi 21 şubatta açıldı.

Adres: Atelier Nostoni
Hustadtring 77
4630 Bochum 1

Sait Günel'in 4. kişisel sergisi

rilmiştir. Her haliyle geri, gerici ve çağdışı bir belgedir bu; mutlaka adlandırmak gerekirse, bir **"polis yönetmeliği"**, bir **"kışla talimnamesi"**dir.

Her halde, bir Anayasa değil!

Siyasal tarihimizin bir **"utanç belgesi"** olan böylesi bir metne, Anayasa gözüyle bakıp, kitabımı ona uyarak değiştiremezdim; daha doğrusu, eserimi kirletemezdim.

"onsuz olmaz" koşuludur.

Gerçek bu olduğu halde, Türkiye'deki tartışmalar işin bu özü gözden uzak tutularak yapılıyor gibi geliyor bana. Yasaklar var ondan mı? Yoksa başka hinoğlu hinlikler mi giriyor işin içine? Ona da siz yanıt verin lütfen!

Türkiye Postası: Yeni bir Anayasaya gidildiğinde, devlet ve demokrasi konusunda, altı çizilmesi gere-

madım buna; ama, kapitalist yoldan, ileriye doğru kazanacağı mevziler varsa, bu ancak, devletçi bir planlama ile olur. **"Emeğin hakkı"**, özgür sendikacılığı, grevi, toplu sözleşme hakkı ile, gerçek içerikleriyle tanınıp, güvence altına alınmalıdır. İkinci sorunuza yanıt verirken söylediklerimi burada tekrarlamaya gerek var mı?

Faydası vardır tekrarlayalım: Sınırsız bir düşünce özgürlüğü;

Yurtdışı siparişleri için isteme adresi:

Federal Almanya'da sağlanacak yerler: **Ortadoğu ve Kaynar Kitabevleri, fiyatı: 25,- DM.**

dır, sorusunu film sonrası bir değerlendirmede işlemek çok kolaylaşacaktır.

Film, bir göçmen aileyi gösterirken, sistemin de içine ayna tutuyor. Böylece, tüm kapitalist ülkelerin başta ekonomik, politik, sosyal, moral değerleri gözler önüne çıkıyor.

Gavras, **"Kayıp"**da nasıl bir baba duyarlılığından çıkarak, Şili'deki faşizmi gösterdiyse, bu filmde de iki genci işleyerek, sonuçta sistemi yargılayan bir sonuca vardırıyor izleyiciyi...

Bu açıdan, zaten az sayıda görülebilecek filmler arasında, Gavras'ın **Tee im Harem des Archimedes**'i görülmeye değer bir film oluyor..

4. kişisel sergisi

Geçtiğimiz günlerde Dortmund'ta, Gummersbach'da suluboya tablolarını sergileyen ressamlarımızdan **Sait Günel** 4. kişisel sergisini Essen'de açıyor. Serginin açılışı 2 Mart 1986'da saat 18.00'de yapılıyor.

Adres: **Friedrich-Ebertstr. 37 4300 Essen**

Ressam Mehmet Uyanık'la söyleşi — **Hazırlayan: Bergkamen Türkiye Postası temsilciliği**

"Bırak şu çamurları da bir koyun kızartalım"

Bergkamen'de yaşayan ve sanatsal çalışmalarını burada sürdüren seramikçi, ressam ve heykeltraş Mehmet Uyanık'ı, Türkiye Postası **olarak atölyesinde ziyaret ettik ve aşağıdaki söyleşiyi yaptık.**

Mehmet arkadaş okuyucularımıza kendini tanıtır mısın?

"Memnuniyetle. Ben 1946 yılında Konya Bozkırın Karacaardıç köyünde doğdum., 1966 yılında Trabzon Merkez İlköğretmen Okulu'ndan mezun oldum ve 1966-68 yılları arasında İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu Seramik bölümünü bitirdim. 1973 ile 1980 yılları arasında sırasıyla İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu'nda, Bilecik Meslek Yüksek Okulu'nda ve Eskişehir İktisadi Ticari İlimler Akademisinde Öğretmenlik yaptım. 1982 yılından beri de Federal Almanya'da serbest sanatçı olarak çalışıyorum."

Sanatsal yaşamın nasıl başladı? Örneğin ilk yapıtını ne zaman gerçekleştirdin?

"Ben ilk yapıtlarımı İlkokul'da gerçekleştirdim. Bunlar bir hastane resmi ile Yıldırım Beyazıt'ın portresiydi. Resimleri heyecanla babama gösterdim. O her ne kadar benim daha değişik bir alanda eğitim görmemi istiyorduysa da, bendeki bu resim sevgisi onu da etkiledi ve bu alandaki çabalarımı destekledi. Bazen yaptığım resimlerin kopya olduğunu sanıyor ve gözü önünde tekrar tekrar çizdiriyordu. İlkokul yıllarında yaptığım resimler genellikle, yardıma muhtaç, düşkün insanları konu alıyordu ve ben onları iyileştirmeye uğraşan bir doktor gözüyle çiziyordum. Bu uğraş, benim daha sonraki sanat yaşamımın doğrultusunu da belirledi diyebilirim."

İlköğretmen Okulu'nu bitirdiğini söyledin. Burada da resim çizmeye devam ettin mi?

"Elbette. Özellikle benim okuduğum okul sanat yanı ağır basan bir öğretmen okulu idi. Burada bir öğretmenin bana sulu boya bir resmini hediye etmesi, beni sevinçten çılgına çevirdi ve çalışmalara daha bir hızla sarılmama neden oldu. Ayrıca ilk seramik çalışmamı da bu okulda gerçekleştirdim. Bu bir kız heykeliydi. Heykeli yemek kazanlarının kaynadığı ateşte pişirdiğimi ve büyük bir heyecanla babası aracılığıyla kıza hediye ettiğimi hatırlıyorum.

Buradaki öğretmenlerimin desteğiyle İstanbul'daki yüksek okula başladım. Burada Selahattin Taran hoca bana özel bir ilgi gösterdi ve beni yönlendirdi. Örneğin beni Alman sanatçı Karl Hofer'in çizgisini izlemem yönünde teşvik etti. Karl Hofer, müthiş bir anlatım gücüne sahip bir sanatçı olarak Nazi dönemindeki dramı, barbarlığı ve insanların savaşa karşı koyuşlarını çizgiyle anlatıyordu.

İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu'nun seramik bölümüne geçtiğimde heykel çalışmalarımı daha da geliştirdim. Bu okulda Alman öğretmenler de vardı. Bunlardan Karl Schlaminger, öğrenebileceklerimin en iyisini bana verdi ve zamanla ilişkilerimiz iki sanatçı arasındaki dostça ilişkiler şeklinde gelişti. Onun bana şu tavsiyesini iyice belleğime yerleştirdim: **"her beş-on senede bir hiç resim yapmamış gibi doğaya ve insanlara bak ve yeniden çalışmaya başla."** Böylece doğa ve toplumdaki gelişmeleri daha yakından görebilecek ve konularını somut yaşamdan alan bir çalışma tarzına girebilecektim.

Sanat çalışmalarımın önemli bir aşaması Viyana'ya gelişimle başladı. Viyana'da Avrupa kültürünü tanıma ve Avrupa sanatçısının bakış açısını tanıma yönünden büyük olanaklar vardı. Ben Anadolu ve Türk-İslam kültürüyle yoğrulmuş bir sanatçı olarak, bu olanakları kullanarak dünyayı ikinci bir pencereden de görebiliyordum artık. Avrupa'daki çalışmalarımı Viyana'nın dışında Linz, Salzburg ve Macaristan'ın Siklos kentinde de sürdürdüm. Daha sonra, Bergkamen Kültür Müdürü Dieter Treek'in davetlisi olarak buraya geldim.

Mehmet Uyanık'ın "Hiroşima'da atomun ardından" adlı eseri

Bergkamen'deki çalışmalarını biz her zaman ilgiyle izledik. Buradaki işçi arkadaşlar seni hep kiremitlerle, tuğlalarla ördüğün ocağın başında çamurları pişirirken görüyorlardı. Bu kahvelerde güldürü konusu bile oluyordu. Sana, "bırak şu çamurları da bir koyun kızartalım" dediğimiz de oldu.

"Doğru. Hatırlıyorsanız bir keresinde, Berkkamen **"Resim Pazarı"**nda seramik çalışmalarımın yanında bir de resim sergisi açmıştım. İşçi arkadaşlar bu resimlere hiç ilgi göstermediler. Ama çamurdan pişirerek yapılan çeşitli biçimleri, anlaşılmaz olsa da ilgiyle izleniyordu.

Benim de üzerine üzerine gittiğim buydu zaten. Bir yandan Alman sanat çevrelerine Anadolu kültürünü tanıtmak, diğer yandan da kendi insanlarımıza hiç bir teknolojik olanağa sahip olmasak da çevremizdeki doğal olanakları asgari ölçüde değerlendirerek onlara anlamlı şekiller verebilirizdi! Anadolu insanı bugüne değin gelişmiş bir teknolojiye sahip olmadığı halde, elini, aklını ve yüreğini kullanarak taşa, toprağa, ahşapa bile en güzel biçimleri verebilmiştir. Anadolu kültürünün bu özelliğini yaşatmak bence çok önemlidir. Bu, elbetteki gelişmiş teknolojiden yararlanmayalım, onu dikkate almayalım anlamını taşımıyor. İnsanlarımızın kerpiç kesme sanatını tanıtırken, kendimizi çağın olanaklarından soyutlamamamız da ayrıca önem taşıyor.

Mehmet arkadaş, seramik çalışmalarının yanısıra çağımızın belli başlı sorunlarını konu edindiğin ve şimdi onları bir katalog halinde topladığın resimlerin, ilerici kamuoyunda büyük bir ilgi gördü. Özellikle, "Ausschwitz bir Cehennemdi", "Hiroşima'da atomun ardından" **ve** "Yabancı işçi ve kırılan umutlar" **adlı yapıtların hakkında bizi bilgilendirir misin?**

"Ausschwitz serisinde, insanın insana düşmanlığının ne tür boyutlar alabildiğini anlatmaya çalışıyorum. İkinci Dünya Savaşı yıllarında Naziler'in kendileri gibi düşünmeyen insanlara karşı giriştikleri toplu katliamlar, uyguladıkları sadist yöntemler hâlâ belleklerdedir. Ben bu çalışmamla, bu düşmanlığı çıplak bir şekilde ortaya koymak istedim. Ama bu geçmişin basit bir güncelleştirilmesi değildir. F.Almanya'da son zamanlarda giderek yaygınlaşan yabancı düşmanlığı, Nazi yanlısı gençlerin ırkçı saldırıları vb. uygulamalar ve gelişmeler gidişte eski olaylara doğru bir eğilimi gösteriyor. O halde bu çalışmayla ben aynı zamanda, böylesi bir eğilime karşı protestomu da dile getirmiş oluyorum. Kendi ölçülerine uymuyor, kendileri gibi düşünmüyorlar diye insanların baskı altına alınmasına, sadistçe ortadan kaldırılmalarına karşı çıkılmalıdır.

Diğer yandan, Hiroşima serisinin konusuna çağımızın başka bir sorunu temel oluyor: İnsanlığın bir atom savaşında yokolması sorunu. **"Hiroşima'da atomun ardından"** çalışmamda bir Asya'lı kadını canlandırdım. Bu bir Afrika'lı ya da Avrupa'lı da olabilirdi. Atomun yıkım gücüyle parça parça dökülen yüz hatları ve korku var resimde. Ama bunun yanında, dudaklardaki tazelik ve tebessüm insanlığın mutlu geleceğine olan umudu dile getiriyor. Kısaca Hiroşima'dan çıkartılacak ders Ausschwitz'den aşağı değildir. Bugün, bir atom savaşıyla insanlık yokolma tehlikesiyle karşı karşıyadır ve bir atom savaşı bana göre, insanın insana düşmanlığının bir diğer biçimidir. İnsan öldürmek için bilgi üreten insan ise canidir.

Diğer çalışmam, gelişmiş teknoloji karşısında yabancı işçilerin yıkılan umutlarını konu alıyor. İnsanlarımız yeni yeni umutlarla el kapılarını zorladılar. Bozulan ekonomik durumlarını düzeltmek, yeni bir yaşama kavuşmak en büyük arzularıydı. Ama bu yeni dünya, değişik yaşam biçimi ve çalışma sistemi karşısında umulan bulunamadı. Uyum zorluklarının dışında, horlanmak, ikinci sınıf insan muamelesi görmek, hakkını hakça alamamak gibi somut durumlar karşısında insanlarımızın içine düştükleri bunalımı anlatmaya çalışıyorum.

Mehmet Uyanık sadece sanatsal çalışmalar değil, bunun yanısıra sosyal çalışmalar da yapıyor. Türkiyelilerin yoğun oturdukları mahallelerde onların kırık dökük binalarının iç tamiratını yapıyor. Bunun dışında, okuma-yazma kursları, gençlere meslek öğretme kursları ve kiliseler aracılığıyla Türkler ve Almanlar arasındaki yakınlaşmayı sağlamak amacıyla çalışmalar yapıyor.

Türkiye Postası

SİZİN İÇİN GÖRDÜK, DUYDUK, OKUDUK ...

DEDİLER KI...

"Hiç korkmayın Lenin'in kitaplarının silahla beraber gösterilmesinden dolayı kültür gelişimi duraklamaz." **Kültür ve Turizm Bakanı Mükerrem Taşçıoğlu**

"Çinliler yeteri kadar yemek bulamadıklarından ne bulmuşlarsa yemişler. O yüzden lezzetli yemek yapma yeteneği edinememişler." **İstanbul Anakent Belediye Başkanı Bedrettin Dalan**

"Demokrasilerde karma ekonomi olmaz." **ENKA Holding in sahibi Şarık Tara**

"Çalışan, ekmeğini taştan çıkaran orta direği çok seviyor ve ona her türlü desteği yapmaktan zevk duyuyoruz." **Başbakan Turgut Özal**

"Beraber olduğum kadın sayısı o zaman 104 idi. Şimdi 204 olmuştur. Defterime bakmam lazım!" **Ses sanatçısı Zeki Müren**

"Ben başbakanın teknik danışmanı olarak, gidecek, Gürkan'ı da izleyeceğim, Cindoruk'u da. Onların ileri de ne olabileceğini benim kadar iyi tahmin edecek bir kişi daha çıkmaz" **Ses tesisatçısı Erkal Zenger**

Yıllardır çözümlenemeyen TV'de film yakma olayının içyüzü

Yorgun Savaşçı'yı

YAK EMRİ

● "Yorgun Savaşçı"nın yakılması emrinin 1983 Haziran'ında bizzat Başbakan Bülend Ulusu tarafından yazılı olarak verildiği saptandı. Yazıda Ulusu, "Filmin aslı ve kopyaları... Birer yetkili temsilcinin iştirakiyle oluşacak heyet önünde yakılacaktır" diyor

● Kararın yakılma gerekçesi, sakıncalı bulunan filmin, "istikbalde" gösterilmesini önlemek

● Filmde, suç unsuru olmadığı, Ulusu'nun yazısından da belli. Ancak gösterilmesinin "sakıncalı" bulunması, "yakılma" kararı için yeterli sayılmış

● Kararda, "Yorgun Savaşçı" filmi için "Aslı ve bütün kopyaları Başbakanlık'tan, Milli Savunma ve İçişleri bakanlıklarından, Tanıtma Müsteşarlığı'ndan birer yetkili temsilcinin iştiraki ile oluşacak heyet önünde yakılacaktır" deniliyor

● Eski Başbakan, şimdiki Bağımsız Milletvekili Bülend Ulusu, konuyla ilgili konuşmak istemedi

Yakılan film ve Abdülhamit'e övgü

Türkiye'de TRT'de yayınlanan *"Tarih ve Saray"* adlı TV dizisinde Abdülhamit'ten övgüyle söz ediliyormuş. Pek şaşılacak bir durum değil. Abdülhamit'in Yıldız Sarayı'ndan ülkeyi yönetirken kurduğu baskı sultası tarihe geçmiştir. Basına koyduğu sansürle, yasakladığı kelimelerle, gizli hafiyeleriyle ünlüdür. Bir kaç örnek verecek olursak, Yıldız Sarayı'nda oturduğu için *"yıldız"* kelimesini, burnu kocaman olduğu ima yoluyla da olsa kendisine atıfta bulunacağını düşünerek *"burun"* kelimesini yasaklamıştır.

ABDÜLHAMİD — Te re te, Te re te... Söyle bana, var mı benden iyisi tarihte?

Bunlar Osmanlı'nın son dönemlerinde olan olaylar ve yıl 1876. 1986'da Türkiye'ye baktığımızda çok da ha fazla kelimenin TRT'de yasaklandığını görüyoruz.

Anlayış aynı olunca aradan 110 yıl da geçse uygulamada pek farklılık yok.

Son günlerde tekrar yeni bir boyut kazanarak alevlenen bir başka tartışma da film yakma olayı. Bilindiği gibi, 1983'de TV için hazırlanan *"Yorgun Savaşçı"* adlı dizi film sessiz sedasız bütün kopyalarıyla birlikte yakılmıştır. Şimdi filmin dönemin başbakanı Bülent Ulusu'nun emriyle yakıldığını kanıtlayan belgeler ortaya çıktı. Bu konuda Bülent Ulusu sessiz kalmayı yeğliyor. Ulusu imzalı İçişleri Bakanlığı'na yazılmış yazıda Genelkurmay Başkanlığı ve Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreterliği'nden oluşturulan bir heyetin filmi seyrederek *"sakın-*

İneklerin basın toplantısı

Türkiye, dünyada tarım ve hayvancılık açısından kendi kendini doyurabilecek güçte olan az sayılı ülkeden birisi. Ama ülkemizin tüm verimli kaynakları, ürünlerinde olduğu gibi hayvancılığımızda da savurganlık sürüp gidiyor, uluslararası tekellerin, yerli işbirlikçilerinin cepleri dolduruluyor.

Hayvancılık alanında yaşanılan kriz son 1,5-2 yıldır had safhaya varmış durumda. Bu durumu protesto etmek için geçtiğimiz günlerde İstanbul Esenler eski belediye başkanı Nadir Bayır'ın ahırında düzenlenen basın toplantısını yapanlar aslında *"oğullarım"* dediği inekleriydi ve Bayır sadece onların sözcülüğünü yaptı.

"İnsanların konuşamadıkları ülkede söz hakkı bizimdir", "Geleceği düşünün, neslimizi tüketmeyin", "Et-peynir ithal ettiğimiz ülkelerden ibret alın" yazan pankartların asılı olduğu basın toplantısında *"ineklerin ağzından"* dile getirilen metni yorumsuz veriyoruz:

"Yeme, süte ve sütten mamul maddelere yapılan zamlar yüzünden sahiplerimiz bize bakamaz hale geldi. Açlık tehlikesiyle karşı karşı-

● Partiler televizyona paralı reklam verebilecek.

Parayı veren düdüğü çalar

Mecliste tatil bitti. Yeni dönemde ANAP'ın çeşitli yasalarda değişiklik tasarıları var. 12 Eylül'den sonra toplumun her alanındaki ilişkilerde yaygınlaşan, bizzat başbakanın ağzından pervasızca dile getirilen *"para"*ya dayalı düzenin bir kanıtı daha gözler önüne seriliyor.

Seçim kanununda yapılacak değişiklikler seçime katılan partiler parayı bastırdıklarında TV'de propaganda yapabilecekler. Eğer bu yasa tasarısı gerçekleşirse, yürürlükteki TV reklam tarifesine göre bir parti 10 dakikalık program için 50 milyon lira ödeyecek.

Artık çağımızda gelişen teknoloji sonucunda toplumu etkilemede, propaganda da kitle iletişim araçlarının rolünü kimse yadsıyamaz. En doğru istemleri de sa vunsanız, toplumun beklentilerini tümüyle yanıt veren bir programınız, çalışmanız olsa da, yeterince tanıtamaz, propaganda edemezseniz, sonuç alamıyorsunuz. Bu yaşamın her alanında geçerli. Bunu gözönüne alarak yeni yasa de-

Uzağa gitmeden hemen anımsayalım. 1983 seçimlerinde sırtını hem holdinglere hem de ABD emperyalizmine dayayan Özal bugüne dek görülmemiş yöntemlerle seçim çalışması yaptı. ABD'de özel olarak yetişmiş uzmanlar, öğrendiklerini döktürdüler, Amerikanvari bir propaganda yürüttüler. Seçim sonrasında da bu değirmenin suyunun nereden geldiği açığa çıktı. Pek meşhur işadamlarımızın ANAP'a imzaladıkları 6-7 haneli rakamlardan oluşan çekleri birer birer ortalara serildi. Şimdi de bu çeklerin karşılığını icraatlarıyla bir bir ödüyorlar, oyların karşılığını değil...

Bu yasa değişikliğine parlamento içinde ve dışında yeralan partilerden sert tepkiler geldi. SHP ve DSP'nin yanısıra MDP Genel Başkanı Ülkü Söylemezoğlu da *"Siyasa partiler makarna reklamı gibi reklam yapamazlar. Ciddiyetle bağdaşmaz bu iş"* diyerek tepkisini dile getirdi.

Şimdi yasa tasarısı meclisin gündemine gelecek. Bakalım, *"demokratik"* Türki-

"Görevimiz bundan sonra Filipinler'de demokrasinin işler duruma gelmesini sağlamaktır. Filipinler'deki Amerikan üslerinin bizim için önemi yadsınamaz." **ABD Başkanı Ronald Reagan**

"İşçi ücretleri azdır. Bu gerçek, biz sanayicileri çok üzmektedir. İşçi ücretlerine zam yapmamız, ancak ve sadece mamullerimize zam yolu ile mümkün olabilecektir." **Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Genel Başkanı Ersin Faralyalı**

"...Siyasi çekişmeler sizleri rahatsız etmesin. Onlarla uğraşacak insanlar vardır. Onlar birbirleriyle münakaşa ederler, ertesi gün barışırlar... Siz işinize gücünüze bakınız. Benim sizden isteğim budur." **Cumhurbaşkanı Kenan Evren**

"Türkiye'de devlet sektörü, özel sektör ve Koç sektörü olmak üzere 3 sektör var. Biz ortak yatırım için Koç sektöründe karar kıldık." **American Express Bank Yönetim Kurulu Başkanı Robert Smith**

gibi, 1983'de TV için hazır- ğını kanıtlayan belgeler or-

Önce traktörler gitti, şimdi sıra tarlalarda

HACİZLİ KÖYLER

Haciz, köylünün elinde avucunda birşey bırakmadı

24 Ocak Kararları'yla uygulamaya sokulan ve bizzat Evren-Özal çetesince yürütülen ekonomik politika holdingler dışında tüm kesimleri etkiliyor. Bu ekonomik politika her geçen gün daha fazla ocak söndürüyor.

Ülkemizin bereketli toprakları üzerinde gece gündüz demeden çalışıp üreten köylülerin durumu içler acısı. Aracı tüccar, gıda holdingleri ve bankalar aracılığı ile kanı emiliyor köylünün. Ürününü sattığında masrafını çıkaramıyor, çünkü önceden aracı tüccara borçlu olduğu için ucuza veriyor. Özel bankada yüzde 70, tefecide yüzde 200 olan faizle nasıl baş etsin. Bir de üstüne üstlük her geçen gün artan hayat pahalılığı. Ödenemeyen senetler yüzünden üretici köylüler icra ile karşı karşıya.

Çukurova'da şimdi kullanılmış traktör satan galeriler türedi. Ege'de yayınlanan yerel gazeteler satılık tarla, ev hatta ev eşyası ilanları ile dolu. Adana'nın Kaşlıca köyünde hacizden 70 traktörden 12 tane geriye kalmış. Köye çantalı bir adam girdi mi, icra memuru diye köylüleri korku sarıyormuş. 70 yaşındaki Ali Durmaz *"Bu yaşıma kadar ne tarla ne de haneden bir şey sattımdı. Bu yaştan sonra tarlama, evimdeki dolaba kadar haciz geldi."* diyor.

Oysa hemen hatırımıza milyarlarca borcu olan ama iflas edip *"temize"* çıkıveren, şimdi de *"gül gibi geçinip giden"* Çavuşoğlu-Kozanoğlu firması geliyor. Batmak tehlikesiyle burun buruna gelip devlet kasasından destekle kurtarılan Transtürk Holding'i, Has Holding'i düşünmeden edemiyor insan. Yedek parça kaçakçılığı, davasından dolayı Çukurova Holding'in sahibi Mehmet Emin Karaahmet bir süre yurtdışında *"istirahat eyleyip"*, sonradan *"affa"* uğruyarak memleketine ve de işinin başına dönüvermişti. Bunlar hiç araştırmadan, fazla zorlanmadan anımsayıverdiğimiz örnekler. Daha niceleri var. Bu holdingleri kurtarıverenler sıkıştılar mı *"Milletin efendisi köylüdür"* diyen Atatürk'e ve sözde Atatürkçülüğe sığınan Evren-Özal çetesi değil mi?

Konseyi Genel Sekreterliği'nden oluşturulan bir heyetin filmi seyrederek *"sakıncalı"* bulduğu ve yakılmasına karar verildiği yazıyor.

Abdülhamit dönemindeki baskı sultasını, yasakları, Hitler döneminde sokaklarda yakılan kitapları bugün tarih lanetliyor. Çıkarılan sansür yasalarıyla, yakılan filmlerle kültürümüze vurulan darbelerin hesabı da gün gelecek sorulacaktır.

...maz hale geldi. Açlık tehlikesiyle karşı karşıya kaldık, ölüm bize mukadder oldu. Hakça bir hayvancılık politikası, sahiplerimize bize bakabilecek kredi imkanı, modern bakım yerleri, hayvan gıdalarına yapılan zamların durdurulmasını, bizlerin sevilmesini ve korunmasını istiyoruz."

sunuz. Bu yaşamın her alanında geçerli. Bunu gözönüne alarak yeni yasa değişikliği ne anlama geliyor?

Pek *"demokratik"* Türkiye'de bu yasa tasarısı ile her şeyden önce seçimlere katılabilecek olan partilerin TV'de propaganda yapabilmek için birkaç yüz milyonu cebinde olmalıdır deniliyor. Yani sırtını holdinglere, para babalarına dayayan parti TV'de konuşabilecek.

Şimdi yasa tasarısı meclisin gündemine gelecek. Bakalım, *"demokratik"* Türkiye'nin parlamentosunda *"parayı veren düdüğü çalar"* anlayışı onaylanacak mı?

İki portre-iki diktatör

Soldaki, halk arasında *"Baby Doc"* olarak anılan, 30 yıldır Haiti halkını inim inim inleten Duvalier ailesinden Jean-Claude Duvalier. *"Papa Doc"* olarak anılan babasının ölümünden sonra mirası devralmıştı.

Halkın yüzde 90'ının okuma yazma bilmediği Haiti'de ortalama insan ömrü 45 yıl kadar. *"Papa Doc"* tarafından kurulan *"düzenin koruyucusu, tonton macoute"* diye bilinen polis örgütü ülkede yüzlerce insanı öldürdü, bir o kadarı da kayıp. *"Baby Dock"*'un milyonlarca doları, özel uçağı, villaları ve dillere destan bir özel otomobil koleksiyonu var.

Artık bıçak kemiğe dayandı ve Haiti halkı ayağa kalktı. Bunun üzerine ABD de artık uşağında hayır kalmadığını anlayarak desteğini çekti. Apar topar kaçtı Duvalier, Haiti'den. Şimdi kendine ülke arıyor.

Halk *"Papa Doc"*'un mezarını tırnaklarıyla kazıdı, kemiklerini çıkardı. 30 yıldır çekilen acıların sonucuydu bu.

Sağdaki Filipin halkının başında türlü hile ve dolapla cebren kalan diktatör *Ferdinand Marcos.* Havaya kalkmış yumruğuna hilenin gölgesi düşmüş durumda.

Her gün böbrek makinesinde kanı temizlenerek, 7110 irili ufaklı adadan oluşan Filipinler'de bir demir gibi halkın tepesine biniyor.

Geçtiğimiz günlerde yapılan başkanlık seçimlerinde, daha doğrusu hileli ve kanlı seçimlerde muhalefetin lideri, senatör Aquino'nun dul eşi Corazon Aquino idi. Marcos, *"Bir kadınla yarışmak beni küçültüyor"* diyerek, türlü hile ve dolapla alamadığı seçimleri kitabına uydurdu. Kendini galip ilan etti.

Halk sokaklara dökülüp hileli seçimi ve sonuçlarını protesto ediyor. Muhteşem görünüşlü Malacanang Sarayı'na giden yollara 1 tümen askerin yanısıra, barikatlar kurulmuş, çelik telli engeller konmuş.

Şimdilik ABD'nin desteği sürüyor uşağa, ama sarayında tir tir titriyor Marcos, çünkü suyu ısınıyor.

Köylü Cesika

Amerikan dizileri artık aile hayatımıza girmekle kalmıyor film kahramanları da nüfus kütüklerimize giriyor.

Çorum'un Tekmen köyünden Orhan Demirci beşinci çocuğuna Cesika adını koymuş. Demirci ailesi *"Logun'un Kaçışı"* adlı TV dizisindeki baş oyuncu Cesika Lang'dan çok etkilenmiş belli ki. Nüfus memuru da küçük kızı Cesika diye kaydedivermiş nüfusa. Etmiş ama arkasından da, bu gavur ismini nasıl koyarsınız, diye dava açmışlar

Bize sorarsanız, asıl dava edilmesi gerekenler TRT yöneticileri ve onların ağababaları. Asıl, Dallaslar, Şahin Tepeleri gibi Amerikan parababalarının entrika ve ahlak çöküntüsünden başka hiçbir olumlu değer katkısı bulunmayan yaşamını yansıtan dizileri halkımızı uyutmak için afyon yerine kullananları dava etmeli.